

308575 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్నవట్టణము 1915 సం॥ ఆగస్టునెల 23 వ తేది సోమవారము

No 124

సంపుటము. ౨

రాక్షసనామ సంవత్సర శ్రావణ శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౧౨౪

ఆంధ్రపత్రిక - దినపత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసమునకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్రపత్రిక - వారపత్రిక

12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.
చెన్నై ప్రెస్.

తుపాకులు! తుపాకులు!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, లోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువాడు క్యాటలాగులు ఈ అక్షనుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో,
12, పాపన్న బ్రాహ్మ్య, మదరాసు.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్ష పుష్టియు సరఫరుత్వము కారణములు రక్ష పుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీవేంద్రియత్వము వలనను గలుగును.

తయారైనది. యుద్ధచరిత్రము. సిద్ధమైనది.

సంవత్సరాది సంచిక! సంవత్సరాది సంచిక!!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమయినది. ఆ సంచికయందు విద్యానంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధర్మము, యోగవిద్య, కీరారాధన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడియుండుటయే కాక నిపుడు లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసాగ్రామచరిత్రము సముత మిక్కిలి విషయము లోకమునందెరిచిబడినది:—

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు;
2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు;
3. యుద్ధ వ్యూహములు, వానిపటములు;
4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వానిపటములు;
5. దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము వానిపటములు;
6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు;
7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు;
8. యుద్ధ ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు;
9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెల్లుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతియందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు

సెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	0	12	0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు పేరుగ వసూలు చేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయరోహ రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దిరిఘాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుచూత్రము ముద్రింపబడినవి.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.
సీసా 1 కి 0-8-0 అణలు మాత్రమే.
పంచభాష చీటి దానికొనిక పాపము గలుగదు.

AMRUTANJN

Best Indian Pain Balm.

తలనొప్పుల మాన్పుచు వాయువుపోల్ల బాపును. పార్శ్వపురోష్ఠుల బారదోలును. పోల్లపోనొప్పులను వనమూలికలచే హిందూదేశీయుడు తయారుచేయబడు మంచిమందు. సువాసన గలిగి యుండును. దీనిని విదేశములలో కూడ నాడుచున్నాము. ప్రతిఇంట నుండదగిన చవుకయైన వైద్యసాధనము. అమృతాంజనం డిపో, 108, ప్రభోకట్టు, లోయ ప్రతి 7, తంబు శెట్టివీధి.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరివార్తలు.

(స్వీకృతవిశేషవివరములను)

కాలమాసము.

నెల్లూరి ఆగస్టు 20:- ఎడతెగ్రము దొంగలేరు. రెండు గోలకొండలు కొంతమంది వారసునినిగాని మరల ముట్టెను కనబడుటలేదు.

జననసతి.

సూర్యుల కంఠావతరములను వారసుని విడిచి తప్ప జరుగిన ముట్టెనుండి వారసునిని. తొలి ఏకాదశి నుండి విడిచి ఇంకా తప్పింపుట ఎప్పుడును లేదు. ఈ సంవత్సరము నెల్లూరి వార్తలు చూడవలసియున్నది.

మరణకాలము.

పిట్టిపదావము నామమునెలనాటి నెల్లూరివార్తలలో వ్రాయబడియుండెను. కలకాశపు ఫలితమును ఆనాడే తెలుపబడెను. ఫలితము నెల్లూరి ఇప్పుడు అనుభవించుచున్నది. ఏ మూలమునను మృత్యువు జ్వరములవల్ల అధికమైతి. రంగనాథులపేటలో మాత్రము పదిమంది వచ్చియున్నది. కాన్సెల్ పదవి కారలసిగిచ్చింపుడు ఈక తిరిగివారు. కాని పది జనపలసిగిచ్చింపుడు వెళక ముందు జూరెనగు. ఏ యూగ జూదిన వున్నక మే యాయూ కవులనున్నది. ఆ తెలిసికోవలసియున్నది.

మిషన్ మురుగుడు.

ప్రభుగనుపేట వున్న విద్యుత్తు మిషన్ గర్వము అట్టి కోట అగ్రహారము గర్వ మిషనువద్దకు ఒక విధమైన కంపు వచ్చుచున్నది. ఈ విషయమై చూచి యుండ రనుకొనుట పోవలెను. చూచి యూగమును నేనెట్టి యుగమైనదని మేము కొన్నింటిమే చేరుమెరుగింపి వ్రాయుచున్నాము. ఏల యీ కంపు పోవుచున్నది దిగులు పడుచున్నవనిగానో ఇంకానేక విచారించ కోరుచున్నాము.

కొంగతనములు.

రయులలో వొంగతనములు (గూడుగూ) విపరీతమైన ట్టున్నది తెలుగులో నున్న తెలుగు పాదవ్యాస, మొదలగు వర్తముగా పదవలకు వస్తువునే వొంగిలింపుచుండ గోతములలోనప్పు కాఫీలొప్పుల వక్రముల కలగలు వెనుక కంతులు మొదలగు వస్తువుల సంగతి తెప్పలమునా? ఈ వస్తువులు ప్రతిదినము వొంగిలింపబడుచున్నవి. శ్రద్ధ తీసుకొని పది జనపి వొంగిలింపుచు దిక్కుక పోవు. కాన దిగుతో పదిజనపి ముద్దుమరుగ వెలిగి పిలగల కోంగత మైన కష్టపరచుట పదలకు కలిగించుచు గాక.

వాషింగ్టన్ తెలుగు.

మరిసిపాలిటి వార ప్రజా సౌభ్రమ్యముకై ఇట్టిందిక వాషింగ్టన్ తెలుగు ఒకయుగా అయితు గంటలకు వెలిగించి ఇంకావలెను తొమ్మిది గంటలకు వెలిగించుచున్నది. విచారించగా వింకొకరుచున్నది (ఇప్పుడు వెలిగించుచు గాక) కావలసియున్నది. ఇంకొకటి తెల్ల ప్రజలకు బాధ్యత కలుగు ఇప్పుడు మున్నెదరు గాక.

విజయవాడ వార్తలు.

(స్వీకృత విశేష వివరములను)

నీటి ఇబ్బంది

జెజుగడ ఆగస్టు 2:- మాయూరిగో నీటి ఇబ్బంది వలన నాలబాధ పడుచున్నాడు. నాలుగు దినముల క్రిందట పిల్లూటి కాటక ఇంజనీరుగా కి పట్టణము ఈవిషయమై ఆగోరము చేయుటకై నేచేసి యుండిరి. ఆసందర్భమున కొందరు వెళ్లకుచున్న వారివద్దకు వెళ్లి నీటి ఇబ్బందిని గూర్చి మరల చేరుగా ఇప్పుటి నీటికంటే రెండుమూడు రెట్టికముగ నష్టముచేయుచున్నది ఆగోరించెదమియు, విశేషముగ నీరు తోడనెడల వారి బ్రెట్టలనునయు, అప్పుడు నీటియెముగ కప్పునెమో ముందు, అయింకల విశేషముగ బాగూకత గో ప్రకృతివలన మునుము వారు జవాబునందిరి. వారినిక పవాలు ప్రేమకు గురైనది. కాని ఎడతెగ్రముగా వారుచేయుచు మున్నెదరు. ఒకజేత ఎడతెగ్రమున ఈ ఇబ్బంది సంస్థ మయ్యెనేని మాయూరి వారి పాపభరింప తగినకాదు ప్రభుగనుచేయ జూదిన కావలెనని నీరు ఉండగానేతెలుగు ప్రభుగనుచు విన్నవించుచున్నాము.

మ్యూనిసిపాలిటీ

మ-రా-రా-రా రాజగోపాలాచార్యులు, వి.వి.మల్. గారు నాలుగవ వార్డుకు కభ్యుధుగ నిన్ను కొనబడియు. ఈ వార్డు ఫోర్టు నెయిట్ బాధ్యతజేటిగా ప్రయోగించ బడింది. పీరు గన్న మెంటు స్థిరమగుచున్నాడు. అందులకు అధికారులవద్ద పీడి పుటబడి గలరు. పీడికోకూడ ఇప్పుడు నిమిత్తు పాతముగ పచేరి మ్యూనిసిపాలిటీ అధిష్టానికి తీసికొని రాద గని విద్యాధికులు చాలయంది కవులనుగా మున్నాడు. కనుక మ్యూనిసిపాలిటీ అధిష్టానికి తీసికొని వచ్చి తరు పదవికి వ్యామయులు కలగ జేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

ఆరు మాసములకుండి ప్రతి మాసమునను ఏదైనా ఒక ఎన్నిక జరుగుచు నేయున్నది. ఈ నెల 20 తేది రెండవవార్డుకు కవులనుగా ఎన్నుకొనవలయును. ఈవార్డులోని వోటర్ల అందరు జేతులు గర్వము. అట్టి ఈ వార్డులో నిగించెడి ఏదైనా కో కవులనుగ నుండిన సమం జనుముగ నుండెడిది. కవులనుగ నుండెడిగ వారు జేతులలో గలరు విడుచున్నాడు. కాని విన్నకోలు నసింపా పంతులు గారు, కవుల పూర్ణానందపంతులు గారు, మాత్రమే క్యాండిడేట్లుగ నున్నాడు. విన్నకోలు నసింపా పంతులు గారు, స్థిరమ, భవిష్య ఈవార్డులో వోటర్లలో చాలయంది వాటిని, వారి అల్లుగుగారికి పార్టీలు మున్నాడు.

కవుల పూర్ణానందపంతులుగారు భవిష్య, వ్యాపారము చేయుచున్నాడు. ఇకరలో నైపుణ్యక నేమింప బతుటకై కభ్యుధుగి. వోటర్లలో చాలయంది వీరికి నేపీతులు. వోటర్ల తమప్రతినిధి నెన్నుకొనుటగా తమయిద్దరు కల తను వినియోగించగల సమర్థులైయున్నాడు. ఈక తనుపరిగిన ప్రతినిధి నెన్నుకొనుచు గాక.

హిందూ హైస్కూలు.

ఈ స్కూలును ఇకరలో దివాన్ బహదూరు బానికి రాజుయ్య పంతులు గారికే తమ ప్రతినిధి నేర్పాటు చేయునెడల ఇకరలో వల రూపాయి విచ్చెదమని యుండిరి. ఇప్పుడు జేతులకుకూడ ఇకరలో బానిసు వేల రూపాయిల విచ్చెదమనియు, బానిసుగారు పంతులుగారు చెప్పింపక తుల ప్రకారం తాముకూడ జరవెదమనియు ముందుకువచ్చిరి. ఇందుగూర్చి తీర్మానముచేయుటకై 15 తేది హిందూ హైస్కూలులో జరగల్గి మిటింగు జరిగెను. డబ్బు ఇచ్చే వారు, స్కూలుకై పాటుపడేవారు, పాటుపడవన్నవారు ఇకరలోనుగారు ఏదైనా తీర్మానమును జరిగించి స్కూలు రిక్విజిట్ కొరకై స్వీకార ప్రభుత్వమువారికి తిరిగి యిచ్చి సంప్రదించవలయు ననెడి యావకమునంది. కాని ఇకరలో స్కూలుగూర్చి ఏమిన్నో మొదలించి వారు ముందుకూడ వారు దభిమాను కలగజేసి కొందరు వారు ఒక దమ్మిడియేగు స్కూలును ఈమరివారు బానిసు రాజుయ్యపంతులుగారు పక్షమున కొందరు, నైపుల పక్షమున కొందరుచేరి వాగ్వాదములను పెంచి ఏపరిత్యక్త సరమో వారిని విడదాడి లేగింపి అగత్యమైట్టియు, ఆక్షేపణ కరముచేట్టియు వాగ్వాదములలో 4 గంటల కాలమును గృహచేయుచు కుశోదనయు. స్కూలునుచే మాత్రమేను అభిమానుల వాడెట్టి సమయమున అట్లు ప్రకృతింపవలె యాధిక చెప్పకలను తమకేమైన మరద్యముకొన్నచో మరి యొకవోటు వారి కరకాళిగావలయును గాని అది తగిన వోటు కాదని తెలిసి కొనవలసి యున్నది. స్కూలును ఇప్పుడు డబ్బు అవునము. కాబట్టి డబ్బును ఇచ్చెదమని ఇద్దరు వచ్చింపుచు ఇద్దరు ఏపరిత్యక్త పక్షముల విశ్వాది అందులో నేమైన సవరణను చేరుప్రకృతింపబడుచు ఏపరిత్యక్త గారి లేరని వాదములను పెంచుటలన వారి విద్యకును, వారి సేరుకును, మిటింగుకును, పట్టణముకును కళంకము చేద్దిన వారగుచున్నాడు.

స్కూలువికర అభిమానులు లేకప్పుడు అచటికి వెళ్లి మిటింగును చేరవలెకంటే ఇంకొకరూగూర్చి ఏదైనా పని మానుకున్నచో లాభము కలదు. కాని అచట వెళ్లి ఆక్షేపణ కరమైన అధిక ప్రసంగముల జరిగెనచో పరువును బోగొట్టుకొనుచు. స్కూలును చేరుచు.

విద్యాగంధపున్న నేమియో ఎల్లంగిచ్చాకలిచ్చిపక్షకుల వాంఛి ఏదేనుకులకట్టుకుగూర్చి తీర్మానముచేయునమా జేతమై నప్పుడు వాంఛిత్వప్రకృతియు ఎంతకార్యాదమైతై విషయవా తలుద్దికై ప్రకృతింపుచో మానుచు. ఒక సారియెను అట్టిసమా జేతమున మా హై స్కూలు మిటింగులో కలగి చేసినవారు చూచి యుండుచే అవాకు అట్లు ప్రకృతింపియుండెను.

గడవిగది గడవిగది. కగదిన ప్రయోజనములేను. ముందు జరుగనన్న మిటింగునకై ననుకట్టు మును వహించి కార్యసాధన నాలోచించ జాలనివాడు సభకు వెళ్లవలెకంటె గాత యని కోరుచున్నాము.

తిరుమలరావుగారి సత్రము.

ఈ సత్రమును గూర్చి వ్రాయబడిన సంగతులు అబద్ధములని "ఒకరు" 18 తేదీ పత్రికలో 18 వ పేజీని వ్రాసి యుండిరి. ఆ "ఒకరు" ఎవరో తెలిసినచో స్వయముగ వెళ్లి చూచు టిందియుందును గాని అయిన పేరు తెలియనిచే ఈ దిగువ ప్రశ్నలకు జవాబుసంగ చేయవచ్చును.

1. మిథాయి రుకాణమున్నట్టియు బోగమునాని ఉన్నట్టియు గదులు సత్రములో జేరునా?
2. తిరుమలరావుగారి గురుస్తాగానన్న, తిరుమలరావు చదువు చెప్పే పంతులుగారున్న ఉన్న భాగములు సత్రములో చేరునా?
3. తీతగాంధ్రు ఉండే భాగము సత్రములో చేరునా?
4. వైభాగములు సత్రములో చేరెట్లయినచో వారు ఆయాభాగములలో నెట్టి దినములందు ఉన్నారు.
5. వై భాగములు సత్రములో చేరినచో సత్రము ఎచట ఉన్నదిని చెప్పెదరా?
6. సత్రములో దిగుచున్న బాటసారుల పట్టి ఏదైన ఉన్నచో? తేలివో ఎకరకు ఏమే ఉన్నందునదెచ్చి ఎన్నట్లు ఉన్నానో చెప్పగలరా?

మోపము:- కేంబ్రావూర్ వాస్తవ్యులకు జైలగడిసి సింహుగ వాస్తవ్యులకు మరయుకరిని మోసముచేసినందుకై మొన్నటిదినము నజ్ ఇలపెట్టెన ఎస్. పార్థసారధ్యుగారు వేణుగోపాల ముదలిచై చార్జితెచ్చిరి. ఆక్షేప ప్రశ్నితవిషయ:- కడదిన సంకల్పక మాతమును ఫిర్యాదీని సామ్రకారు పేరు యందలి సామి అడు కంపెనీకి సి. ఎస్. నరసింహంఆండ్ కంపెనీకి తొన్నియందులను వీ. పి. గా పబరలెగి వాగిరి. ఫిర్యాది యుత్తరములనెట్లయనుకంపెనీకందవంద సంగ మిందితనంతటా నే ముగులకు పునెన. ఫిర్యాదీనిసార్వల విప్పిమానుగనగా తాము కోరవందు లందులేకయెను. అందువలన వారాకంపెనీల కాపయమై వ్రాసిరి. తమకట్టి యార్జులు రాజేదనియు తామిటియందు పంపలేదనియు కంపెనీలవారు ప్రత్యుత్తరములందిరి. (వెలిదెన్న మేకట్టి)టు పి. నారాయణమిశను గారు రెండుకేజులలోను ముద్దాయిచై దోపమును నిరూపించి, యొక్కొక్క కేజులో రెండేనెలల కలిగియు రెండువందల యెంబదేనూ గాయిల జుల్కానా జను విధించిరి. జుల్కానాలు చెల్లింలేయెడల, ఒక్కొక్క కేజుకు సంబంధించిన జుల్కానాకు బతులుగా వాటగేసి నెలల కలిగియు ననుభవించుటకుకూడ విధించిరి.

గత దేశంబయమాసమున కాకినాడలో కళత్ర వియోగముకొనిన మ|| శ్రీ|| రామయ్యకాపాలము వి.సి.ఎస్. గారు చెప్పెపురి నివాసులగు రావులహద్దర టి. రాఘవయ్య పంతులు గారి కుమారికయు, ఆగ్లాసిదర్శలు నేర్పయున్నట్టియు వెంకట సుబ్బయ్యయు కన్యకు గతయోగవాయున వివాహము చేసికొనిరి

నోటీసు

బొంబాయి హైకోర్టు న్యాయస్థానమున
పిటిషన్ నెంబరు 51/1914

ఇన్వార్వెన్ట్:- ఎ. ఎ. ఈసాభాయి
అందు కంపెనీ బొంబాయి.

పై విషయమున డివిడెండు పంచయిచ్చుటకు నిర్ణయించబడినదని యిందు మూలమున తెలియ పలుపబడుచున్నది. ఇంతవరకును తమకు చేరవలసిన ఋణములను ఋణపు పత్రముకొనకుంక నున్న ఋణదాతలందఱు 1915 సువత్సరము నెప్టెంబరు నెల 14 తేది గోపుగా ప్రమాణ పత్రముల మూలమున నట్టియు ఋణమును ఋణపుపత్రముకొనని యెడల యీ డివిడెండు పంపకమున సంబంధము లేకుండు తొలగింపబడునని యిందు వలన తెలియ బడుచున్నది.

ఎస్. హెచ్. విల్సన్

అధిగమి అసైన్సి, మద్రాసు.

బొంబాయి ఆస్పయిని అధిగు వారియొక్క అధికారము గల ఏదెండు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ.

[ఆంధ్రవిద్యార్థి]

ఆంధ్రదేశము మాతనోత్సాహ తరంగంబుల బుట్టి నిల్లునునది. ఆతరంగంబుల మానవాధీనంబులు కావు వాని వ్యాపకము మేరలేదు. అట్టి యుద్ధుల తరంగంబులు సర్వదా ఉండునని కావు. ఏదియో యొక కాలములో జనియెను. ఆ కాలమును గుర్తెరిగి ప్రయత్నముల గలన వాని యందు గొట్టు కొని వచ్చిన రత్నములను వైకొనుట మానవుని విద్యుక్త ధర్మము. అట్టి మహోత్సాహమైన కాలమున వదిలి తరువాత కవివర ప్రయాజన మానవములేదు. కాబట్టి యొక దేశములోని ప్రజలు కనుగొని భాగవతిని కొనుట కా కాలమే ముఖ్యమైనది గ్రహించవలెను.

ఆంధ్రదేశములో జనించిన మాతనోత్సాహమునకు ఫలముగ ఆంధ్రోద్యమము, వెలసెను. ఆ మహోద్యమము యొక్క నిజాదర్శమును, మహోత్సాహము, మహోత్సాహమున జెలికొనినవారు మిక్కిలి తక్కువగ నున్నారు. తక్కిన యుద్ధములు లన్నియు నానుచోద్యమముయొక్క కాఖ్య, ఆ యుద్ధములలో దక్కిన యుద్ధములన్నియు యాదృతి భరించినవి. ఆ యుద్ధములయొక్క జీవమే, రక్తమే తక్కిన యుద్ధములలో గలదు. తల్లి యుద్ధము మే విభజన మొలకెత్తి, పెరిగి పుష్పించి, ఫలించుచో యావిధముననే తదితరోద్యమములు సహితము ఫలించును.

ప్రస్తుత మాంధ్రోద్యమమునాధారముజేసికొని కొన్ని ముఖ్యోద్యమములుగలవు. వానిలో శాంతివిద్యార్థి మహాసభ యొక్క ముఖ్యద్యమము. ఈ యుద్ధముయొక్క మహోత్సాహము తన, నిజమైన విజయము, దెలిసికొనువారయగునన్నాడు. విద్యార్థులలో నెక్కువవరకు తెలియదు. విద్యార్థులవిషయములో, శ్రద్ధను దీసికొని నాయకవిద్యార్థుల కంతకంటె నెక్కువ తెలియదు. ప్రస్తుతవిద్యార్థులలో నానుచోద్యమముయొక్క ముఖ్యోద్యమములను, ముఖ్యోద్యమములను దెలియదు. సాధారణముగ జిత్తిగింపబడినవారు. తదనంతరము నాయకభావములందలు దయతమ యభిప్రాయములను నిరూపించుకొని నున్నవారు. నాయక భావములు గాని, విద్యార్థులుగాని తమయభిప్రాయముల నివృత్తము, తమ పట్టుదలయే ముఖ్యోద్యమముగ వెల్లకొనక, యుక్తయుక్త విజయ భావముతో, న్యాయాన్వయ విరుద్ధతతో వృద్ధులవృత్తిమైన సదభిప్రాయ మిచ్చినయెడల సాధారణ విద్యార్థుల కృతజ్ఞులు. నాయకులే దేశవక్త్రమును ద్రిష్ట్యులు. ఒకనాయకుని భావము లోక నాయకునికే సరిపడవు. ఒకవ్యక్తిభావము లోక వ్యక్తిని కావు. కాబట్టి యొకవిషయమును గురించి యే ప్రతిపాదన ప్రకటించుకొని విధమైన యభిప్రాయమును గలిగియుండును. అయ్యది వృద్ధులవృత్తిమైన యభిప్రాయమే యందును. కొందఱు జిత్తి, పనిత్రమైన యభిప్రాయము వెలిబుచ్చుకొనకమును మొదలయె. తేక మానవసాధారణ వలనో వృద్ధులవృత్తిమైన సదభిప్రాయమును వెల్లక తడవదును నొక దురభిప్రాయమైనను, తేక దురభిప్రాయమునైనను నిచ్చెదరు. ఇయ్యది వారియొక్క ప్రవర్తనకు గొప్పగాటు. జరిగి వారిని గృహితులయగునా కాచెదరు. అట్టి ప్రవర్తనలు జాపక సదభిప్రాయములను—విషయమున కనుకూలముగనైనను, విషయమునకు ప్రతికూలముగనైనను—వెలిబుచ్చిన యెడల దేశమునకు మహోపకారము జేసినవారగుదురు. ఏమనునానైనను జర్పించినవారి మది చెడుగులు నిలువవడ నేరవు. కాబట్టి విద్యార్థులైన నాయక భావముల బట్టి విషయములను విమర్శించినచో మంచిచెడుగులు తెలియును. అట్లుదేయట నాయకుల విద్యుక్త ధర్మము. ప్రతికూలాభిప్రాయముల నివృత్తము మామీచుటయు, విమర్శించుటయు గలదు. ఇయ్యది మేము మేరపరి. అనుకూలాభిప్రాయముల నివృత్తముని నేవిధముగ భూషితు మౌ ప్రతికూలాభిప్రాయముల నివృత్తముని నావిధముగ భూషింపవలెను. ఇయ్యదియే కార్యవిద్యమముల ముఖ్యధర్మము. ఈధర్మమును ప్రవృత్తిగనో నిజమైన పరిశ్రమైన కార్య నిర్వాహముగ నెన్నబడెదరు. ప్రతికూలాభిప్రాయములు, అనుకూలాభిప్రాయములు విమర్శించుట, రెండవ ధర్మము. విమర్శించినపిదప యేమభిప్రాయమును వైకొనుట యుక్తమౌ తెలిసికొని దానిని గార్యముగా జెట్టవలెను. అంతయే కాని ప్రతికూలాభిప్రాయము నివృత్తము మామీచుట మొదలుజెట్టుట మిక్కిలి గొప్పతనము నాయకాభిప్రాయము.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభనుకుండి యనేకవిద్యార్థులు తమ యభిప్రాయములను తెలియపరచిరి. కాని కార్యము విశేషవాద్యంతోగూడినది. దానంతటి యొక్కరైనను ముందుకువచ్చుటకు భయముజెందుచున్నారు. విద్యార్థి జీవితము ఆంధ్రదేశములో నింకను వికసించలేదు. వికసితమైన మాట యేలేదు. దేశాభిమానము నడిచివచ్చుచున్నా న్నింకను. సోదరభావ మేలూ జ్యోతి. సత్య తియ్యెను. జేమేలే? లోపము లసంఖ్యాకములు. ఇట్టిస్థితిలోనున్న ఆంధ్రవిద్యార్థులలో ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభను స్థాపించుకొనిన నేమైనను లాభముగలదా? ఈ ప్రశ్నకు జవాబిచ్చినపిదప నవ్వమునుకుండి ప్రవంగింతము.

ఒక కామ్రాదలకు నంటి యొక విద్యార్థి సుఖముండు టందజను వికదమే గదా! ఒకపట్టణములో నాలుగైదు కామ్రాదలు ఉన్నత పాఠశాల బండివో వాయు విద్యార్థులందఱు తేమే తమ విద్యార్థివృద్ధియే యొక సుఖముగా నేర్పడియుండుట చోద్యముగాదు గదా! ఆ సుఖముపట్టు విద్యార్థులకు జెందినదా! ఆ పట్టణ విద్యార్థుల సుఖమును ప్రాపించుటకు లాభముమైన గలదా యని విచారించును. నవ్వమునుకుండి తరువాత నేర్చుకొనెదము.

మొట్టమొదట విద్యార్థులందఱును సమావేశ యరనేమో, సోదరత్వము, సోదరభావ మననేమో తెలియునుగదా! అలాగు సుఖముగా నుండఁ దొరగఁగిలో వారుండి విద్యనభ్యసించినచో కమావత్వము, సోదరభావము అత్యధములలోని కెల్లువచ్చును! ఈవిషయవిద్యార్థులే చేపట్టవలెను. దేశభావి వృద్ధివారినిదా శాధారణమున్నదయు మనము జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలయును. మఱియు జన్మ నాడలరదిన బుద్ధితే వెదనాడుగూడ నుండుననుట నిర్వివాదాశంకము. ఈయంతయులను బట్టి సంఘములో వారు తప్పుక నేర్చుకొనవలసి న కామ్రాదలు విద్యార్థి కాలమే. వికసితమభివృద్ధి జెందుటకు సంఘమే ప్రథమ సోపానము. విద్యార్థులకు గ్రంథములలో ననేక విషయములు బోధపడును కాని వాని నత్యధములలోకి దీసికొనుట కాసంఘమే యొక పాఠశాలయని గ్రహించవలెను. ఆసంఘములోనికి దనకంటె దెలిసిగలవారు వచ్చెదరు. తెలిసి తక్కువ వారు వచ్చెదరు. కాబట్టి వారిని జూచి తాను నేర్చుకొనుటకు విలుగా నుండును. మఱియు దన్నుగాది పుత్రుల నేర్చుకొనుట కనుకూలముగా నుండును. ఇట్లు సంఘములో నొకరిని జూచి యొకరు వృద్ధిబొందుటకు ప్రయత్నములు చేసెదరు. అంతయే కాని యెవరి యింటిలో వారు కూర్చుండి తపస్సులు చేయుచున్న వృద్ధి యగుట కట్టి యరకాములేదు. నైవానాన పుట్టుటతోడనే పాఠశాలకు ఇతరచెట్లను నొడిగెదరు. నానిని వెదనారచుకొని విద్యముగ నేయుచెదరు. ఆపాఠములు వృద్ధి బొందక వెదనారచన జన్మగింపుండు. వారిపట్లు కట్టివెట్టక వికాసముగ వెదన విద్యనుచక్కగా వెదనుచు గదా అలాగుననే మన బుద్ధిని వెదన విచ్చిన వెదనుచు. లేదా ఫట్టిన నాట నేరవును యుడెవో మరణించునా దావిధముగనే యుండును. సంఘముతో సభ్యులు వికాసమునకు గారణమై యున్నది.

ఆసంఘములో మఱియొక విషయము జర్పించుకొనుట సహజము తమ మేమాభివృద్ధికిరములకు సాంఘికావస్థలకు వారు జేసికొనుట కదియే ముఖ్యమయిన రంగం పులము తమకు సంబంధించినట్టి యుత్తములలోబడినట్టియు సాంఘికసమస్యలకు జర్పించి దురాచారములకు ఖండించుటకు వారికి సామర్థ్యము గలదుగదా! అట్టివానిని జర్పించుటకు సంఘమే న్యాయసాక్షుగదా! సాంఘికసమస్యలకు గొన్నింటిని చెప్పెదరు. (౧) వక్రవృత్తులను ఖండించుట. (౨) దుర్భావములను బోగొట్టుకొనుట (౩) దేశాభిమానము విద్యార్థులలోనిది కాదుజేయకాదు (౪) ఆపరాధములను సహించుట (౫) విద్యార్థి వృద్ధి జేసికొనుట. ఇట్టిసమస్యలకు సంఘములో జర్పించి యాచరించుటకు వారికి సామర్థ్యము లేదా! ఎవరికి వారెందుకు జేయగూడదు. అని అనుకవచ్చును. అయ్యలా! అందఱు సదభిప్రాయములను, సద్భావముల గలిగియుండురా? కొందఱు సద్భావములను సహజము. దుర్భావములను తక్కువగ నుండుటసహజము. దుర్భావములలోగొందఱు సద్భావగ్రాహ్యులు లేమింటిని వెదనోపుటయు గలదు. కాబట్టి సద్భావగ్రాహ్యులను బుట్టినిల్లు సంఘముగదా! సంఘ మావత్వముగదా! ఇట్టి సాంఘిక సమస్యలు విద్యార్థులకు జెందినవి గానా? రాజకీయ సంబంధమైన విషయములలో విద్యార్థులు కలుగజేసికొని యుల్లంచేయుచునని నాయకులు భయపడుచుండ

వచ్చును. సంఘమునుస్థాపించి సభకు నేర్పడుచునా తెను? నాయకులుగాదా? అట్టివో వాదము మేలకలుగవలెనో తెలియవచ్చును. విద్యార్థివిషయములో నేమియుమైనను విద్యార్థులకు గవ్వముగా నుండినో నాయకులకు తెలియ జెప్పుకొనుట రాజద్రోహమా? మఱియు రాజకీయ విషయములను మీద జేరికొని నాయకులకు వాదించుటో తెలియదు. సంఘముల తరపున భావావిషయక ప్రవంగములు, జేమాకోర్య సంబంధమైన విషయములు, విమర్శించుకొనుట, చర్చించుట, ఆచరించుట రాజద్రోహములు కావుగదా! భావావిషయక ప్రవంగములకునుకుండి విద్యార్థులేమిచేయగలరు? అని ప్రశ్నించవచ్చును. ఒకానొక తెలివిగల విద్యార్థి తనబుద్ధిని ఉపయోగించి గణితకామ్రాదలుగా నాస్తికామ్రాదలుగాని, భావముగాని మంచియుపన్యాసములను దన సోదరులకు తెలియపరచి విజ్ఞానమును బాటుట రాజద్రోహము గాదుగదా! నాయకులుగా ననేక పదార్థములు, దస్తువులు కనుగొనబడినవి. వాని వ్యవహార నిండిన ఉపన్యాసములు, రాజద్రోహము లేనవా? కావు అని తెలిసికొని విద్యార్థులలో గొందఱు “ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ” అననరచుని వచింపుచున్నారు. వైక జెప్పిన వివిధవిషయము లొక పట్టణవిద్యార్థి సంఘము వారలందరియందు మనోజున్నాడు. వారు రాజద్రోహములని యిదిజెల్లెదనను దృఢపడుటచేసినవా? ఇతరులకు పడుటగలవా? ఇక ముందెప్పుడైన చేయగలరా? చేయలేదు. అట్టివో పట్టణ విద్యార్థి సంఘముట్టి చెడవడతలను జేయవో పట్టణవిద్యార్థి సంఘములొక కేంద్రస్థానమునకు జేర్చుకొని కొనుటలతె నల్లరచేయుట కవకాశ మిక్కడిదీ? ఒక పట్టణములో గొందఱు విద్యార్థులు మాత్రమే చేరినను గొన్ని యంతయులను నేర్చుకొనుట కవకాశముగలదు. పట్టణముల విద్యార్థి సంఘములు గూడిన కేంద్రస్థానములో ననేక గొప్పవిషయములను నేర్చుకొనుట కవకాశము గలదు. మనదేయించి కేంద్రీకృతి, ఆత్మసభ్యుల వెల్లి విద్య నేర్చుకొనుటలకు బుద్ధి వికసించుచుగదా! దేశములో దిగుగులులను ప్రబంధభాషయు వృద్ధి యగుచుగదా! మాపక్క మంచాకము వలె నుండినో విద్యార్థులు ముసలివాండ్రై గదా! కాబట్టి విద్యార్థుల కొకసంఘ మనసరము. మఱియు గొందఱు విద్యార్థులు సభలను విద్యార్థులకు ధన వ్యయ ముచున్నది యని ఆలంకముచెప్పెదరు. ఆంధ్రదేశములోని విద్యార్థులు ఆంధ్రదేశములో నేమూలనో సభలజేసి కొనెదరు గాని ఇంగ్లాండునకు బోవుటలేదు. అమెరికాకు వెళ్లుటలేదు. నాంబాయి వెళ్లుట లేదు. కలకత్తా వెళ్లుట తలపడవదు. తుదకు దలకొంద నన్ను చెప్పి పట్టణము ప్రవక్తయును వ్యయము జేసికొని వెళ్లకక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశములో నేమూలనో జరుగుచుగదా కొద్ది ప్రవక్తలుగో బోవగలరు. వారికి విద్య చెనునని గొందఱు తలచుచున్నారు. వారు విద్యార్థుల కాలములో నీవార్య భావము నెత్తివైచి కొనుటలేదే? చేసిన కాలములో గదా! చేసిన సెలవులలోనే కార్యమును జేయుచుండురు. అప్పుడే కార్యములో నొక పది దినములు గడవలేదా?

ఇట్టిమహాసభలకు మహాగురువు లగ్రాసవాధిపతులు గను, కొంతమంది విద్యార్థులు లుపన్యాసములకు వచ్చుట సహజముగదా! మహాగురువుల ఉపదేశములు విద్యార్థులకు మూలభావములు విద్యార్థులు విడిచి దేశ రాజద్రోహములకురా? విన్ననాటుచుండియు మహాగురువుల స్నేహమునలన మహోత్సాహమైన యాద్యములు, సద్భావములు మహా జనించుట సత్యముగదా! అట్టివోనే పట్టణవిద్యార్థుల లాపట్టణములో నుండియెడల నట్టి భాగ్యములన్ని కట్టి యరకాములకు?

విద్యార్థులు విద్యార్థివలె రాజకీయవిద్యను, సాంఘికాధికవిద్యలకు జరిగినో రాజద్రోహమా? ఆసమస్యలలో బోధమును గలుగజేసికొనవలెన విషయము నేర్చుకొనినో విద్యార్థి జీవితము గడవక పిదప పాఠశాలయను కక్కరకు రాదా? కాబట్టి విద్యార్థులు కొనుటలతె నల్లరచేసి నాయకుల గౌరవమును వాడు జేయుచుర ను మాట కల్లు.

ఈ ఆంధ్రవిద్యార్థిసభకు గుఱించి ప్రతికూలాననేక విద్యార్థులు చర్చించిరి. విద్యార్థిగతమునకు సమ్మతించి గత ఆంధ్రమహాసభా సమయముననే యొక కార్యనిర్వాహక సంఘమును స్థాపించి. ఆసంఘమునా ప్రీతిగతమును సభకు జరుపవలెనప్రయత్నములు జేయుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. ఇట్లుండ బృగవార పురమునుండి శ్రీయుత వ్యవహార వారానురావు పంతులుగారు శ్రీయుత నేమూరి వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు రెండు కీర్తికలను శ్రీమహాప్రతిక లో ప్రాసరి. మొట్టమొదటి వారు ప్రతి

కూలముగ ప్రాయశః, రెండవ వారమునకు లాముగ వారి యందు మొట్టమొదటివారి యభిప్రాయమును విమర్శించి, వీరి చతురత ప్రభుత్వము ఈవిషయమును జూపించు బూనిక. ఇంతటితో సూక్ష్మ ప్రయత్నములకు వలకు పడదు. ఆంధ్రదేశములోనున్న సైన్యబలమును దమకము నిశ్చితాభిప్రాయములను బ్రతికాములుగా మోయుచున్నామో మిక్కిలి బాగుగానుండును. ఎర రోయెకకు ప్రతికూలముగ ప్రాసనాన గదా యని యోచించక తాము వారితో సంకీర్ణించుచున్నామని ప్రాయోజనము, నమంజనము కాదు. ప్రతికూలముగాక అకకూలముగా నున్న వారితో సేకీర్ణించుచున్నామని ప్రాయోజనము, సమంజసము కాదు. హృదయపూర్వకమైన యభిప్రాయములను బాంధవ్యము చిహ్నముగా గ్రహించుట సమంజసము. వారా సభాకర్తృత్వము గ్రహించుటకు మైదెప్పిన యంశములనే గాక యాక్రందనములను ప్రక్షల్పకగూడ గమనింపవలెను. (1) విద్యార్థులకొక సభ యగత్యము? (2) ఆగత్యమైనచో నేడెట్టివిధమున ఉండవలెను. (3) నాయకుల తోడ్పడుట ఉపయోగము? వీని విమర్శించి తమ యభిప్రాయములను తెలుపుట సమంజసము.

పి నాయక శ్రేణులారా! పారదాటులకు గొండలు విద్యార్థులు ప్రతికూలముగా ప్రాయముల నిచ్చినవారిని ఎరసక భావముతోడను, మామూలుభావముతోడను విమర్శించుచున్నాము. ఇదంతయు విచారించున గలది. అట్టి విద్యార్థులు విశాల హృదయులుగారిని తలచి వారియందెంతమాత్రమును గ్రోధమును బూనిక, విద్యార్థిసభయందు బహుపాతము లేకుండ మీరూ సజ్జితప్రాయములను వెలియవలెనెదరు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాడు.

పి సోదర విద్యార్థులారా! మీరు త్వరపడి నాయకుల దిద్దిక యభిప్రాయములను నిర్దేశించుటకు మిక్కిలి అపయము. నాయకులయొక్కయు, విద్యార్థులయొక్కయు సజ్జితప్రాయములు—ప్రతికూలముగా ప్రాయములు, అకకూలముగా ప్రాయములు—వెలిసికొన న విమర్శించుట యుచితము. అవిమర్శయైనచో విషయతో జేయవలెనగాని నిరంకుశ ప్రభుత్వమువలె జేయుట సమంజసము గాదు. సేరకు సేవానాయకుడు, గొప్పలందరు గొల్లవాడు ఎటువంటి వారలూ మనకు న న నాయకుల లుటు వంటి వారలు. వారి సలహాలకు కరసా వహించవలెను. కాని త్వరపడి 17 వ తేది ఆంధ్రపత్రికలో మనసోదర విద్యార్థి శ్రీయుతి కల్లూరి స్వామిగారియను రావుగారిమీద దండెత్తియుల దండెత్తుట మనగౌరవమునకు, భంగమున నొక్కడనుచి చేయుచున్నాడు. ఇంతైనను అట్లు చేయుటకుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడు.

ప్రాసనకాలమునండియు మనయూర్యులు ఉత్సాహముల కనియు, వెద్దవెద్ద సంతోషమున మారదేశములకు బోవుట గలదు. అట్టిదేశయాత్రలనను, సుఖసృష్టలనను మానవులలో నాతకోత్సాహము, మాతకోభావము ఉదయించును. వ్యక్తియు క్క సంసారము, ఉత్సాహము, శక్తికంఠసంఘముయొక్కంతోడను, ఉత్సాహము శక్తివేయిరెట్టికను. ఏమానవుడు వ్యక్తిగానుండి సంతోషమును జెందును? ఏమానవుడేకాంత హనుడై నుండును? ఏమానవుడొంటరిగానుండి యుత్సాహమునుచుండును? వ్యక్తికంఠసంతోషములేదు. సంఘము మహోర్బన్ధమునైది. సమీభావములకు బట్టిల్లు మాతకోత్సాహము కు బట్టుగొమ్మ. మహోదయమునకు జన్మస్థానము అట్టిసంఘములో నున్న వ్యక్తియొక్క మహోదయము, మహాశక్తి, సమీభావము మాత్రమే భావము మహోదయము కల్గినాతీతము. అన్యతీతము. ఆ, అందమేమి? అక్లియేమి? ఆ గౌరవమేమి? ప్రజలు వెల్లువల వలె వచ్చుచుండ నొక మూల గొండలొక : మమమును గుఱించి తల్పించుచుండ, మఱి యొకమూలను గొండలు సన్యాసంబు లిచ్చుచుండ, మఱియొక మూలను గంతోషమును బట్టబాక క్రిడాపరాయణులగుచుండ ఇంకొకమూల విహారము సేయుచుండ మామవారలకు గమ్మల పండువు సేయుచున్నాడు. విద్యార్థులకు సభయట్టిజేగదా! సభాసమావేశమునాడు కలలన్నియు నిజమగును. విద్యార్థులకు ఒడలు పులకించుచు, మాతృదేవతలకు ఆంధ్రమాత తనపిన్న పుత్రులను గొగిలచేయుకొనగా విద్యార్థులందఱు మాతృగీతము నువాడి యామె పాదములమీదబడి మ్రొక్కిపూజించుచేసెదరు అప్పటి సంతోషము, మాతృప్రేమ, శేకభక్తి, గురుభక్తి విద్యార్థులకు గలకాలమునందునదిగాదా! ఈవిషయమునకు ముగిసినమా! ఏ సంఘమును స్థాపించునను, ఏ సంఘమును స్థాపించునను, ఏదేశానికే న కా సంఘమును స్థాపించునను, దేశోపకారముచేసినను వెద్దలతోబాటు కష్టముగూడ పాలుపడుట సమాజముగానున్నది. ఏ కార్యము మైనను త్యాగముతో జేయువారు విద్యార్థులుగారా? వరదలు నిచ్చినప్పుడుగాని, దక్షిణాఫ్రికాలో సోదరులు బాధ జెందుచున్నప్పుడుగాని విద్యార్థులుగాదా స్వాధీనత్యాగపరాయణులగు వారైనది. అట్టి దేశ సేవా తత్వములకు విద్యార్థులకొక మహో సభ యావశ్యకమనియే వా మనః ప్రాప్తమైన యభిప్రాయము. దైవమీ యభిప్రాయమునకు తోడ్పడు గాక?

జాబులు.

I విద్యార్థుల కు స్త్రీబహుమతులు.

ఒకబంధువు పత్రము:—ఒక మెడికల్ కళాశాలలో!!
రెండు బహుమతులు.

అయ్యా,
విద్యార్థులయందు దేహబలమును శైశ్వమును వృద్ధిజేయుటకుగాన సంఘమువారు విద్యార్థులలో రాబోవు దసరా పండుగ, రోజులలో కుస్తీల నేర్పాటుచేయున్నారు. కావున నిందులకు విద్యార్థులు పోటీకి నిల్చిగా, యశశలను ప్రోత్సహము చేసి, యాయుధ్యమునకు తోడ్పడకొరబడుచున్నారు. ఉపాధ్యాయులుచే దేశీయ వ్యాయామములను ప్రోత్సహముచేయుట కేర్పాటులయిన ఈసంఘమునకు సహాయముచేయవలెనని ప్రార్థించబడుచున్నాడు. దరఖాస్తులు సమైక్యము గొనవ తాగింబుగా నెక్రిటరీ గాకి చేరవలెను. దరఖాస్తు గుఱుము అర్థమౌనాను.

కొన నీకారామరావు

మెడికల్ కళాశాల కే క్రటరీ, దసరాసంఘము

II

బందరు పురవాసుల కొక మనవి.

అయ్యా,
బందరు పురవాసులు భాండాగారాధ్యక్షములకు జూపుచున్న యశ్రద్ధన, పురజల యుపయోగముకై, భర్తపు పక్షభాండాగారముయొక్క యావశ్యకతను గూర్చి విద్యార్థి యువ నాయకుతో వ్యాసించువ్యయము జూచి గడుసంతోషించి తిని నిజముగ బురవాసులు మేల్కొని బాగాభివృద్ధి గావించవలసి గున్నాడు. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాగారు వదించిన వాక్యముల గమనింపుడు. “వాయు వెల్లవారికి నెల్లు స్వాధీనమైయున్నచో జ్ఞానముగూడ నెల్లు స్వాధీనము కావలయును. ఉదాత్తమెల్ల వారికి నెల్లు సేవ్యమై యున్నచో జ్ఞానముల్లు సేవ్యమై యుండవలయును. నూతనమంద్ర మండలముల లేజ ముల్లులవారికి నెల్లు సోభ్యుడదనుగానున్నచో జ్ఞానముల్లు సోభ్యుడదనుగ నుండవలయును.” ఈనితివాక్యములు మానవుడ సమకాలప్రతికారి హృదయమును గబల్పక మావు. బందరు పురమున గల స్వచ్ఛంద విద్యార్థి సంఘము (మేడొట్టున నెల్లిం ప్రాచిం గో పా నెట్టి) వారమున మేము జనసామాన్యమున కుపయోగమున, బాగాభివృద్ధి కరము నగు పనిని కొలదికాలమునండి పూర్తింబించితిమి పురజల యుపయోగమునకయి యొక్క శతరతులయెంతో గూడిన భర్తపు పక్షభాండాగారమును స్థాపించవలెనని మేము నిర్ధారణజేసి కొంటిమి. మే మొకచిహ్న భాండాగారమును సమకూర్చితిమి గాని అందుమేల్కొంఠములు లేకపోవుచేత నింతవరకు సభితుల యుపయోగమునకయి మాత్రము యేర్పాటు చేసితిమి కాని రెండుమాసముల క్రింద మాపురమునందలి హిందూ మతబాలసమాజము వారి గ్రంథభాండాగారము నడిగి తీసి కొంటిమి ఈభాండాగారము బుట్టువ్యపేటలో, పెద్దకోడ్డు తిత్తనూజమువారిచే నిర్మించబడినది. విశేషానందమందిరమునక గలదు. మాసంఘమున కొలదికాలము క్రిందటనే విశేషానంద మందిరముకు మార్చితిమి. మార్చిది గ్రంథములను పీటితో జేర్చితిమి. ఇప్పుడు సుమారుమిడివందల గ్రంథములు సంస్కృతాంధ్ర) ఇంగ్లీషుభాషలయందు గలవు. మాపురమునగల దివ్యజ్ఞానసమాజము వారు తమభాండాగారమునకూడ దీనికి గలిపెదమని వాగ్దానముచేసి యున్నారు. అందు మూడు రెండు మూడువందల గ్రంథములుగలవు. మొత్తముమారు 1000 గ్రంథములగును. పూర్వము హిందూమత, బాలసమాజమువారిచే స్థాపించబడిన ఆ చిహ్నము భర్తపు పక్ష మందిరమునకూడ నీ భాండాగారమునకు జేర్చితిమి. ఆగస్టు మొదటితేదినండియు బ్రతిదినము భాండాగారము పురజల యుపయోగమునకై దేవునంబడుచున్నది. దీనికి హిందూవిద్యార్థి భర్తపు పక్ష భాండాగారమని పేరేడితి. ప్రతిదినము ఆనెకుండి పాఠములు వచ్చి చదువుకొనుచున్నారు. హిందూ (వారపత్రిక), కృష్ణపత్రిక, ప్రబుద్ధభారతి, సెంట్రల్ హిందూ కాలేజి, యండి యన్ దివ్యా అను పత్రికలును మ-రా-గా-శ్రీ భగ్నా మొకట శివరామ కృష్ణ శాస్త్రి, బి. పి. బి. ఎల్. గారొసంగుచున్నారు. హిందూసాక్ రివ్యూ, నోబుల్ కాలేజీ లీడరు, దివ్యజ్ఞానదీపిక, భర్తసాధన, విజ్ఞానవల్లిక, ఆంధ్రదేశపత్రిక మున్నగు పత్రికలు భాండాగారము కలంకరించుచున్నవి. ఇంకను గొన్ని ప్రతికారాజముల సంపాదించి యిచ్చించుచున్నారము. మా కక్షికొలది

మేము ఈ భాండాగారమును భర్తభాండాగారముగజేయ యిచ్చించుచున్నారము. ఇందన్నివిధములగు గ్రంథరాజములు సమకూర్చ నెత్తించుచున్నారము. ఒక్క మతగ్రంథములే గలవని భ్రాంతుపడవలదు. విద్యార్థుల భాండాగారముగలదనియూ నది ప్రజోపయోగమున కంతగా సాహాయ్యము చేయుట లేదనియు విద్యార్థి ప్రాసనమున్నాడు. ఇదివరలో జనోపయోగమునకు దెలువబడినటుట నిజమేగాని, యిప్పుడీ భాండాగారమెల్లు వృద్ధిచొంది జనసామాన్యమున కుపయోగమున నొనర్పబడుచున్నచో గమనించుట పురజలయొక్క కర్తవ్యము. ప్రతిదినము 4 ఘంటలనుండి దేవునంబడుచున్నది. పెక్కుమందివచ్చి చదువుకొనుచున్నారు. కాని యీ భాండాగార విషయమై కట్టుదలతోను, ఆ సక్తితోను పనిజేయుచున్న మాలో పెక్కుమంది విద్యార్థులే యగుటలకు ఏపనికై యిచ్చించినను ‘ధన మూలమింద జగత్తే నడి మహానది దాట వలసి వచ్చుచున్నది. దాని దాటబాక నిరత్యాచుల మగుచున్నారము. ఇదివరలో రాత్రి పాఠశాలల సంఘ సాపకులగు నేమూరి రాండీరావు పంతులుగారిని వారిదగ్గర నున్న పీకేళింగ పతనమందిరము తాలూకు గ్రంథరాజముల నొసంగవలయునని ప్రార్థించియుంటిమి, వారును యోచించెదమని దలయుచిరి. కాని నేటివరకును జవాబిచ్చురైరి. కావున వారు త్వరలో తమ గ్రంథముల నొసంగి సాయముచే నెదరని ప్రయత్నముచున్నారము. పురవాసులారా! మేల్కొనిండు. వెద్దపట్టణము. పద్దెనిమిది పేట. బందరులో పేటకొక్క భాండాగారము స్థాపించినచుకలవుతీతము. ఎంతయందో విద్యార్థి కులచేతను, ఎంతయందో వ్యాయామములతోను, ఎంతయందో వాణిజ్య నిపుణులతోడను బ్రకాశించుచు, కృష్ణామండలమునకు బ్రధాన నగరమై యుండును, నీతి మత సాంఘిక విషయములలోనే గాక రాజ్యకార్యవిషయములలోను ముందంజజేయుచు, పురాతన ప్రసిద్ధిగొన్న ప్రకాశించుచున్న యీ బృందావన పట్టణమునకు గలిగినకళంకమును దీసివేయు ప్రయత్నింపుడు. స్వాధీనభర్తపు పక్ష పీడి నిన్ను బాత్తుధర్మాణమునకు గడంగుడు. రెండు, మేలుకొనుట. ఇప్పుడిప్పుడే యుగయుగులున్న హిందూ విద్యార్థి భర్తపు పక్ష భాండాగారమును నుక మీ దృష్టి ప్రసరింపుడు. మీరు సర్వవిధముల సాయముచేయును. విద్యార్థి యన బాతశాలకేగి విద్య నార్జించువాడెయని తలంపకు. జ్ఞానసంపాదకమునకై పరితపించుచున్న మీరందరు విద్యార్థులే యైయున్నారు. మీ సోదరుల యుద్యమము జలుప్రదమగు నట్లు మీరందరును సాయముచేయును. ఇదిమేమి కష్టము. జ్ఞాన భక్తియును భరించి యజ్ఞానమును విడిపడేయును. ఇదియే నాయొక్క ప్రార్థన.

పెమ్మరాజు వెంకటచలపతిరావు.

యుద్ధనిధి:—యుద్ధనిధికిగాను శ్రీ శ్రీ శ్రీ భక్త సమాజపువారు లేజవాడ తాలూకా తహశీల్దార్ గారిపరముగా మిక్కిలి భక్తితో చెల్లించుకొన్నది. రు. 50-00 అయిదు రూపాయలు. ఈ యుద్ధము త్వరలో సానుకూలము ముగియ మిత్తమండలి రాజ్యములకు జయము గలుగుగాక యని మేము యాశ్చర్య గూర్చి మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము” అని శ్రీ క్రటరీ ఆగ్రహారవారాదులు గారు ప్రాయోచున్నారు.

గ్రంథ స్వీకారము.

గ్రంథ స్వీకారము:—నెమరీ సుబ్బారావుగారిచే ప్రకటింపబడిన ‘రావణవిచిత్రము’ మా కార్యస్థానమునకు చేరినది.

శ్రీ వాసిరెడ్డి కృకటసుబ్బారావు గారిచే రచించిన “వాసిరెడ్డి వంశ చరిత్ర” మును 348 పుటలగు గవ్యరచిత్ర గ్రంథము మా కార్యస్థానము నలంకరించినది.

భర్తవరము కాపురమును శీరిపి అంజనేయులుగారిచే ప్రచురింపబడుచున్న, విజ్ఞానవల్లికా యను మాసపత్రికయొక్క మొదటి వాలుగు సంపుటయును మా కార్యస్థానమునకు వచ్చినవి.

శ్రీ రామ భాగ్యనమ్మ:—అను చిన్న పాత్రమును గోరబినూరు తాలూకా మండేల్లిలో తల్లం సుబ్రాహ్మణ్య శెట్టి గారు ఉచితముగా పంచిపెట్టుచున్నారు. కావలసినవారు వారికి ప్రాసనమొడల పడయగలరు.

శ్రీ వైభావగ్రంథమాలా ద్వితీయకుసుమము శ్రీ కా పూరి యల్లనకవి ప్రణీతమున నగు శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము మా కార్యస్థానము నలంకరించినది. ఈ సద్గ్రంథమును యన్. బి. డి. శేషచార్యులుగారు ప్రచురించిరి.

WANTED:—Gentlemen every where to start a business for their own. No capital or ex-perience is necessary. Write for particulars and plan, with 6 annas only by, M. O. to M. W. Row, c/o Postmaster, Mount Road, MADRAS.

విషయానుక్రమణిక

వృత్తాంతశిఖలు	2
ఆంధ్రవిద్యార్థి సహసభ	8
జాబులు, గ్రంథస్వీకారము	4
స్థానిక వార్తలు, వృత్తాంతములు	5
గుంటూరునుండి వచ్చిన వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము :-	
యుద్ధము	6
సర్వోప సంగ్రహము :-	
విశేషతంత్రము	7, 8-9
దేశీయతంత్రము	10-11
ఇంగ్లీషు తంత్రము	12, 12a, 12b, 13
బందనమునా హోమాలు	14
క్రీడావార్తలు	15

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ ఆగస్టునెల 23-వ తేదీ

సోమవారము

యుద్ధము.

యుద్ధముకొరకు జరుగుచున్నది. వార్తా దొరకైనదివలె కెయిజరు మరి యేవైపునకు దిగునా యని లోక మాలోచించుచుండినది. నడచిన ముందునకునడచి రష్యావైకి దాడినెడలనైన వెడలున. పశ్చిమరంగమునకు హెచ్చబలములనైన ననువును. ఇట్టివైపునైన దృష్టి మార్పును స్వయానైన నెక్కజూచును. తుర్కీనైన సహాయ ముంపును. అది ఈవిధముగావ లువురు పలుభంగు లాలోచించుచుండిరి. అయిన కెయిజరునకు మాత్రము రుష్యానైస్యములే యెల్లప్పుడు భయావహములై యున్నవనుట ఆతనిచర్యవలన విశేషమగుచున్నది. ఆనైస్యము లెంతవరకును విరుగకయుండునో అంతవరకును నెన్నంటుట మానరాదని ఆతడు నిర్ణయించుకొనినా డనుట స్పష్టము. గ్రాండుడ్యూకు నికేసు ఇంతకంటెను కెక్కుడు నిశ్చలమానసము కలవాడు. ఎంతకాలము జర్మను కేయిజరు విడవక తనవెంటనంటునో అంతకాల మాతనికి తననైస్యముల చిక్కనిక ఆతనిని లాగుకొని తీసికొనిపోయి సమయమువచ్చినప్పుడు తగిన శాస్త్రచేయవలయునని నిర్ధారణ చేసికొనినట్లు న్నాడు. వార్తా పడినపిదప బోలండ్లంతయు సులభసాధ్యమగుట యొకవింతలోనిది కాదు. అట్లుండియు గ్రాండుడ్యూకునికలసు జర్మను అసీకములను సాధ్యమయినంతవరకు 'విచ్చిన్నము చేయుక వెనుకకు నొడగు' లేదు. అందుచేత మిత్రమండలికి కాలము కలసిరావలయు ననుట ముఖ్యదేశము. కోవ్వై వద్ద సంకులసమరము జరిగినది, అందుకే నోనోగోర్గవిష్ణువద్ద పట్టుదలపోరాట మగుచుండు నదియు నందుకే నాయనదీ ప్రాంతభండనమును ఘోరముచేసినదియు నందులకే. ఇప్పటికి జర్మనులు వార్తానుదాటినప్పటినుండి పోలండు తూర్పుసరిహద్దులలో సనిచేయుచున్నారు. బ్రెస్టులిజెన్సికిరింకను కొంతదూరమున నున్నారు. ఇతరప్రాంతముల యందును రుష్యాలో జర్మనులు సాహసముగ బ్రవేశించుచుండుటయే కానవచ్చుచున్నది. ఈ పనికై వారు నావికాబలమును కూడ నుపయోగించుచున్నారు. బాల్టిక్ సముద్రమున రుషియా సరిహద్దున రెండు ముఖ్యముయిన యాఖాతము లున్నవి. వానిలో రీగా యాఖాతము దక్షిణ తమము. జర్మనీకి మిక్కిలిదగ్గరది. ఇచ్చట రుష్యా నావికాదళమున నొక కొంతభాగ మున్నది. అది స్వల్పభాగమే. కావున జర్మను నావికాదళభాగము చొచ్చి పోరునప్పటికీ బలము తగి రుష్యానావికా నైస్యము నెది యెదుగుకొనవలసి వచ్చినది. రీగా చేరు ముట్టడినది దుర్భల లుదినది. రుష్యావారు

దానిని వదల సిద్ధపడినారు. దక్షిణమున పాల్మి, మిచాల ప్రాంతమున యుద్ధమునకు దిగి కూర్చాడు. కొవ్వొ, విల్నా మండలములలోనికి దూరుచుండు నైస్యములకు నుత్తరమునుండియు తోడ్పడు నభిప్రాయముతో జర్మనులు నాకాదళబల ముపయోగింప బ్రారంభించివారనుట స్పష్టము. అది కారణముగ రష్యాలో యుద్ధప్రస్థానము వంకరలు మాని కొంచెమించుమించుగాగోనుండికోవ్వొ, గ్రోడొవ్ బ్రెస్టులిజెన్సునా కోలులవరకును సమరేఖగా తీసుచున్నదనుట యూహించదగియున్నది. క్రస్నా సముద్రాస్యమయ్యును కూడ జర్మనునైస్యము లెంతో యితరప్రాంతములకు బోవుచున్నట్లు నిదర్శనములు లేవు. ఒకవైపున నిటలీవారు ఆస్ట్రియ నుల నొత్తిడిపెట్టుచునే యున్నారు. సర్వియా పక్షమున నేమియు జరుగుచున్నట్లే కానరాదు. పశ్చిమరంగమున జర్మనుల బలమేమియు కానరాలేదు. వీని న్నటిన బ్రీచూడ కెయిజరుగారు తూర్పురంగమునుండి దృష్టి మరల్చరాని స్థితియందుంటు తోచుచున్నది. రుష్యా వారి నెత్తనను నోడింపవలెనని కెయిజరును, నొక్క తావుననైన నాతని మాయలకు దొరకరాదని గ్రాండు డ్యూకునికలసుచు, దాగురుమూత లాడుచున్నారు. జర్మనీనైస్యమును తప్పుత్రాగి యొడతెగుని మానిసినతే దూరము దూర సాహసించుచుండుటవిదితము. రుష్యాముఖ్య స్థానముగు పెట్రో గ్రాడునుగూడ జర్మనులు ముట్టడించి తీసికొన బ్రయత్నించినను బ్రయత్నింతు రనియే రుష్యా వారు ఇప్పటినుండి గణించుకొను చున్నారు. పెట్రోగ్రాడు సులభసాధ్యము గాదు. ప్రకృతిచేతను మనుష్యనిర్మితప్రములచేతను నావట్టణము సుసంరక్షితము. అట్టిదానికిగూడ జర్మనులు బారలు సాదింతురని రష్యావారికి నభిప్రాయము కలిగి యున్నది. ఆముఖ్యప్రాయము కలిగియు కూడ రుష్యావారి మాత్రమును నిరాశ నొందలేదు. జర్మను అసీకములు రుష్యాలోనికి చొచ్చిరావల యుననుటే రుష్యావారి యిష్టము. ఆనచ్చుటనెంత యాలసింపగలిగిన సంతముచిది. అక్టోబరు మాసం తమునకు యుద్ధము ముగియునని నిర్ణయించి యందు కెయిజరు అప్పటికి రష్యాదేశపు షిమ మనకు గురియై రుష్యానైస్యము యొక్క పరాక్రమాన్నికీ నింధనము కావలెనని వారి కోరిక. ఇట్లొక ప్రక్కన జర్మనీదృష్టులను నిలప ఆనైపున కొంత జయముగలుచేత ఆ తాత్కాలిక స్వల్పజయ గర్వముతో నెప్పటికంటె నెక్కువగా లోకమున గౌరవము పోనాడుకొను చున్నది. తటస్థరాష్ట్ర మగు నార్మేనియాను నడపించి ఆరాష్ట్రపు కినుకకు పాత్రమయినది. అమెరికాకు పోవుచుండిన 'అర్రాబిక్' అను నావనుముంచి అందులో 21 గురు అమెరికనుల ప్రాణములను గొని ఆఖండమున రోపాన్నిని ప్రజ్వల్ల జేసికొనినది. అచ్చట కీ వార్తలు చెరుకోక్కటియేగాక జర్మనీ ఆదేశమున కొన్నిరహదానిట్లు మున్నగునవి తనజనులకు సుపాదించుట కొరకునై చేయించిన భోర్జరిలు ఇచ్చినలంచములు కలిగించిన యల్లములు బయటపడుచున్నవి. అమెరికాయందలి పత్రికలలో ననేకములు తమకోపాన్నిని స్పష్టముగా వ్యక్తపరచుచున్నవి. ఇట్లయ్యును నమెరికా ప్రభుత్వము వారు ఆరవికును జర్మనీవారు శత్రునౌక యను కొనిరా ఆరవికు జర్మనీ సముద్రాంతర్గామిని తాక ప్రయత్నించెనా మున్నగు ప్రశ్నల నడుగుచు ఏదో యొకమిష గల్పించుటకు జర్మనీకి నవకాశ మిచ్చుటయు సరికాదని కొందరు వాకొనుచున్నారై జర్మను పక్షపాతమును మాయుపవలెనని క్రజకుద్రేకము ప్రారంభమయిన పిదప విల్నను

గారి శాంతపక్ష మొత్తోకాలము నిలువగలదని నమ్ములేకున్నాము. రుష్యా జర్మనీ సంబంధము ను జర్మనీ అమెరికాల సంబంధమును నీరీతిగా నుండ నితరప్రాంతములకు దృష్టిత్రిప్పితిమేని జర్మనీకి ననుకూలపక్ష మెచ్చటను కానరాదు. డార్డ్ నెల్సు ప్రాంతమున విశేషసంభవము లేనియులేవు. మన నైస్యములు సువాఖాతము అనుమరియొక ప్రాంతమున లంగరువైచి యుద్ధమారంభించిచి అచ్చటను తురుష్కు లెదురుటచే నిలువవలసి వచ్చినదని వార్త తెలుపుచున్నది. మననైస్యములు పట్టిస్థానములకు భంగమే మాత్రమును లేదు. దినదినమును దృఢపడుచున్నవి. నేటి తంత్రవార్తలలో మరియొకదానినిబట్టి శుభసూచన లగు మిచుచున్నది. ఇట్టివారు తుర్కీనైస్యము ప్రకటించినారు. ఇప్పటికి నిటలీట్రిప్టుచేరువకువచ్చి యుండుటంజేసి ఆపక్షముగా విజయముగు చుండుటచేత త్వరలోనే మిత్రమండలితోడ గూడ డార్డ్ నెల్సు భేదనమునకు కనిచేయగలదను నభిప్రాయము ఊహింపదగి యున్నది. పశ్చిమ రంగమునను మిత్రమండలి బలపడుచున్నట్లే యర్థమగుచున్నది. ఇటీవల నైన హుగ్గు విజయముచే మిత్రమండలివారి మడిగుండు తుపాకులబలము జర్మనీ నుక్కడంపగలదని నిర్ధారణమయినది. అట్టిమ దుగుండుసానుగి చేయు కర్మాగారము లిప్పటికి 5'5 ఆంగ్లమంత్ర ముడలి యధికారమున పనిచేయుచున్నవని లాముడుజాగ్రేగాతే తెలిపియున్నారు. మరియొక జర్మనధినివేశము ఆఫ్రికాలోని 'కామరూను' మిత్ర మండలికి కొంచెమించుగా స్వాధీనమై పోయినది. జనరలు జోఫ్రెఫెంచులు తరుణమువేచి ప్రశాంతముగా యుద్ధప్రవాహమును నడిపించుచున్నారు. ఇదివర కనేకపర్యాయములు చెప్పుబడిన రీతిని జర్మనుల పెరుగుటలు విరుగుటకొకే యని యావరమట కేప్పిద తమకు నిర్ణీతక్షణ మెప్పుడు వచ్చునాయని జాగరూకులయి కనిపెట్టుకొని యున్నారు. ఆ గ మొత త్వరగావచ్చిన సంత ముచిది యి ప్రతిన్యాయపక్షవాదియు కోరుచుండుట నిజమేయగును. కాలపరిపాకము కానిది ఆక్షణమును రాజాలదు గావున జర్మనీ బహుకాలముగా జేసిన సంపూర్ణసన్నాహములను నిష్కడు రగుల్కొని విజృంభించియుండు మహాసంగ్రామా నలవ్యాప్తిని నాలోచించి యోషికతో నంపుట యెల్లరకును కర్తవ్యమని మేము వేరే వ్రాయబసలేదు.

శ్రీబగ్దాదైక్వారుగారి వితరణబుద్ధి యపారమనుట చర్చితదర్శణము. వారి సంస్కరణ సంపాదన ప్రయత్నము లన్నియు దేశోద్ధార మనస్సులకు మార్గదర్శకములు. వారికి స్థలవివక్షత యవసరములేదు. ఎచ్చటనైనను సరియే. వారు పాటించినది యర్హతా స్వల్పత విచారణ తప్పవేరు పరిశు లేదనుటకు వాటివలను అరవభాషాకోవిదులగు పొన్నంబళము పిళ్లెగారి కొసంగిన ప్రాపకసె యువాహరణము. అరవగ్రంథము లలోనత్యంత ప్రాచీనమగు తోల్కాప్పీయ మును వ్యాకరణ గ్రంథమొక్కటి కలదు. ఇయ్యది 10 శతాబ్దము కంటెను బూర్వమునరచింపబడినది. ఈగ్రంథమును నాంధ్రీకరించుటకు శ్రీముతపొన్నంబలము పిళ్లెగారిని కైక్వారుగారు కోరిరట. తమ సంస్థానమునకు సంబంధము లేని యరవభాషను నాదరించుట యత్యంత సంస్తవనియం బగుట యటుండ, ఈ సోషణ కార్యరూపమున దేశభాషా సంపాదనము మన సంస్థానాధీశుల విద్యుక్తకార్య మగుట శ్రీకైక్వారుగారి నిరూపణమని భావించుచున్నాము.

విరోధా మహా సంగ్రామము

రీ గా జ ల స ం ధి లో నౌ కా యు ధ్ధ ము.

అ ర వి కు నౌ క ను ముం చుట - ప్రజల గ్రహ పేకుల గుట.

ఇ 13 జ లాం త గ్గా మి ని ముం చుట ను గూర్చి న వివరములు.

ఒక జర్మను కూర్మి సరుకు బార్చి డోతో కొట్టుట.

జర్మనులు పెట్రోగ్రాదుపైకి దాడివేడటముగూర్చి చర్చించుట.

ఇటలీ వారు టర్కీ వారిపై యుద్ధము ప్రకటించుట.

నౌ కా ము ట్ట డి.

అరవిక్ నుముంచుట

అమెరికా వారి యబ్బంది.

లండన్ ఆగస్టు 21:— న్యూయార్కు అరవిక్ యోడను ముంచుట నమెరికాదేశము లెల్లరకు కలహము పుట్టెను. క్రేతము అమెరికావారు శిఖరంపేరి మొదలు ఇక కట్టి కార్యములు జరపిన స్థితిగతులను మరింతోచినుముగ చేయని యుద్ధోగము నుకొనిరి. ప్రెసిడెండు విల్సన్ గారు చీకాగో లోని విరమణకొరకు యుద్ధాగ్రో నెరుకు మాయమిచ్చారు.

పత్రికాభిప్రాయము.

అమెరికాపత్రిక లీనిషునును మిక్సిలి కలియుగ వ్రాసినది. అమెరికా వారి రంపిన శిఖరని విషయములను వ్రాయుచు నీశిఖర జర్మనీవారు బహుగ నరవిక్ యోడను ముంచిరాయని ప్రశ్నించుచున్నది. ఇట్టి తృప్తికరణముల కింకను ఓరిక కబట్టి యమెరికా దొరతనమునా రహమానమునకు సహింపనేరని వ్రాయుచున్నది.

జర్మనీవారి ప్రతిఘటన.

జర్మనీవారి ప్రతిఘటన పై న్యూయార్కు వర్ణన పత్రిక మోపిన వేరముల విషయమై విచారించుచు అటార్నీ జనరలు గారు చెప్పిరి. ఈవిషయమున జర్మనీవారి రామభారపుటు ద్యోగములు గూడ జేర్పబడి యుండుటలను కలిగిన చిత్తును గూర్చి విల్సన్ గారు లాకొనింగు గారును బహుశా కొలదికాలములానే చర్చించురు.

నాతులైనవారి సంఖ్య.

లండన్ ఆగస్టు 20:— అరవిక్ యోడను ముంచుపుడు ప్రయాణికులలో నైరుగురుకు కలాసీలలో 25 యుగ గనపడుట లేదని యుద్ధోగముల లెక్కలను వెలియుచున్నది.

కెనడా వారి కోపము.

కెనడావారందరు నీరుద్వక్త్యములములను కుపిత పూరితులై. ఇందులను గలిగిన పాతకము నెన్నటికిని జర్మనీ వారు తుడిచివేసికొనజాలరని వారకుచున్నారు.

నష్టమైనవారు.

అరవిక్ యోడలో నున్నవారిలో గురులు పుచ్చుకొనిన వారు 12 ముకు ఓడ నడపునా రాయరుకు, కలాసీలు 99 మంది యుగ గనపడుట లేదని యుద్ధోగముల దెలుపుచున్నారు.

అమెరికా వారి చర్య.

బెర్లినులోనున్న అమెరికా వారి రామభార అరవిక్ యోడను ముంచినందులకు సుఖముపీల నడుచుచున్నారు. ఇంతలో దొరతనమువారు వికరముల వెలిసికొనుచున్నారు. సంయుక్త దాస్త్రిముల వారీవిషయమున నేమిచేయవలసినదియు నిర్ధారణనీయుటకు కొన్నిదినములు పట్టును ఈ విషయము మిక్సిలి తీగ్రముగ వాగ్దానింపబడుచున్న దుటకు సంజేహములేదు. జర్మనీవారితో విరోధ పడుట తమ కిష్టము లేదని యుద్ధోగముల సుప్రముగ జెప్పుచున్నారు. కాని గౌరవము నిలుకొనలేనదని ననుచున్నారు. జర్మనీవారిచ్చు సంభాయిషీ గాని తుమాపణకు గాని యాలోచించుటకు దొరతనము వారు ఇచ్చుట కలిగియున్నారు. కాని రాజ్యశంక్రెజ్ఞులిట్టివేనియు జర్మనీ వారి వ్యవస్థనుచున్నారు.

కనబడినవారు.

లండన్ ఆగస్టు 21:— అరవిక్ నౌకను ముంచిన సంధ్యమున దానిలోనున్న వారిలో నిద్దరమెరికావారును తొమ్మిదిగురు రాండ్లములను వారికులలో 40 మందియును కనబడుట లేదు.

నౌకలోనివారి క్రైస్తవసాహసములు.

ఈనౌకలోనివారు చూపిన క్రైస్తవసాహసములు నౌకా

1915 వ సంవత్సరము మార్చి నెల 31 వ తేది తో సంవత్సరము సంవత్సరపు స్థాంపు అగ్గిని స్థాపన రిపోర్టున కనుబంధింపబడిన కొన్ని లెక్కలను పాటిక్కిచ్చు జైల్దారుకు పంపునందర్భమున ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వము మాకార్యస్థానము చేసినది. ఆ సంవత్సరమున మొత్తము 1,39,00,881 రూపాయల స్థాంపుల ముక్కుమైచి. ఆ మొత్తముగ స్థాంపుల విక్రయాదకముల నిమిత్తము 471,507 రూపాయలను పై పరామర్శిని మిత్తము 17,693 రూపాయలను మొత్తము 4,89,203 రూపాయలు కర్పవడినవి. అనగా అమ్మబడిన స్థాంపులను సలుఖరీకు తక్కువగా, 1,34,11,678 రూపాయల సంవత్సరము లాభమురచ్చినట్లు తేలుచున్నది. అమ్మబడిన స్థాంపుల యసలు ఖరీదు తెలిసికొనుటకు తగిన లెక్క లేమియు నియ్యంపలేదుగాని యాసంవత్సరము సప్లము చేయబడిన స్థాంపుల ఖరీదు 1,14,851 రూపాయలని మాత్రము తెలియవచ్చుచున్నది. సంవత్సరారంభముందును సంవత్సరాలతయందును మిగిలి యున్న స్థాంపుల వెలకూడ తెలిసినచో ఆంధ్ర సంవత్సర మమ్మబడిన స్థాంపుల యసలు ఖరీదు తెలిసికొనుట కనువగనుగాని యట్టి మార్గము కూడ నిందుగాన్నిప కున్నది. వాదము నిమిత్త మా సంవత్సరము సప్లము చేయబడిన స్థాంపులే యాసంవత్సర మమ్మబడిన స్థాంపులని గ్రహించినచో, ఆసంవత్సరము స్థాంపుల యమ్మకము వలన ప్రభుత్వము వారికి 1,32,96,827 రూపాయల నికరాదాయము వచ్చినట్లు తేలుచున్నది. ఇంచుమించు చింతలాభము వచ్చుచున్న యాశాఖలో స్థాంపుల యమ్మకము నిమిత్తము 2,486 మంది విక్రేతలు నియోగింపబడినట్లును వారి కాసంవత్సరము 2,88,001 రూపాయల డిస్కంట్రియ్యుబడినట్లును తెలియవచ్చుచున్నది. అనగా నొక్కొక్క విక్రేతకు సగుటున నెల 1కి రమారమిరు. 2-3-5 ల కొప్పున డిస్కంట్రి కట్టినట్లు సుప్రముగ చున్నది. స్థాంపులను కొని నిలువచేసి కొను నిమిత్తము విక్రేతలు పెట్టవలసిన పెట్టుబడి మీది వడ్డీకూడ ఈ 9 రూపాయల చిల్లరనుండి యే యియ్యబడ వలసియుండును. పైలెక్కలను బట్టి మొక్కొక్కవిక్రేత సగుటున నెలకు 466 రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టవలసియుండును. అనగా అధమవక్షయు నెల 1కి రు 4-10.5లు వడ్డీ కట్టవలసియుండును. అప్పుడా విక్రేతకు వచ్చేదిలాభ మేమి? నెల 1కి రు 4-9ల కొప్పున లాభము కట్టెను. విక్రేతల కష్టముఖము లటుండ నిండు, ఇంతలాభదాయకమైన శాఖకు ప్రభుత్వము వారు సరియైన వేతనము లిచ్చి శాశ్వతోద్యోగులను నియమింపక పోవుటయేకాక యిప్పుడున్న తాత్కాలికపు విక్రేతలకు బంట్లోతు జీత మంతయుననులాభము లేని ప్రతిఘటము నిచ్చుచుండుట మిగుల శోచనీయము.

విద్యాభ్యాసము, ఈజిప్టు.

అలహాబాద్ ఆగస్టు 21:— కెయిరోలోనున్న విశిఖర యొసరుప్రతికెట్టు తంతివార్త సంపెను. ఈజిప్టులో విద్యాభ్యాసము మునుపటికంటె అధికమయ్యెను. విద్యాభ్యాసాతి అతితృప్తికరతి గలిగియుండెననియు, గాని విద్యాభ్యాసము నుచితరీతిని లేదనియు కొందరుహింపుచున్నారు. ఇదినిజమే. లెక్కల నొక్కసారిచూచిన విద్య ఎంతవర కభివృద్ధి నొందినదో తెలియగలదు. 1890 విద్యాభ్యాసము విషయమై 81000 పాండు భవము ఖర్చు అగు నని ఊహింపబడినది. గత సంవత్సరమున 525000 పాండులమునని ఊహచేయబడినది 1897 వ సంవత్సరమున దొరతనమువారి పాఠశాలలలో మూడు 10,000 విద్యార్థులుండిరి. ప్రస్తుతమున దొరతనము వారికే 198 పాఠశాలలున్నవి. 4501 పాఠశాలలకు దొరతనమువారు సహాయ మొనర్చుచున్నారు. ఈ పాఠశాల లన్నిటిలో మూడు 80000 విద్యార్థులున్నారు. ఈ మొత్తమున నూటికి 10 మంది స్త్రీలు.

యుద్ధచరిత్రమున స్థిరకల్పకముగ నుండగలవు. అంత స్వల్పకాలమున సంత హెచ్చుచుందిరి సంరక్షించుట నిజముగా నశ్యత చనియే చెప్పదగదు. ని ప్రరంగ మగు సముద్రమున నా నౌక గంటకు 16 మైళ్ల వంతున ప్రయాణము చేయుచుండగ నౌకకు కొన్ని వందల గజముల దూరమున నౌక బార్చి డో కట్టకు ఫిందిగా కగపడినది. ఆ ప్రదేశే మహా కరమైనదిగాన వారిదరకే నౌకలోనివారి కందరికిని ప్రాణరక్షిణ కటిబంధముల నిచ్చిరి. పడవలను దింపి సిద్ధముగా నుంచిరి. కెప్టాను నౌక్యములు.

అంతయు సర్వసిద్ధముగా నుంచబడినది. కాన ప్రయాణము లేకుండపోయినది. కాని లేకున్నచో మహా దాహము జరిగియుండును. శత్రువు లేమియును హెచ్చరించలేరి అరి కెప్టాను పలికెను.

బార్చి డో ప్రేలుటలను నౌకపరక మునిగిపోయినది. నౌక మునిగిపోవునడికి రెండువందలకు తిరిగిబడినది. 12 వందల మాత్రము ను రక్షితముగ తొలగిపోయినది. మొదట స్త్రీలను బాలురను పడవలలోకి దింపుటలో కొంత కలవరము కలిగినది. ఎవరి మట్టునకు వారే తమకన్న బలహీనులును రృద్ధులు నరువారికి తానొసంగి తామే దొలంగుచుండిరి. కెప్టాను నౌకతోగూడ నగాధమునకు గాని అంతలోనే మరల తేలుటచే నతనిని కాపాడిరి. యంత్రముల గదిలోని వారందరును గూడ సతి సాహసమును జూపిరి. అచటనున్న అం మండికిరి అం వి. సి. దిరుదములు నియ్యకయ్యవని కెప్టాను చెప్పెను. మూవన ఇంజనీరు లూగరు నౌక మునుగునరకు వచట పనిచేయుచు నౌకతోపాటు మునిగి ప్రాణముల నర్పించెను.

అమెరికాలో నాగ్రహావేశము.

హెచ్చరింపబడనే అరవిక్ నౌక బార్చి డోతో కొట్టబడినది కొందరమెరికావారికి మునిగి చనిపోయిరని హతశేషులగు అమెరికావారు వ్రాసిన శిఖరు అమెరికా దేశమునకు చేరినంతనే అచటివారిక్కా హాదేశ మధికమైంది. అరవిక్ నౌక జలాంతగ్గామిని కొట్టుటకు ప్రయత్నించినదా లేక దక్కికి తోడ్పడుట కది దారి దప్పినదయటలను జలాంతగ్గామికమైన దానిని జూచి శత్రునౌక యరి ప్రయసేనా యు విషయమునే అధికారు లాలోచించుచున్నారు. అమెరికావారు జర్మనీతో స్నేహభావమునూనదన నాతగదా అను విషయము నిపుడు అమెరికాదొరతనమువారు తీవ్రముగా ఆలోచించుచున్నారు.

టపాలసంయుగ పోవుట.

అరవిక్ నౌకలో 2813 టపాలసంయుగలపు వారిలో కొన్నివందల సంయుగ తటస్థదేశములని గూడ గలవు.

కెప్టాను తెలిపిన సమాచారము.

కెప్టాను ఫిందిగారికి గాయములు తగిలినవి. ఆయన పత్రికా విలేఖరులతో నిటుల చెప్పిరి. పడవలు వ్రేలాడ చేయుటకు, సోపానములు నిర్ధపరుపబడిన ప్రాణరక్షిణ కటిబంధములనుబాటుగ వైతట్టున నుంచుటకు లేకున్నచో మహా దాహము జరిగి యుండును. నేను వంతెనమీదనుంటి. శత్రువును పదలిక బార్చి డో 8000 అడుగుల దూరమున నుండగనే నేను చూచితిని. మునిగి పోవు వరకును గూడ నౌక స్థిరముగానే నిలిచినది. నేనుగూడ నౌకతో మునిగి పోతిని. నేను తేలుసరికి కొందరు స్త్రీలును బిడ్డలను నీళ్లలో కొట్టుకొనుచుండిరి. వారి కిద్దరు బొగ్గుపరివాంక్షు సాయము చేయుచుండిరి. నేను సహాయము వచ్చునరకును వారిని మునిగి పోకుండ చూచితిని. మూవన ఇంజనీరు కడవరకును ఇంజను వద్దనే నిలిచి నౌకతోగూడ మునిగిపోయెను. తక్కిన వారందరును క్రైస్తవముతోనే పనిచేసిరి. అమెరికా దొరతనమువారి భావమును ప్రజలమరతుతో తెలియగోరుచున్నారు. అమెరికావారి భావమును గూర్చి పత్రికాభిప్రాయములు

ప్రస్తుతము.

ఆరవిన న్యాయాగ్రహణము జరుగవచ్చును. కాన దానిలో యుద్ధమును బట్టి వని నాంతులు కనకాశములేను. లూసి టానియానుగూర్చి ఆమెకావారు వ్రాసినప్పుడు సక్రమము ములతో రాయబారులవై సేనుమోపి కల్లగొల్లి వ్రాతలను వ్రాసిన డిప్రుకు వ్రాయట జర్మనులకు సాధ్యపడదు.

దెయిలీ తెలిగ్రాఫు.

ఆమెకా దేశముల కెట్టి యపాయమున జరిగిందో జర్మనీవారు తగిన సమాధానము చెప్పవలసిన వారగుదురని ఆమెకా వారు కొన్ని నెలల క్రిందటనే ప్రకటించిరి. కాని జర్మనీవారు దాని నిమిత్తము తక్కువేయలేదు.

నాకాసంఘమువారి లెక్క.

లండను ఆగస్టు 20:— నాకాదేశమువారి వారంతపు లెక్కలనుసరించి దేశమువారు పదియేడు గాక రెండు ట్రిలియన్ల స్త్రీయర్థ గణలయాలమునకు పదకోకంకు అంతిగాముల మూలమునకు ముంచబడెను. ఇవి మొత్తముమీద 22970 టన్నుల బరువును మోయబడినవి. ఈ వారమునందు ఓడల రాక పోకల మొత్తము 1480.

న్యాయాగ్రహణ సిటీయోడలను ముంచుట.

లండను ఆగస్టు 20:— (బ్రిటన్) న్యాయాగ్రహణకు బోవు "న్యాయాగ్రహణ" డిజి"యను డ్రిటిమ స్త్రీయరును, స్వేరస్పా ర్గును నాల్గేస్ట్రీయరును ముంచివేసిరి.

నాల్గేవారి తపాలుయోడను బట్ట

బ్రయత్నించుట.

కొకకావేక ఆగస్టు 20:— డెయిలీరన్న రీపుక కుత్తమునందు ఇర్రామున నాల్గేతపాలుస్త్రీయరును జర్మనీ వారి యంతర్గామియొకటి యావెను. అంతర్గామిలోనివారి నాల్గేతపాలును సరించి తపాలుస్త్రీయరులోనివారు పడకలనుదింపిరి. ఇంతలో నాల్గేవారిడిప్రుయరువచ్చి యంతర్గామిలోని వారిలో వారు నాల్గేతపాలు జలప్రదేశములందుండిరి దెలియ వేసిరి. అందుమీద యంతర్గామిలోనివారు వెళుకకు పోయిరి.

బావిక్కు యోడ.

లండను ఆగస్టు 21:— వైటుస్టారు కంపెనీ వారి బా విక్కు అను సరకుల యోడ ముంపుబడిని నిన్నున దెలియ వేయుటకు. కాని ఆ యోడ కురక్షితముగ నివర్తమునకు వచ్చెను.

మరికొన్ని ఆంగ్లనౌకలను ముంచుట.

లండను ఆగస్టు 21:— డెయిలీ గ్లాడివిటరు డిట్టక్కు సమాచార - ఆనునౌకలు ముంచబడినవి. వానిలను సంరక్షింప బడిరి.

మూడు జర్మను టూల్స్ కొనకలు ముంచబడుట.

లండను ఆగస్టు 21:— మందుగణలలన జర్మనుల టూల్స్ కొనకలు మూడు ముంచబడినవి దెల్లనుగా ప్రక టింపబడినది.

రీ స్త్రీయరులను ముంచుట.

లండను-ఆగస్టు 22:— దరహెస్టే - కార్లరుస్వేయ- విండ్లరు-లండను-కొలను అను స్త్రీయరులు ముంచబడినవి. నా విటలు రక్షింపబడిరి. విలియండాను అను స్త్రీయరు వ్రేల్వి వేయబడినది. 5 గురు చనిపోయిరి.

ఇంగ్లండు

మందుగుండు సామాను తయారు చేయు ఫ్యాక్టరీలు.

లండను ఆగస్టు 19:— మందుగుండు సామాను తయారు చేయు కర్మాగారములు 500 వోరతుమువారి స్వాధీనము నందున్నవి లాడుడు బార్లిగారు దెలిపిరి.

బాటకొల్ల రాకొమరులు

చర్చిలోనికి వ్రాసినబాలు.

లండను ఆగస్టు 21 — బాటకొల్ల రాకొమరుడగు లాయాగారు చర్చిలోనికి వ్రాసినబాలు నొకదానిని వాస్తా ప్రకటనాసంఘమువారు ప్రయోగింపుచున్నారు. లాయా రా కొమరు డిబాలుం డిట్టవ్రాసెను. 1914 వ సంవత్సరమున 2 డేటి నాకాదేశాధికారమున వేయ్యపురుషులైన గార్మము

విషయమున నేను వ్రాసిన బాలు నొకదానిని నాకుదెలుపకయే పత్రికలందు ముద్రింపించిరి. ఈ బాలు నాధారముజేసికొని మమ్ముల దూషించిరి. ఆసందర్భ సమయమున మనవిద్వరమును పరస్పర వైతితోడను సమ్మతితోడను గార్మముల నడపి యుండుటచే నిది యంతయు నాకు విచారకరముగ నున్నది. జూలై 26 డేటిని చర్చిలోగారు కోమరు ప్రభువుగారి యింటి కద్ద నుడగా వారిద్దరకును తెలిపాడుద్వారా సంభాషణ జరిగెననియు ఆప్పుడు కాంతి భంగకరముగ వార్త దెలియ వచ్చెననియు తమతో నాలోచించుటకై వేచియుండక కావలసిన కార్యము నడుపువలెనని చర్చిలో గారు చెప్పినట్లును బాటకొల్ల బర్గు గారు దెలిపిరి. ఆప్పుడు యిదిగరలో తాము నాకాదేశమును గూర్చుల దగి యచ్చిన యుత్తరములు తంతివార్త ద్వారా తిప్పివేసిరి. ఆయన వచ్చినతరువాత చర్చిలోగారి కార్యమున కొప్పికొనిరి. తరువాత దినములవెంబడి యావత్కములకును వచ్చిన యుత్తరు లు నిద్దరమేకమై యిచ్చుచుండెదవారము.

ప్రత్తిగోదాము లెగులబడుట.

లండను ఆగస్టు 21:— లిఖతపూలు వేచివకాసింగు కంపెనీ వారి ప్రత్తిగోదాము, బూటిజలో నున్నది తగుల బడెను. వెక్కువేల పాండ్రసరకు నష్టమయ్యెను.

ప్రత్తియెగుమతి నిరోధింపబడుట.

లండను ఆగస్టు 21:— ప్రత్తి ఎగుమతి చేయకూడదని ఇంగ్లాండుదొరతనమువారు విధించిరి.

హిందూదేశమున మూలుచున్న

ధన రాసులు.

లండను ఆగస్టు 21:— కోకాధికారి యుద్ధము కొరకై మరల సామ్య జనుచేయవలసినవచ్చును హిందూదేశమున మూలుచున్న ధనరాసుల వాతకు వారింపగలరు అని ప్రైన్సు పత్రిక ప్రకటించెను. ప్రభుత్వ రహస్య లేఖలవద్దతి పరిశ్రమించి, ఎంత స్వల్పమొత్తమునైనను నిక్షేపించుటకు తగిన సౌక ర్యముల కలిగించి నియముల నాక్షణ కములుగ నొసరించిన వో ఇది సాధ్యమగును. హిందూదేశ మట్టితరుణమున కెగురు చూచుచున్నది.

సామ్రాజ్య రక్షణ సంఘము.

లండను ఆగస్టు 21:— వైసంఘమునకు లెప్పి నెంట్లు కర్ణులుగారు కార్యనిర్వాహకులుగ నుండుకొద్ది కాలమువరకే కర్ణులు హాంకిగారు రావేకమే యాయన యాపనివలకలెను.

వైసెడెంటు విల్లుకుగారి యుత్తరపు.

ఆరవిన నాకాదేశ ప్రభు దేశముల నాజ్యూలములను పుచ్చుకొనడని ఇంగ్లాండులోనున్న ఆమెకా రాయబారు లకు వ్రాసెడెంటు విల్లుకుగారు వ్రాసిరి.

చేయదలచిన పనులు

ఆరవిన నాకాదేశమున నూడ జర్మనులు తగిన సమా ధాన మిచ్చునివో ఆమెకా పౌరసత్వమును బడయకుండ ఆమె రికాలోనున్న నేలకొలది జర్మనులకందరికిని నిగ్గుంధనాస మే గ్గురుతుటకును, ఆమెకా రేవులలోనున్న జర్మనునౌకలన్నీ టిరి నిలిపివేయుటకును ఆమెకానా రాలోచించిరి. ఆమెకాలో నున్న జర్మనీవారి జనాభాను తీయుట కేర్పాటు చేయబడి గది. వారికి నిగ్గుంధనాసస్థానము లేర్పరపబడినది. రాజ ప్రోహముక బోధించుటకై ఆమెకా పౌరసత్వమున బడసిన జర్మనులను ఖయదుచేయుటకును జర్మనుపత్రికల వ్రాతల ను బాగుగ గునించుటకునుగూడ ఆమెకావారు నిశ్చయించి రని న్యాయాగ్రహణ చెప్పబడుచున్నది.

దూదియెగుమతిని నిషేధించుట.

లండను ఆగస్టు 22:— దూది ఎగుమతిని నిషేధించు టకు గల కారణములను ఆంగ్లవిదేశ కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి. పంటప్రత్తిని ప్రత్తియెగుమతి యధారంబుమైన పిమ్మట వెనుకటికన్న హెచ్చుగా నాల్గేస్ట్రీయరు ఖలంకు దేశములకు పంపబడిట్లు గత మూడునెలల లెక్కలనను కనబడుటలేదు. కాన మేనెలనండి ఈ దేశములద్వారా జర్మనీ దేశమునకు దూది హెచ్చుగా పంపబడలేదు. కాన ప్రత్తిని నిషేధించుటవలన నాదేశముల ఖలంకు మూర్ఛిమమున కలుగబోదు. ఇందుకున ఆమెకా ఈదత్తదేశముల ప్రత్తి వ్యాపారుల సౌకర్యములు కొరతించెదవు.

ఫ్రాన్సు

జర్మనీవారు మరల కందకముల బట్టుట. పారిసు ఆగస్టు 21:— సేనామఖిలునందనేక ప్రదేశములందు ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగెను. గురువారము నాడు జర్మనీవారు మునుముందు తీవ్రముగ ఫిరంగుల బ్రయోగించి మూడుసార్లు ప్రతీకారము లొనర్చి అల్లాయికొ ఆగర్ను బాట లో బుధవారమునాడు మనము పట్టుకొనిన కందకములందు జొచ్చిని వారికి నష్టము విశేషముగ గలిగెను. అని ప్రకటించ బడెను.

ఆగ్లోనందము మందుగనులతోడి పోరాటము మరుగున నడచుచున్నది.

ఫ్రెంచివారి జయము.

పారిసు ఆగస్టు 22:— అల్టాయిములలో జర్మనీ వారు బలహీనముగ నునవెబడిరి. కాని మనము వారి నోడించి తిమి. పెద్ద కరగోళములతో కొంతసోరాటము జరిగెను. వాస్తానునందు సాండల్నాకు శిఖరముమీద జర్మనీవారు పడిరి గాని వారినిపూర్తిగా వెనుకకు గొట్టితిమి. ప్రదేశముంతయు మాకులైన జర్మనీవారిలో నిండియుండెను.

ఆగ్లోనులో ముండుగనులు.

లండను ఆగస్టు 21:— పారిసు, అల్టాయిమునకును వాస్తానుకు ను మధ్య రాత్రిదేశ ఫిరంగులయుద్ధ మధికముగా జరిగినది. ఆగ్లోనులో ముండుగనులతో పోరు జరుగుచున్నది. పదాలి దశములపాటు బలహీనముగ నుండెను. వారిని తరిమివేసిరి. మరేమియు విశేషములేదు.

పరాసుయుద్ధమంత్రుల మార్పు.

లండను ఆగస్టు 21:— రాబ్యాంగకభవారు సమావేశమై అంచనాలనుచర్చించిరి. వైద్యకాఖిలుగూర్చి చేయుబడిన విమర్శ లకు సమాధానముగా ఎం మిలిరెండుగారిటులచెప్పిరి. యుద్ధా రంభమునతగినంత మంది డాక్టరులు లేకపోయిరి. 15000మంది డాక్టరులు కావలసియుండగా 3000మంది మాత్రమే చికిత్స రిగాని అన్ని యిబ్బందులును తొలగిపోయినవి. ఆహార పదా ర్థములకు మున్నులకు ఆయుధ సామగ్రిలకు గూడ లోపమేమి యును లేదు. అట్టిబరు నెలకండి యుద్ధ మంత్రుల లో పెద్దయుద్ధ్యులగు వారిని 2/3 మందిని నేను మార్చవలసినవచ్చి నది. సంపూర్ణ దేశభక్తిభరితుడును సర్వజనానుకూలమునగు సర్వసేవానికొ యుద్ధమంత్రికి స్నేహభావముకు గోచర మును చెడకుండ నుండుటకు చాలకఠినమింధన లవసరము. ఇటులమిలిరెండుగారు చెప్పగా సభ్యులు 4 నిమిషముల వర కును విరామము లేకుండ కరతాళ ధ్వనుల నొసరించిరి. సేనా నాయకుని మార్పు వలెనని కొందరు కోరుచున్నారని మిలిరెండుగారు చెప్పగా ఇచట నున్నవారెవరును ఎన్న డును అట్లు కోరలేదని యొక ప్రతిఃధి అరచెను రాబ్యాంగ సభవారి అధికారబల మెన్నటికిని కొరంతకడదు గాని వైసి కాధికారులకు కొన్ని అధికారము లియ్యబడవలెను. జంరలు కాఫీగారుచెప్పెట్లు యుద్ధసమయమనందందరును ప్రధానో ద్యోగియోజ్ఞానువర్తము కావలెను. మన వైశ్యముకు మన మిత్రు లాడించుచుందురు మన వైరుధ్యముకు మన వైరులు కొరుయందురు గాన విజయము కలుగువరకును మన మైకమ త్యము కలిగియుండవలెను అని ఆయన నడిచిరి.

రహస్య సమావేశము.

యుద్ధమును గురించిన ప్రకటనమును వినుటకు సభ్యులు రహస్యసభకు రావలెనని అధికారులు ప్రకటించిరి.

పరాసు నొక విజయము.

లండను ఆగస్టు 21:— పరాసువారికి విజయముకలిగినది డెకూనా, ఆరాసు, ఆల్జేస్, ఆంగర్ను మార్గములకు కలియు తాత్ర పరాసునాటిస్వాధీనమైరి. వాస్తాను మరెయొక జర్మనుల కందకము వారి స్వాధీనమైరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను-ఆగస్టు 22:— వేరిస్-కొన్నిచోట్ల ఫిరంగిదళ ములకు ద్వంద్వయుద్ధము జరిగెను. కందకములలో ఉపయో గించు ఆయుధములతోను, బాంబులు మొదలగు వానితోను చాలా చోట్ల కలహములు చేసెను.

గ్రీసు

గ్రీసు దేశపుయంత్ర వర్గము. లండను ఆగస్టు 22:— గ్రీసుదేశపుయంత్ర వర్గమున వెని జలసు గారు విదేశమంత్రిగా నుండును.

దేవస్వామి

ఇ 13 జలాంతర్గామిమీద జర్మనువారు పడుట
కొకకొక అగస్టు 22:—నెం యి 13 రు అంత
ర్గామిమీద జర్మనువారు పడినపుడు చూచిన దేవస్వామి వా
నిందరును వానికులు భాషావాత్రముగ వర్ణించిరి చెప్పుచు
న్నారు. ప్రతివాడును స్వేచ్ఛకును బూని జర్మనీ వారి
కుపాకీ కలుల గిర్రించి యంతర్గామిని విడువ నొల్లరైరి.
స్కాండినేవియాదేశము లందరును జర్మనీవారి దిష్టాదురు
వారు మానవహత్య గావించిరి చెప్పుచున్నారు. దేవస్వామి
వారి యుద్ధవృత్తి అందఁగ యంతర్గామి మై ఫిరంగుల ప్ర
యోగించుట తాదృశ్యభంగమును చూపుచు. ఇందులకు జర్మనీ
వారు తుమాపణ కేడవలసి యున్నదనియు వెంటనే జర్మనీ
వారికి దేవస్వామి వారు తమయందున్న దేవులపలసిందయు
వార్తాప్రకటనప్రాయమున్నది జర్మనీవారి కార్యము నెరిగి
యుండి యుచేసిరి అనుచున్నారు. దాగెన్నమిద్దరన స్వీడెన్
దేశపుప్రతికారాజునా విషయమును ఈనాత్యునుసారగావిం
చియుఇట్టికొక నాపతక కేసిదనియుప్రాయమున్నది. దేవస్వా
మివారి టార్పెడో పడవయందున్న వాయువాయంత్రము
నకు చెబ్బుకొనితెని తెలియుచున్నది. ఒకపురుషుడు వాడు
దయ్యననియు తెలియుచున్నది.

ఇ 13 జలాంతర్గామికి కలిగిన విపత్తు.

లండను ఆగస్టు 21:—ఇ 18 జలాంతర్గామి సాల్వలము
వద్ద మెట్టకెక్కిన. జర్మను యుద్ధ నౌకలు వానిమై ఫిరంగుల
ను కాల్చసాగినవి. కాని ఆ జలాంతర్గామిలో గిర్రి రుల్లగా
నుటచే నది ఏమియు చేయలేకపోయెను. సమద్రములో నీడు
లాడుచున్న వానికులమై జర్మనులు మరఫిరంగులను కాల్చిరి
అంతలో దేవస్వామి టార్పెడో నౌకలు జలాంత
ర్గామి కేడచొచ్చి జర్మనుల నౌకలను తరిమినవి.

నావికుల స్థితి.

రెప్టెనెంటు కమాండరు లేటను రెప్టెనెంటు ఇండియా.
(ఆనాలోగ్యముగ నున్నారు) ఆల్లెంగు రెప్టెనెంటు గారి యకు
గారును మరి 12 గురును కాపాడ బడిరి 14 గురి కనులు
తీసికొని రాబడినవి. ఒకకుకకబట్టలేదు. ఇద్దరికి గాయములు
తగిలినవి. వారిని దేవస్వామి యుద్ధనౌకకొకను వెగనకు తీసు
కొని వెళ్లినది. ఆచట వారు వైద్యశాలకు పంపబడిరి. వారిద్దరికిని
కట్టుబట్టు పోవుటచే కంబళ్లకు చుట్టచెట్టుకొని యుండిరి.

దక్షిణపు రెప్టెనెంటు ఇ. యు 13 జలాంతర్గామి నౌక
నము చేయబడినది జర్మనీ అధికారులు, రెప్టెనెంటు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్ల నౌకాదళాధికారుల ప్రకటనము.

ఈ నెల 19 - వ తేదీ వేదము ఇ. యు 13 జలాం
తర్గామి మెట్ట కెక్కినది. దానిని మరల
తేల్చకలెనని చేసిన ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. అంతలో
నౌక దేవస్వామి టార్పెడో నౌక అచటకొచ్చి 24 గంటల
లో నిచటనుండి వెడలి పోవలెనని ఆజ్ఞాపించినది. ఒక జర్మను
యుద్ధనౌక ఇ. యు 13 జలాంతర్గామి సమాపమునకు వచ్చి
దిగిగాని అంతలో మరిరెండు దేవస్వామి టార్పెడో బోట్లు
రమ్మటచే నది వెళుటకు పోయినవి. ఆటార్పెడో బోట్లు జలాం
తర్గామి సమాపమునలంగల్ల చేసుకొనెను. ఉదయమున 9 గంటలకు
దక్షిణమునుండి రెండు జర్మనుయుద్ధనౌకలువచ్చి 800 గజముల
దూరముననుండి టార్పెడోను వదిలినది గాని ఆటార్పెడో రెప్పి
రొయినది. అంతలో మరియొక జర్మనుయుద్ధనౌక అన్ని ఫిరం
గులను గురిపెట్టి గుండ్రనబరకెనది. అంతట జలాంతర్గామిలోని
నౌకకులు దానిని వదిలివేసిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి యుద్ధనిధి.

శ్రీ లకాభివాద్విక సభ.

బొంబాయి-ఆగస్టు 21:—శ్రీకవర్నరుగారి యాజమా
న్యమున పురమందిరమున నేడు సభ జరిగినది. పురమందిరము
చక్కగా నలంకరింపబడినది. భూషణశ్రీలకు ఏర్పాటులు
చేయబడినవి. శ్రీకవర్నరుగారు తప్ప తక్కిన యువస్వామికు
లందరును శ్రీశ్రీ. ముఖ్యముగా నీసభకు రాగోరియు
కారణాంతరము వలన భోపాలు చేగము
గారును బాన్స్విరాజేముగారును, ఆగాభానుగారి భార్యగారు
యను ఈసభకు రావాలకపోయిరి. శ్రీవెల్లింగ్డను ప్రభువుగారు
సభాకార్యముల పోరంభించుచు నీనుచితరీతి నుపన్యసించిరి.
ఒకవత్సరము శ్రీ మిశాభివారి యాజమాన్యమున మనమిత్రుర
మందిరమున సమావేశమైతిమి. నేడుమరల సమావేశమైతిమి.
ఈ సంవత్సరమున నీ శాఖవారు చేసిన పని చాల సంకృష్టర

మొగనున్నది. ఇతరత్రవచ్చిన విరాళములుగాక చందాలవలన
4½ లక్షల రూపాయలుచేరినవి. అట్టిరదాన్యాల కందంకిరి శాఖ
వారికోరికవై వారిపక్షమున నేను వందనములవాచరించుచు నీ
సంవత్సరమునగూడ వాటిని సహాయముఁజేయుచున్నాను.
ఈశాఖవారు బొంబాయిలోని వాటింజి శ్రద్ధవైద్య
శాలలోను, అలెగ్జాండ్రీయాలోని వైద్యశాలలోను కొలాబా
లోని వైద్యశాలలోను నాకాదళ వైద్యశాలలోను కలలాకు
ల కందంకిరి గవాయము చేసిరి. వారు వైద్యసహాయుల విద్యు
చ్ఛకులులను గూడ నందించిరి. వీరు లెక్కలేనియుదువులను
పంపిరి. 3 లక్షల గజముల బట్టలు ఇచ్చుటనుండి వెళ్లినవి.
ఇద్దరు వారీయులు లభ్యావ్యయకు నేన చేసిరి. వారిలో నౌకకు
పాశ్చాత్యదేశీయురాలు. ఆమె 2000 యుదువులకు కట్టి.
రెండవ శ్రీ మహమ్మదీయ శ్రీ. ఆమె 6000 యుదు
వులకు కట్టి. యుద్ధరంగము నుండి నే నాను బు కల్పిం
గుటను శ్రద్ధవైద్యగారి ద్వారా వీరికి పరికరములకు తమయ
త్రాయసాగిరి. ఇటీవల ఏదో జరగజముగు మాబ్బాదు
గారు 2 కేల పుచ్చుచు వచ్చులు కావలెనని వ్రాసిరి. ఆశీష
సోమవారమందిరి. గురువారమునాడు చొక్కాలు పంపబడి
నవి. శీతకాలపు యుదువులకు కట్టుట ప్రారంభించవలెనని
కొరచు పొంపీకయునుండి సర్ బానుకన్నులు గారునిన్ను కేరంతి
నంపిరి ఇంకొక సంవత్సర మిశాభివారి తీరుననే పనిచేయవ
లసియున్నది. అందరును సహకారులయ్యెదరను విశ్వాసము
నాకు గలదు. మెనపాచేమియాలోను, ప్రాన్సులోను మై
కులును నౌకాభివారులకు పడుచున్న ఇబ్బందులను స్మరించి
కొంతవరకు వ్యవసాయాత్మక మొనరించి ఎల్లవారును కరసహ
య మొనరింపబూసవలెను. ఈవరకల నుచితముగ గొనిపో
య నందులకు రయిత్రేకం వెసలవారు వం ద నీ యులు.
ఇటుల గవర్నరు గారు పంపిరించిన పిమ్మట సభలో ఘోషా
లొన్న ఆరీమ వీరీ గారి పక్షమున వ్యాసువాది మిర్జా
గారు వ్యాసమును చదివిరి. సర్. ఫిరోజీమ మహతాగా
రస్వస్థతోనన్నను మెహతాపత్ని గారు సభకువచ్చి యుప
న్యసించిరి. యుద్ధరంగమున మైఖలు బాగ్గీగారి చుట్టును సర్
బానుఫ్రెంచిగారిచుట్టును చేరి పోరుచున్నట్లు మనమం
దరమును వెల్లింగ్డను శ్రద్ధవైద్యగారి ననుసరించి బాధానివారణకు
నకు ప్రయత్నింపవలయును అని ఆమె చెప్పిరి. పిమ్మట లారె
న్ను దొరసాని గారు నాలుగనుదువారి పక్షమున రెల్లాములో
చేయబడిన పని గామించుచు నుడివిరి. పిమ్మట సరోజినీదేవి
గారు సామ్రాజ్యమునుగూర్చియు ముద్దానంతరమునకునుచున్న
మాత్రము చూర్చియునుడివిరి. పిమ్మట వెల్లింగ్డను శ్రద్ధవైద్యగారుసభకు
వచ్చిన వారికిరందముల నాచరించిమియాభ్యక్షులు (శ్రీవెల్లిం
గుడను ప్రభువుగారు) వందనముల కర్తులేని వారికి వందనము
లను చేయుడన నుడివిరి. ఎల్లవారును హాస్యాక్రికి నవ్వును
వందనముల నాచరించిరి. సభాంతమున చాల నుండి చందాల
నొసంగిన వారి పేరులును మొత్తమును వివరింపబడినవి. బా
తీయ గీతమును పాడుటతో సభ ముగింప బడినది.

ఆసినిసెంటు దొరసానిగారి ఉపన్యాసములు.

బొంబాయి ఆగస్టు 23:—బొంబాయి సాంఘిక సేవా
సంఘమువారి యాజమాన్యమున సార్వజనకొపన్యాసముల
నొసంగుటకు ఆ ఆసినిసెంటు దొరసానిగారు 18-9-15 వ బొం
బాయికి వచ్చెదరు. ఈ సందర్భమున సర్ ఫిరోజీమ మహతా
గారు మున్నగువాతో బిసెంటు దొరసానిగారు దేశీయహా
జనసభావిషయములను గూడ ప్రస్తావించుకొని తోచుచున్నది.

మహాజన సభాధ్యక్షుడు.

బొంబాయి-ఆగస్టు 23:—అధ్యక్షునియోజనము సిరప
రుచుటకు మహాజన సభాధ్యక్షసంఘమువారు ఈనెలాఖరున
సమావేశమయ్యెదరు.

రెక్లెక్రాన్, యుద్ధనిధి.

బొంబాయి ఆగస్టు 23:—వైవాటివిషయమున రూపా
యలు 6501-12-0 చందాలు బొంబాయిలోనున్న ఇటలీవారి
కన్యుగానికి మట్టినవి.

విదేశీయుని ఆస్తి, బొంబాయి.

బొంబాయి ఆగస్టు 23:—ఒక కృత్రిక యిట్లు వ్రాసెను
“అహమ వాచామకు పంపబడక పూర్వము ఒక విదేశీయుడగు.
వర్తకుడు ఒక బాంకిలో విశేష మెగల ఆధరణములను, ఇతర
మైన మెగల కస్తువులను ఉంచినట్లు నమ్మదగిన చోట్లనుండి
మాకు వర్తమానును వచ్చినది. బ్యాంకి రసీదు నతడు, ఆగ్లదేశ
పౌరసత్వ పడకొని చెప్పుకొనదు, ప్రజలచే ఆరీతికే నూడ

బడుచువచ్చిన మరియొక విదేశీయుని దగ్గర దాచి యుంచెను.
ఈ అనుమానకరమైన విషయమును పోలీసువారెట్లో కను
గొనగలిగిరి లక్షలకొలదిరూపాయలు ఖరీదుగల ఆస్తిని బడు
టికి దీసిరి. ఈ విషయమంతయు అతిమాత్ముడుగ పరిశీలించ
బడునని చెప్పుకొనలేదు.

బొంబాయిరాష్ట్రీయ సంఘసంస్కరణసభ.

బొంబాయి ఆగస్టు 22:—క్రిస్ మస్ దినములలో బాతీయ
సంఘసభ జరుపబడును. అందుకొరకు ఆహ్వానసంఘము నేర్ప
రుచుటకై బొంబాయిరాష్ట్రీయ సంఘసభవారు ఈ దినమున
హిందూదేశ నేతకసంఘమువారి మందిరమున సమావేశమైరి.
సర్ నాగాయన్ చందవార్గారుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు
లుగను, నేత్రాంజన్, భాస్కర్, డెల్వి, పెకోయి, మధో
దాస్ డిక్ కాన్సి, బోషి గాన్లు కార్యర్యహామలుగను
ఎన్నుకొనిరి. ఈసభయొక్క కార్యముల నిర్వహించుటకును
శ్రీలసానుభూతిని పడయుటకును సంఘమువారు ప్రత్యేకముగ
ప్రయత్నించెదరు.

బెల్గాములో మిమతలు

బొంబాయి ఆగస్టు 21:—బెల్గాముజిల్లాలోని మిమ
తలు ప్రవేశించి, కంటలకు కొంతవత్తును కలుగజేయుచున్నవి.
వీటిని చంపుటకు బెల్గాములో స్థగసానుశాఖవారు మృగముల
కొరకు వెదకుచున్నారు.

పంజాబు

ఒక మాతృ.

లాహోరు ఆగస్టు 21:—ఈమధ్య కొందరు రైలుబం
డిని కమ్ములవైపుండి రప్పించవలయునను ఉద్దేశముతో కమ్ము
లవై వెచ్చియో వెట్టుచుండగా ఆదమిత్రునవద్ద ఒకజమాదారు
చూచెను. ఇతడు సాక్ష్య మిచ్చుట కేర్పరుపబడినదియును.
ఇతడు చంపబడియుండెను. ఈ పంజాబు ఆపరాధాగ్నేవక
శాఖవారి విషయమునుగూర్చి దర్యాప్తు చేయుచున్నారు.

సంయుక్తపరగణాలు

గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు.

నాగ్ పూరు ఆగస్టు 23:—సోమవారమునాడు బొంబాయి
మెయిలువై వి. యన్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నాగపూరు
నకు వత్తురు. 21 వ తేదీని పురమందిరమున ఉపన్యసించురు.
గౌరవనీయులగు సర్ గంగాధర్ చిట్టాచిన్ గారు రధ్యక్షుక
వహించురు.

మధ్యపరగణాలు

వ్యభిచారికియగు భార్య.

లక్నో ఆగస్టు 21:—కైజర్ బాగ్ లో ఒకడు నడి
బిధిలో తన భార్య ముక్కును కొరికివేసెను. ఈమె మరియొక
నితో పారిపోయి, వానివద్ద కొన్ని దినములు ఆక్రమముగ ప్ర
త్తిం వెననియు, అంతవలన ఇతడు ఆమెకు తెనకి, కనుపడగనే
ఇట్లు చేసెననియు తెలియవచ్చినది.

సిమ్లా

శ్రీ రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్తలు
రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త.

సిమ్లా ఆగస్టు 22:—21 వ తేదీని ఇండియా మంత్రి
గారు ఇటులతంతివార్త నంపిరి.

రమ్యరంగము

జర్మనులు నోవో బార్గినిముక్కును పట్టుకొనిరి. బ్రెస్టులిలో
విముక్కును ముట్టడించుచున్నారు. జర్మను నౌ
కాదళము రీగాజల సంధిలో ప్రవేశించినది
అచట జర్మనీవారికిని రమ్యవారి నౌకాదళమునకును
పోరు జరుగుచున్నది. రీగాకు శబ్దము ప్రాంతమున వీల్చుకు
దక్షిణభాగమునకును ముఖ్యము మాల్మేయునులేదు. జ
ర్మనులు కొన్నోకోటల నాక్రమించు కొనగనే ఆ కోటలోను
న్న రమ్యనేక కొన్నోట తూర్పున 25 మైళ్ళ దూరమున
బానోనుండి కొచ్చెక్కి వెళ్ళు ఇరుప దారికి పడమట
నున్న రమ్య సేనతో కలసి పోయినది. కొననోవ దక్షిణ
మున రమ్యవారు నీమెకు పడమటనే యున్నారు. ఓసోవిను
నుండి దక్షిణముగా నారూపుగు నదుల ప్రాంతముం
దంతను జగ్మతులు తీవ్రముగ పోరిరి. బిలు స్టారు బీలాము
రేఖయందును బ్రెస్టులిలో వీముక్కుల వాయువ్యమున 12 మైళ్ళ
దూరమున నన్ను లిప్పీ టాబాయెద్దున రమ్యవారు జర్మనులను
నిలవరించుచున్నారు. నోవోబార్గినిముక్కుయంద జర్మనులు

పూర్వది పదమూడవరము వాక్రమించి వాక్ర వాయువ్యభాగ మున కున్నవారకును నేలకు నిలిపిరి. మరయును విరామము లేకుండభిరంగులగు ల్పి రహ్యవాణికులకు ధ్వంసముచేసిరి. 18వ తేది సాయంతమున జర్మనీవారు కోటకు ముట్టడించిరి. జర్మన సేనా చాలమంది హతులైనను వారు ముందుకు వెళ్లికహ్యవారిని మధ్యప్రదేశమున తేరుగుగానున్న ప్రాంతాటకును తరిమిరి. మరునాడు జర్మనవానిలో రెండు కోటలను నాశముచేసి ఆధిపతులలో ప్రవేశించిరి పిమ్మట రహ్యవారు నా రూ న ది మీ ది వం తె నను కూర్చి వేసితితర భాగము నందలి కోటలకు వదలి పోయిరి. బగునది తూర్పునకు ప్రవహింపఁగల్గునట్లు దక్షిణమున పిల్వదేవాదు తూర్పున 1) ప్రెళ్ల దూరముననున్న పినుచెనా ప్రాంతమున జర్మనీవారు చేరిరి.

ప్రావృతంగము.

అల్పయుననుండి ఆంగ్లవృత్త వైఖ్యమున బుధవారమునాడు పరామరా రాక్రమించుకొనిన కందకముల యొద్ద జర్మనలు తీవ్రముగ పోరాడి ఎడముకలిగించుకొనిరి.

ఒక ఆంగ్లజలాంతగము

వారిటకు సముద్రమునకు వెళ్లుమున్న యొక ఆంగ్ల జలాంతగము. దేశాల్ప దేశమునకు చేరిన నాల్గలము దీవియొద్ద మెరకచేరినది.

సింలా ఆగస్టు 20:— 20వ తేదీని ఇండియా మంత్రి గారి కద్దనుండి శ్రీరాజప్రతినిధిగారి కీక్రీడితంతివార్తవచ్చెను. కొన్నిపురము జర్మనల పాలవడినది. విభువక పోరాడుదు, రవ్యములు తూర్పుముఖు లైచరిరి.

జర్మనలయొక్క నాకాదళము ఆధికముగ నుండుట వలన రిగాజలసంధి ముఖద్వారమును గాయమండిర మహ్య యుద్ధ నాకలు ఒకదాని చెంత కింకొకటి చేరుకొనిన వి. కొన్నివారు ఈకావ్యమున రిగాసండి బానోవకు ఉండునట్టి యుద్ధరంగమున ప్రధానముగా మార్పు లేదు. కలుగలేదు. కొన్నివద్ద జర్మనలుజరుచుండి, తరువాత ప్రయత్నములు నడపిరి. ఇట్లుము వాక్రమించుకొనిరి. ముందుకుపోయి నీమెన్ విల్లాలకు మధ్యముననున్న ప్రదేశమున స్వాధీనపరచుకొనిరి. 17-వ తేది రాత్రి అస్సామీకన్ మొదలు ప్రెస్తులిటావిన్సుకు వరకుండిన ప్రదేశమున జర్మనలు ముట్టడి సలిపిరి. కాని తరిమివేయ బడిరి. దక్షిణమున మరి కొంత దూరమున పట్టుదలతో యుద్ధము పోగుచున్నది.

జర్మనీవాణ్ణుభిరంగులమొనర్చికోల్పోయి మేముపట్టుకొనుటచే, బియ్యం ప్రాకునండి ప్రెస్తులిటావిన్సుకుపోవు దిరదేక యినుపదారికుత్తముననున్న హ్యోల్క్స్ ద్ద స్థానముల రవ్యను సేనలు విడిచిపెట్టుచున్నవి. బానోవ ఆగ్నేయమున పొకియెక కోటకు సమీపముననున్న హ్యోవారి స్థానములలోనికి ప్రెస్తులిటావిన్సుకుద్దకున్న జర్మనీవైఖ్యములు చొమ్మకొనగలిగినవి. అందుచే బగనది తూర్పునకునున్న వ్లోదోవా ప్రాంతముల నుండి రవ్యను సేనలు లేచిపోయినవి. నవ్నో బార్డును-వద్ద జర్మనలు కున్నలా వారు ల కద్ద నున్న కోటల పై ముట్టడి సలుపుచున్నవి. ముట్టడి తీవ్రముగ వానాటి కధికముగు చున్నది. ఇరుతెగలవారు చలింపని మనస్సులతో పోరాడుచుండిరి. ఆయనకు. జర్మనీవారి ఫిరంగిదళము తమకత్తి నంతయు వినియోగపరచి రహ్యవారి ఫిరంగిదళముల ఆణచివేసి, వ్రకావారులమధ్యమున కన్నకోటల ధ్వంసము చేసెను. అట్లుతరువాత రహ్యవారు వ్రకా తూర్పునకు పోయిరి.

శ్రీరాజప్రతినిధిగారి కాముత్రణోపన్యాసము
సింలా ఆగస్టు 20:— శ్రీ రాజప్రతినిధి గారు పర్యటన మునకై సింలానువిడుచుటకు పూర్వము ఆంగ్లప్రణాళిపర్యాస మును సమర్పించుటకు సింలా పురపాలకసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఎనెండో మందిరమున నొకపదర్శనముజరుపబడును. శ్రీవారు అధికాలో కిరగారములతో సింలాను విడుతురని అను కొనుచున్నారు.

వైజాముగారు సిన్హూరు వెళ్లుట.

సిన్హూ ఆగస్టు 23:— నేడు సాయంతములకు సిన్హూరు నిమిషములకు వైజాముగారు సిన్హూరు వచ్చెదరు. రాజప్రతినిధి గారి మంజురముననే ఆతిథ్యము గ్రహింతురు.

బాప్రాగో యువజన క్రైస్తవ సంఘము.

సిన్హూ ఆగస్టు 23:— బాప్రాకు ఎల్. ఏ. డిక్కునగారు వచ్చిరి యువజన క్రైస్తవ సంఘమేర్పరపబడినది. ధనమును బట్టి ఇతరసంఘములలోగూడ కాభాసంఘము నేర్పరపబడును.

గ్రీను మంత్రివర్గము.

లండను ఆగస్టు 22:— ఏభ్యవైఖ్యలను గాన రాజు గారితో సంభాషించి వారిరువురు నేకాభిప్రాయులైరి. రాజుగారి విశజను గారిని క్లాఫిందరి నేటిరాత్రిమంత్రివర్గము లోనుండు వారి పేరులను వేజలను గానరాజుగారికి తెలిపెదరు.

రీగాజలసంధిలో జర్మనునాకాదళమునకు

చాలనప్రయు కలుగుట

లండను ఆగస్టు 23:— వెల్ట్రాగడు. ఇటీవల రీగాజల సంధిలో జరిగిన యుద్ధమున. జర్మను నాకాదళమునకు చాల నష్టము కలిగినదని విశ్వసింప దగినవార్త తెలియవచ్చినది.

ఒక నైనిక నౌక ముంచబడుట.

లండను ఆగస్టు 23:— పారిసు. మార్కో గానమద్రుకున నొక ఆంగ్ల నౌకావిమానము ఒక నైనికనౌకపై బాంబులను వేసి ముంచివేసినదని తెంపునట్లొకరు తంతివార్త వచ్చినది.

రహ్యరంగమున విశ్రాంతి.

వెల్ట్రాగడు, ఆగస్టు 23:— బాల్టిక్ పరకణాలలో రహ్యవారు జర్మనులకు నిరోధించుచునే యున్నారు. కొక వాలో వారి నాపివేసిరి. వీటినున్న శత్రువులకుచాలనప్రయు కలిగింపబడినది ఇట్లు జర్మనులకు రహ్యగో ఆపుదల కలిగినది.

జర్మనీవారి యుద్ధరుణము.

ఆమ్స్టర్డము, ఆగస్టు 21:— జర్మను రాజ్యాంగ సభలో కాగ్యదర్శి ఇటుల నడిపెను. పరామ జర్మను యుద్ధమున కంతకును ఆయవ్యమునుకన్న ఈ యుద్ధమునం దొకనెల కైన వ్యయము 1/3వంతు హెచ్చుగానున్నది. అయిననుకొత్త పన్నులను విధించుటకు నేనంగీకరింపను ఈ యుద్ధకారకులగు దేశీయులే ఈ పట్లకొలది సాయము శత్రువులకు పోగు ననుభవించెదరు. ఈయుజమునకు తగినంతధనముపోగుపడుటకు గొప్పవిధాన మూలించింపబడుచుగాని ఆంగ్లేయులవలె సంఖ్యో భకరములగు ప్రకటనల మూలమున గాదు.

జర్మనుల విజయోత్సవములు

ఆమ్స్టర్డము ఆగస్టు 21:— డాక్టరు వానతెకును హారె గు గారి పు సంగమును గూర్చి హాండి ల్లు బాదుపత్రిక ఇటుల ప్రకటిం చినది. జర్మనీవారి విజయోత్సవములను అట్టి విజయమును బడయుటకు వారవలంబించు నీతివిధానములను హాంబువారెయును తటస్థభావముతో వినబాలరు. ఇవి హాంబుదేశమునకు శేరి లము హానికరములుగా నున్నవి. ఇకముందు రణ మతిదారుణ ముగా చాలకాలము జరుగు ననుట నిస్సంశయము. ఆంగ్ల పరామసేనలు చాల బలీయములైన వారి తెలియుచున్నది. ఆంగ్ల పరామ దేశముల వైఖ్యములను పూర్తిగా ననింపజేయువరకును వారు సాధికరింపరు. అట్లు నాశము చేయుట సాధ్యమని మాటతోచును.

న్యూయూ, వానడరు ప్రతీక డాక్టరు వాన తెకును హారె గు గారి ప్రకల్పములను జర్మను రాజ్యాంగసభవారి యొప్పుకొలుచు పరిహసించుచుంటులవానినది. ఇంగ్లాండుదేశ ము జయింపబడినదేశములవారిని వాధించుచున్నవ్యవసరాలగు గాని ప్రెస్తును లక్ష్మీబర్గు దేశములలో జర్మనీవారు ప్రజలనప్త కష్టములను ప్రెస్తును ఒకసంవత్సరమున కాకుండ మేమింక మీదవిన్నదేశములను వాధింపచూ చెప్పట నేమన వలెనో తెలియకున్నది

సిన్హూ.

సీ. ఇరుపార్శ్వములను గా పగుల టు రానిపో నక గ్రాన్వేష్టుగా నిడగరాదు అబలహావా నేమనుచివార మొట్టె డివ్యా జ పి తచే భుజింపల ను మలమూత్రవర్జనలో సలభతావునముందే నిద్ర కూసారములో నెరవలయు అనుదినంబును నువాసనయని ములవాసి దుర్బి మోదినకువలో కొలగబోవు మనసుబలోచింతలకు జిమ్మ, పసుపునుగ్గు, బ్రమటకాచావు, పూర్వహంబునోవు, గలదెభేరంబు ఖయ్యు లోపలనీండు కోగులకును, కాకిరకకోగులకును.

ఆలింగనమొగుని మెయోబాటిములు:—

ఆంగ్లేయుల ఆధినితే రాజ్యమును ఆస్తినియూ రాజ్యమునకు సమీపమున న్యూజీలాండు అను ద్వీపముకలదు. ఈదేశము నందలి ప్రాచీనజాతిములకు మెయోబాటిమే. వీరికి ఆలింగన మన్న నేనూ తెలియదట. అట్టి యాచారమే యచటలేదట. ఇకవ్యు మిత్తు లొకరినొకరు కలుసుకొనినపుడు నమస్కారాది యాచారములకు బదులు ఒకరి ముక్కును నొకరుతొకి రాసికొందురట. ఈ వింత యాచారము పురుషులలోను స్త్రీల లోనూగూడ కలదట వాసికా తాడనమునదగు నీయాచారము వారి సమావేశంబు చెల్లెడ గనుపడుచుండును. మరణావసరమున గూడ నీటులే వారులందరు గుమికూడి ఒకరిముక్కును మఱి యొకరి ముక్కునకు దగులుంటు ముఖములదేర్చి ఘంటల కొలది యేడ్చుచుండుట.

కర్నూలు మ్యునిసిపాలిటీ.

కర్నూలు మ్యునిసిపల్ సంఘములో (కౌన్సిల్) మ-రా-శ్రీ. కే. నుబ్బారాయుడు పంతులుగారు గతించుట వలన యొకప్రతినిధి (మెంబరు) స్థానము భారీపడి యుండున్నది గదరు ప్రతినిధిని కర్నూలు పేట తూర్పుభాగమునందు నివసిండు వోబట్ల ఎన్నుకొనుటకు గాను ఈనెల 30-వతేదీ నియమింపబడియున్నది. గదరు ప్రతినిధినికె ఇద్దరుపురుషులు దర భాన్లుఇచ్చివున్నాడు. ఒకరు ఈ గ్రూపు శేషయ్యశ్రేష్ఠిగారు మరియొకరు యెన్. రంగస్వామి అయ్యగారు అగ్రు. వీరి యిద్దరిలో పేటతూర్పుభాగమునకు ఈతరుణమున నెరిగి ప్రతినిధిగా నియమింపబడు యొక్క గానుండునో తర్వాతమున నివసిండువోబట్ల, చెప్పకుమాటలువికన, చక్కగా వారస్వబుద్ధితో వానోదించి వారసునకును సరిపోయినవారిని నియమించుచురని వేడుచున్నాడు. అయితే సదరు ప్రతినిధిని నియమించుటలో వానోదించుటనీక విషయములొన్ని మేమువిన్నవించుచున్నాము. పేటతూర్పుభాగమునకు నియమింపబడు ప్రతినిధి ఆభాగములో నివసిండువారు నుండుట మంచివా లేక యొక మైలుదూరమునోండును కొటగోనుండువారు యుండుట యొక్కమా? ఎవరు పేటతూర్పుభాగమునందు నివసిండు జనులను తిరుయగ మాయు వారి కష్టదుఃఖములను విచారింతురు? పేట తూర్పుభాగములో నివసిండువారు చాలమట్టుకు వైఖ్యముగన కొంతమంది రుహన్నదీ యుజగు నుండున్నార వారికి తెలియునది ఆంధ్రభాష. కావున కర్నూలు స్వగ్రామముకుగానుండి ఆంధ్రభాష మాతృభాషగా గలిగియుండి కర్నూలులో భూస్థితి కలిగియున్న వర్తకులు తగిన ప్రతినిధి యా లేక అరవదేశముండి కొన్ని కంకర్నరములక్రిందట భవాజ్జకొరకు వచ్చి యెప్పుడు స్వదేశముచేరుదమని చింతించుచు ఈ యూరియందు నొక స్వంత గృహమునైన కలిగియుండని అరవదేశముకు యొక్క మెనవాడని చెప్పరమ్మనా? మరియూ కర్నూలు మ్యునిసిపల్ సంఘములో ప్రస్తుతము రుచిది వక్రీస్తుడు ఇద్దరుమాత్రమే క్రరకమును ఉంటున్నాడు. కావున ఇంతకుముందే రుచిది వక్రీస్తుడగా మరి రుచి వ వారిని నియమించ దగునా లేక వర్తకులు తక్కుర క్రరకముటలబట్టి వర్తకుని ప్రతినిధిగా నియమింపవలయునా? వై చెప్పర విషయములన్ని జట్టి చూచిన ప్రస్తుతము పేటతూర్పుభాగమునకు మ॥ రా॥ శ్రీ, ఈగ్రూపు శేషయ్యశ్రేష్ఠిని ప్రతినిధిగా నియమించుట యొక్కమని తోచుచున్నది జనుల శ్రేయస్సులు కొందరు మ॥ రా॥ శ్రీ॥ రంగస్వామి అయ్యగారు ఇ స్తీపుగో ప్రణీలులు కావున వారు తగినప్రతినిధి యు చెప్పరమ్మను. మ॥ రా॥ శ్రీ, మేరెం వెంకయ్యశ్రేష్ఠిగారు ఇ స్తీపు చక్కగా తెలియకపోయినను డిస్ట్రిబ్యుటోర్ మెంబరుగాను పరిచేయుట లేదా? మ॥ రా॥ శ్రీ, అప్పర స్థాపాయి గారు ఇ స్తీపుగో పండితులు కాకపోయినను ఎక్కువగానే ప్రతినిధిగా ఏర్పాటు కాబడి యుండున్నాడు. అట్లుయిన వారు ప్రతినిధిని రచలు కొరవడినదేకదా? కావున ఈ పదర్శములన్నియు నెమ్మదిగా వానోదించి తగిన ప్రతినిధిని ఏర్పాటుచేయుచురని వేడుచున్నాము.

కర్నూలు పురవాసి.

రోమవారి

డబ్బీ 1-కి అ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0
ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించి రోమములు రెండు నిమిషములలో మొవలంబు రాలిపోవుచు. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కును. ముటయుండదు. రోమములు రాలిపోవుచు. అమృతాంజనముడిపో, మదరాసు.

TELEGRAMS.

GREAT BRITAIN.

The American Exchange.

English Envoys in New York.

LONDON, August 21.

The Committee of Clearing House Bankers has resolved to request Sir Edward Holden to proceed to New York to deal as their representative with the adverse American Exchange. Two other envoys accompany him.

Five Steamers Sunk.

LONDON, August 22.

The steamers "Daghestan" "Carterswell" "Windsor" "London" and "Cober" have been sunk. The crews were saved. The steamer "William Dawson" has been blown up and five lives lost.

Cotton As Contraband.

LONDON, August 23.

The British Foreign Office has issued a statement regarding the declaration of cotton as contraband and giving figures of imports of raw and waste cotton into Scandinavia and Holland for the last three months as compared with the normal average importation for those three months. Figures show that during those months the importation of cotton has not been substantially greater than in the times of peace and it may therefore be safely deduced that apart from any other measures that have been taken Germany has not since May received any considerable supply of cotton through those countries. It is not to be anticipated that owing to declaration of cotton as contraband there will be any great difference in importation of cotton into countries concerned and there is no reason to suppose that American or Egyptian exporters of cotton will in future be in less advantageous positions than they have been during last three months.

A Transport Sunk.

by a British Seaplane.

LONDON, August 23.

PARIS.—A telegram to the Temps states that a British seaplane has bombarded and sunk a transport in the sea off Antwerp.

FRANCE.

French War Ministry Changes.

CONFIDENCE IN GENERAL JOFFRE.

War Minister on the Situation.

LONDON, August 21.

PARIS.—The Chamber has reassembled and debated the estimates. There were new Under-Secretaries of War. Replying to criticisms of the medical service, M. Millerand admitted that it was incomplete at the beginning of the war when only a fifth of the necessary fifteen thousand surgeons was available, but all difficulties had been surmounted. No fears need be entertained as regards ammunition, clothing and food. M. Millerand said that since October he had been forced to change two-thirds of the high officials of the Ministry of War, but rigorous measures were necessary if confidential and cordial relations were to continue between the Minister of War and the Commander-in-Chief, a man of absolute loyalty who enjoyed the confidence of the country and the army.

Here the members cheered frantically for four minutes. When M. Millerand mentioned that he had been asked to change the command of the armies, a Deputy shouted "Nobody here ever made such a demand."

M. Millerand concluded by saying that Parliamentary control had never been interfered with, but power must be given to the military authorities. As General Joffre said, in war time everyone must be subordinated to the Chief. M. Millerand added: "Our allies rely on our wisdom and our enemies hope for dissensions among us. Let us remain united till victory has been achieved."

France and the War.

Secret Cabinet Session.

LONDON, August 21.

PARIS.—It is officially announced that the Government has summoned the chamber to meet in secret session to hear a statement regarding the war.

Heavy Night Cannonade.

Mine Fighting in Argonne.

LONDON, August 21.

PARIS.—The communique is featureless except for the mention of a heavy night cannonade between Artois and the Vosges. Mine fighting continues in Argonne and feeble infantry attacks have been repulsed.

SECRETARY OF STATE'S MESSAGE.

A Successful Attack.

SIMLA, August 21.

The French report a successful attack which made them master of the Junction of Bethuna, Arras and Ablain Angres Road and in the Vosges they have carried another German trench.

Many Artillery Duels.

Partial Success of Enemy Counter-Attacks.

LONDON, August 20.

PARIS.—A communique says there was an artillery duel at many points on the front. The enemy in the Artois region after a violent artillery action and three counter-attacks on Thursday night succeeded in regaining a footing in the trenches which we captured on Wednesday on the Ablain-Angres road. He suffered appreciable loss.

TELEGRAMS.

Active mine fighting continues in Argonne.

French Success in Vosges.

PARIS, August 22.

Feeble German attacks were defeated in Artois. There was also some fighting with large grenades. The Germans in Vosges attacked the crest of Sondernach but were completely thrown back. The ground was strewn with German dead.

Latest Paris Bulletin.

[LONDON, August 23.]

PARIS.—The Communique says that there were lively artillery duels and conflicts with trench weapons, bombs and grenades at different points of the front.

RUSSIA.

DEADLY FIGHTING IN POLAND.

Russians Evacuate Kovno.

PIERCE STRUGGLE FOR NOVNO GEORGIEVSK.

Forts Reduced to Ruins.

LONDON, August 21.

PETROGRAD.—A communique says that after the Germans had occupied the fortifications of Kovno, the remainder of the garrison rejoined the field troops occupying positions west of the Janowo-Kochedary Railway. Our troops south of Kovno are still on the left of the Niemen.

The Germans on Tuesday and Wednesday delivered a strong attack from Ossowicz southwards along the whole Narew-Bug front, while on the right of the Narew in the district of Strevkona-Goura-Breisk and Lipnitsa to twelve miles north-west of Bréslitovsk our troops continue to hold the enemy attacks. Great forces of our cavalry aided in repulsing a German attack near Lipnitsa. The enemy having occupied the right Bank of the Bug east of Vlodova on Thursday morning directed their subsequent efforts along the road towards Dichticha.

Near Novo Georgevsk the Germans after occupying the left bank of the Wkra concentrated their efforts against the north-west Wkra to the Vistula. A ceaseless bombardment with hurricanes of shells destroyed our fortifications in this sector. The Germans on Wednesday evening surrounded the fort in the region of Vymyslof and then directed their columns, notwithstanding enormous losses, on the positions behind the Zakrotehim sector. This compelled our troops to retreat on Thursday to the line of the old forts in front of the central defence. The Germans next day destroyed two of these forts and then by a series of sanguinary assaults occupied their ruins finally directing their fire on the central defence.

We exploded the bridge on the Narew and then abandoned the forts in the northern section.

The Fighting at Kovno.

A Detailed Report.

LONDON, August 20.

The Geneva "Tribune's" Innsbruck correspondent telegraphs that at four in the afternoon of the 17th, after an unprecedented bombardment of the Kovno forts, the Germans launched an attack with thirteen divisions. Terrible butchery followed and lasted several hours. The Russians fought with the bayonet to the end; then the remainder cut a way through the Germans and joined the main army.

A correspondent states that the German loss before Kovno excluding the last forty-eight hours was 1,20,000. The Petrograd correspondents agree that the Germans probably intend, failing a crushing defeat of the Russian armies, to advance upon Petrograd. The capture of Bréslitovsk is an essential preliminary thereto.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent adds the full command of the Baltic is also essential. The possession of a sea base would save the Germans the most disastrous results of failure when she found Russia refusing to acquiesce in defeat, even should one of her capitals be occupied. The route to Petrograd is mostly roadless, is broken with innumerable streams. Clusters of lakes separate narrow defiles strongly favouring defence.

M. Polevanoff, the Russian War Minister telegraphed to the "New York World" stating that a strengthening of our forces has resulted from the shortening of the front. The strength of the new line organisation in the near future lies in the industries for the manufacture of munitions which create new conditions auguring a fortunate rebound for Russia in future operations.—(Pioneer Special cable.)

Latest Russian Communique.

LONDON, August 23.

PETROGRAD.—The communique says that the enemy's fleet has left the Gulf of Riga.

On our land front the armies stand firm in the region of Riga and in the direction of Jacobstadt and Dvinsk towards the west.

There has been no direct news from Novogeorgiewk since August 20 but the latest information furnished by aviators shows that the situation of the fortress at nightfall of the 20th, was so difficult that there was no reason to hope that the garrison was offering further resistance.

The positions of our troops are generally stationary along the whole front. The enemy since the 20th attacked obstinately in the Region of Brélsk and from Vlodova to Pichta but was held by our counter-attacks.

A Hundred Sailing Ships Sunk.

The Russian torpedo boats have sunk a hundred sailing ships in the Black Sea.

Great Loss to German Fleet Caused.

LONDON, August 23.

PETROGRAD.—News from private but entirely trustworthy sources shows that the German fleet in the recent operations in the gulf of Riga suffered very great losses.

TELEGRAMS.

A Pause in the East.

PETROGRAD, August 23.

A pause in fighting on the Eastern Front is indicated in the communique. The Russians are still holding back the Germans in the Baltic Provinces and have checked the enemy's offensive in the region of Kovno. The Russians repulsed particularly fierce attacks in the region of Bielsk which cost the enemy enormous losses.

SECRETARY OF STATE'S MESSAGE.

The Capture of Kovno.

German Success Before Brest-Litovsk.

SIMLA, August 21.

The following telegram, dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India.

The town of Kovno has been captured by the Germans the Russians retiring eastwards fighting stubbornly.

The Russian warships protecting the entrance of Riga have drawn closer in owing to the great superiority of the German fleets.

On the whole front from Riga to Janow, (Grodno,) north-east of Kovno, there has been no essential change. At Kovno the enemy continued to develop vigorously the previous success and have occupied the town, and advancing further, has established himself in the adjoining district forming an isthmus between the Neimen and Vilna. At Ossowicz, during the night of the 17th instant, the German attacks were repulsed on the front from Ossowicz to Brest-Litovsk, and further south fighting continues and is extremely tenacious.

A German communique says that under the pressure of the captured of Kovno the Russians are evacuating the positions opposite to Shwalki, north of the Bielsk railway from Bialystok to Brest-Litovsk. Before Brest-Litovsk the Germans have penetrated the advanced positions of the fortress near Pokitno, south-east of Janow, and under their pressure the Russians have evacuated the east Bank of the Bug below and above Valodava. At Nuvno-Georgiesk the Germans are attacking the fortifications on the right bank of the Vistula and on the Narew with increasing vigour, and fighting is most determined. Nevertheless the German Artillery developed the maximum intensity, silenced the Russian guns and demolished the fortifications between the Wkra and the Narew, after which the Russians fell back to the right bank of the Wkra.

The Russian Fleet.

The principal units of the Russian Baltic Fleet are not in the gulf of Riga, which is protected by minor warships and mines.

A Zeppelin Brought Down.

LONDON, August 23.

PETROGRAD.—Russian fire brought down a Zeppelin approaching Vilna. Two officers and a crew of eight were captured. The airship contained a small machine gun and a quantity of explosive and incendiary bombs.

Naval Battle in the Gulf of Riga.

Germans Break Through.

LONDON, August 20.

PETROGRAD.—A communique says that great forces of the enemy fleet have penetrated the Gulf of Riga. A naval battle continues.

TURKEY.

Recent Fighting in Gallipoli.

TURKISH ATTACK FORESTALLED.

The Suvla Bay Landing.

LONDON, August 19.

General Sir Ian Hamilton reports that the recent operations in Gallipoli consisted in attacking the enemy positions along the Southern and Anzac lines including a fresh landing in strong force at Suvla Bay. He says there is evidence from prisoners statements that the Turks were considerably reinforced with a view to attacking us and our attack forestalled them by 24 hours. Consequently the fighting was very severe on both sides and casualties were very heavy.

The landing in Suvla Bay was well planned and carried out by the Navy, but in spite of the fact that the Turks had developed their greatest strength in the Anzac zone, our troops in Suvla Bay were unable to make very satisfactory progress before the enemy was able to move up considerable forces from their reserves and bring our further advance here to a standstill. All points won have been consolidated. The spirit of the troops is excellent.

Turkish Coal Steamer Sunk.

LONDON, August 19.

PETROGRAD.—A Russian submarine has sunk the Turkish steamer laden with 8,000 tons of coal for Constantinople off the Anatolian coast.

ITALY.

Italy and Turkey.

War Declared.

LONDON, August 22.

Italy has declared war on Turkey.

Italian Communique

LONDON, August 23.

The Italian Communique reports further progress with air raids, bombs having been dropped causing havoc in an aerodrome at Aisovitz.

The entire Italian People and Press enthusiastically endorse the declaration of war on Turkey particularly on account of Turkey's flagrant violations of treaties.

TELEGRAMS.

BULGARIA.

Bulgarian Cabinet Crisis.

New Minister of War.

LONDON, August 21.

SOFIA.—The Bulgarian Minister of War General Fitchet, has resigned owing to bad health; and General Jacopp has been appointed his successor. The latter has been Second in Command of the General Staff and was the captor of Adrianople. He is essentially soldier and not a politician.

GERMANY.

German Naval Losses.

Torpedo Boats Mined.

LONDON, August 21.

The Berlin communique admits that three German torpedo boats have been mined.

Cruiser Torpedoed.

PETROGRAD.—It is officially announced that a British Submarine in the Baltic has torpedoed a German Cruiser.

The New German War Loan.

Speech by the Secretary to the Treasury.

AMSTERDAM, August 21.

Speaking in the Reichstag, the Secretary to the Treasury admitted that the war expenditure was exceeding the estimate. One month's war expenditure was greater by one-third than the whole cost of the Franco-Prussian War. He announced that he did not intend to increase the burden on the people by new taxation. The heavy burden of thousands of millions of marks would be borne through decades by the instigators of the war, and not only by Germany. A great propaganda would be conducted to support the new War Loan, but not by the sensational English advertising methods.

The Reichstag passed the War Loan on the second reading.

THE GERMAN IDEAS OF VICTORY.

Discussing the speech of Dr von Bethmann Hollweg the "Handelsblad" says:—"No Dutchman can regard with unconcern the German ideas of victory and the ethics of its attainment. These are directly opposed to Dutch interests. It is now certain that the war will be more bitter and more prolonged than anybody feared. All reports indicate that the British and French Armies have become very strong. They must undoubtedly be annihilated before England and France will consent to peace. We do not believe in such a possibility."

The "Nieuws van den Dag" scoffs at Dr. von Bethmann Hollweg's speech and the docility of the Reichstag, and says:—"It cannot be said that England oppressed conquered peoples, but to hear von Bethmann-Hollweg say that Germany does not threaten small nations a year after the worst political crimes in history were committed in Belgium and Luxemburg—well, that is the limit."

NORWAY.

Norwegian Mail Boat Held up.

By German Submarine.

LONDON, August 20.

COPENHAGEN.—A German submarine stopped the Norwegian mail packet "Irma" northward of Jæterens Reef. The mail boat swung out her boats in accordance with the Germans warning shots. Meanwhile a Norwegian Destroyer arrived on the scene and informed the submarine that she was in Norwegian territorial waters. The submarine retired.

EGYPT.

Education in Egypt.

Making Rapid Progress.

ALLAHABAD, August 21.

According to the Pioneer's Cairo Correspondent education is making vast strides in Egypt. By some the development is regarded as being too rapid and in the wrong direction. It is true and a glance at the statistics reveals a most remarkable record of progress. Whereas in 1890 the public instruction budget stood at but £81,000, last year it had reached £5,25,000. In the former year the number of pupils who attended the Government School was under 10,000, but a quarter of a century's application to the task of popularising the acquisition of knowledge has resulted in the state not only owning 198 schools of every description but also supervising and controlling 4,500 privately run schools. The attendance at all these schools to-day has risen to just short of 3,00,000 of whom be it noted 10 per. cent are girls.

GREECE.

The Greek Cabinet.

Statement of the British Foreign Office.

LONDON, August 23

M. Venezelos will take the Portfolio of Foreign Affairs in the Greek Cabinet.

A Momentous Move.

IN BALKAN SITUATION.

LONDON, August 22.

LATER.—A momentous move took place in the Balkan situation to-day when M. Venezelos accepted the Premiership. He had an audience of the King and a perfect understanding was reached. His Majesty congratulated the new Premier. The latter will present a list of the Cabinet appointments to the King to-night. Athens is en-fete.

INDIAN TELEGRAMS.

(NEWS BUREAU.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, August 20.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 21st August:—

The Russian Theatre.

The Germans have captured Novo Georgievsk and are closing in on Brest-Litovsk. The German fleet has also penetrated the Gulf of Riga where fight between the Russian and the German fleet continues. A Russian communique says on the whole front west of Riga as far as the lower Vistula, there is no important change. After the occupation by the Germans of the fortifications of Kovno the remainder of the garrison joined the Russian field troops occupying positions west of the railway from Janow to Kochedary, 25 miles north-east and east of Kovno. South of Kovno the Russians are still on the left of Niemen. From Osowice southward along the whole front near the upper Narew and the Bug, the Germans made strong attacks. Along the line between Bielsok and Bielsok and on to Tipnitaza 12 miles north-west of Brest-Litovsk the Russians continue to hold the enemy. At Novo Georgievsk the Germans after the occupation of the left bank of the Wkra concentrated all their efforts against the north-west of Wkra as far as the Vistula and by uninterrupted bombardment and discharging hurricanes of projectiles they practically destroyed the Russian fortifications. In the evening of the 11th August the Germans surrounded the fort and directed their columns in spite of enormous losses upon the position behind it obliging the Russians to withdraw to the line of the old fort in front of the central position. Having subsequently destroyed two of these forts the following day, the Germans by a series of sanguinary assaults occupied their ruins. The Russians then blew up the bridge on the Narew and abandoned the forts in the northern section. The German communique says the Germans have reached the region of Piszcz 10 miles east of Vi. Zodava, that is, on the east bank of the Bug below Brest-Litovsk.

The Western Front.

From the West the French report the Germans after a violent artillery action and three fresh counter-attacks have succeeded in regaining a footing in the trenches which the French captured on Wednesday on the road from Ablain to Angress.

A British submarine on the way to the Baltic ground-off on the Danish Inland off Lalthalmain the Sound.

Copies of Co-Operative Committee's Report.

SIMLA, August 23.

Copies of the Report of Sir Edward MacLagan's Committee on Co-operative Credit will be available within the next few days.

Farewell Address to Lord Hardinge.

SIMLA, August 21.

The Simla Municipal Committee decided to present a farewell address to His Excellency the Viceroy before his departure on autumn tour. His Excellency will also receive a farewell fete at Anandale. It is expected that His Excellency's departure from Simla will be public.

The Nizam Goes to Simla.

His Popularity.

SIMLA, August 23.

H. H. the Nizam of Hyderabad will arrive here at 6.15 this evening and stop at the Viceregal Lodge as the guest of His Excellency. His Highness will reach Kalka by midday and presumably travel in a special motor trolley and alight at Summer Hill where he will be received by the A. D. C. in waiting and a representative of the Foreign Office. The Nizam is very popular at Simla and he will be cordially welcomed everywhere more so this year in view of his great services since the outbreak of war.

Y. M. C. A. Work at Basra Commenced.

SIMLA, August 23.

Letters just received from Basra report the arrival of Mr. L. A. Dixon and the beginning of the army Y. M. C. A. work for the British troops in Mesopotamia with the active co-operation of Officers and men. A well equipped soldiers club has been established in Basra. The extension of the work to other centres is a question of men and money. If funds are forthcoming the National Council in India hopes to send several additional secretaries at an early date.

CALCUTTA.

Bengal Recommend's Sir Sinha's Name.

A Protest Recorded.

CALCUTTA, August 23.

The Bengal Provincial Congress Committee has recommended the election of Hon'ble Sir S. P. Sinha as President of the next session of the Indian National Congress. The Committee has further recorded a protest against the proposal of the Joint Secretaries to convene meetings of the All-India Congress committee and the Constitution Committee at Bombay contrary to the established practice of holding all such meetings at Allahabad which is a central place.

The Finances of the Calcutta University.

No Anxiety as to the Future.

CALCUTTA, August 21.

At to-day's meeting of the Senate of the Calcutta University the Budget estimate for 1915-16 was considered. Sir

TELEGRAMS.

Asutosh Mookerjee, President of Board of Accounts, in moving that Budget be passed said that their opening balance this year was Rs. 6631 and closing balance on 30th June was expected to be Rs. 39,306. There was no reason to be anxious about the finances of the University. In the conclusion of his speech referring to the Government of India grant to the University he said that Government had been very generous in the past but of late they were not receiving what they expected from Government. The University had become much wiser than five years ago and they must not look for financial assistance elsewhere. Sir Asutosh was followed by several speakers some of whom dissatisfied themselves with the remark made by Sir Asutosh about the Government of India. Sir Asutosh in reply said that he did not attack the Government. What he said was that they had expected more from Government but they did not get enough. In conclusion he said that in 1904 when the University Act was passed the University was purely an examining body. In 1915 that University is the only teaching University in India. It was not as good as he wanted it to be. The motion was then carried unanimously.

UNITED PROVINCES.

A False Wife.

Husband Bites Nose in Vengeance.

LUCKNOW, August 21.

At Kaiserbagh a woman's nose has been bitten off by her husband in an open thoroughfare. The cause of biting, it is understood, is this. The wife eloped with another man and she misbehaved with him for many days. The husband traced her out and in violent rage wrecked vengeance for playing him false by biting off her nose.

BOMBAY.

Bombay Women's Work & War.

An Historic Meeting.

BOMBAY, August 21.

An historic and memorable meeting to mark the anniversary of the inauguration of Women's work of the war in the Bombay Presidency was held at the Town-Hall this evening. A large and distinguished gathering representative of all castes and creeds was present. H.E. Lord Willingdon was in the chair.

A True Imperial Spirit.

A true imperial spirit prevailed at the meeting which was demonstrative of what women could do to alleviate the sufferings and hardships of those soldiers fighting for justice and liberty. The Town-Hall was beautifully decorated for the occasion with Union Jacks and the National Emblems of the Allies. Special arrangements were made for Purdah Ladies. All the speakers excepting His Excellency were ladies. Among those who had expressed their desire to be present at the meeting but were unavoidably absent were the Begum of Bhopal, The Begum of Janjira and Lady Aga Khan.

The Governor's Speech.

Lord Willingdon in opening the proceedings said:—"Exactly a year ago we met in this Hall under the auspices of the Woman's Branch of the War Relief Fund to speed it on its arduous labours in affording relief for the comfort of our troops in the field. To-day we have met after a year to enquire into that work, to take stock of its work, to enquire if that work is worth continuing and if our answer is in the affirmative to urge with greater effort for its convenience in future. Outward appearances to-day are not in any way nearer to the ultimate and victorious issue of this stupendous struggle."

Satisfactory Work.

Continuing His Excellency said that the result of last year's work was satisfactory and encouraging. The organisation had received 4½ lakhs of Rupees in subscription besides certain amount of voluntary gifts from time to time. His Excellency had been asked to thank them all for the generous gifts they had sent and he sincerely hoped that they might be inclined to subscribe, again as liberally as they had done during last year. The Women's Branch materially assisted in the equipment not only of Lady Hardinge Hospital in Bombay and the Hospital in Alexandria but also in equipping an Hospital at Colaba and the Marine Lines. Further they had rendered material help in equipping ambulance trains which carry wounded troops. What had specially impressed His Excellency was the large amount of clothing that had been presented.

Two Indefatigable Workers.

It was something like 3 lakhs of yards which had passed through the Bombay Depot. Two ladies had done extraordinary work: One was European who had made 2,000 garments herself, the other was a Muhammadan who had made 6,000. The Generals in the field had been so much impressed by the work done by the Bombay women that they were continually applying for more comforts through Lady Willingdon. Only recently General Younghusband, Commanding Aden, telegraphed for two thousand thin shirts. The order was received on Monday and the garments were despatched on Thursday. Yesterday Lady Willingdon received a wire from Sir John Nixon, Commanding in Persian Gulf, urging her to begin work for warm clothes for the approaching cold weather.

Continue to Work.

After dwelling on various other works done by the Branch and expressing his sincere appreciation of the work done Lord Willingdon said that they should continue to work for one more year. He was sure of the co-operation of all in this. He pictured the hardships soldiers in Mesopotamia and France were undergoing and of the sailors and wanted all to forego a little bit of comfort in alleviating their sufferings.

Railway Companies Thanked.

In conclusion Lord Willingdon thanked the Railway Companies for the generous concession in carrying the gift parcels free and supplying transport corps and embarkation staff for the help they have rendered.

TELEGRAMS.

Lady Ali Shah's Address Read.

Mr. Mirza, Solicitor, read the address of Lady Ali Shah, who was present in Purdah during the meeting. After picturing the horrors of war and the position we would have been in but for those brave soldiers Her Ladyship stated:—"We cannot do better than follow the footsteps of Lord and Lady Willingdon."

Lady Mehta's Speech.

Lady Mehta, who in spite of her husband's indisposition was present was the next speaker. She said that they could also organise themselves into companies and regiments for the purpose of continuing the work of relief while the war continued. The Women's Branch of the War Fund had done splendid work but still more remained to be done. For this purpose they had Marshall Joffre and Sir John French in Lady Willingdon and they should gather round her in the great task as soldiers of Europe had gathered round their Generals. They could not fight and shed their blood, but they could work as women in their own humble way and whether they could personally work or not they could contribute their mites regularly and systematically, even a few rupees a month, so that the work could be carried without break. The women of Bombay would not be wanting in the discharge of their duties for the cause they all had so much at heart.

Mrs. Lawrence.

Mrs. Lawrence wife of the Commissioner, Southern Division, then addressed the meeting on behalf of the mofussil branch. She spoke of the excellent work that had been done in Belgaum.

Mrs. Sarojini Naidu.

Mrs. Sarojini Naidu, the celebrated Indian poetess, who is now in Bombay, was the next speaker. She said she came there as an outsider from Hyderabad and it would be impertinent of her part to make any remarks. She spoke about the excellent work that was being done by women in England and paid a tribute to the work done by women in the premier presidency in India (Bombay). She spoke at length about the Empire Movement and said that conditions would change after the war.

Lady Willingdon's Thanks.

Lady Willingdon then thanked the meeting for kindly responding to her invitation to attend and also wanted them to pass a vote of thanks to the Chairman (her husband) if he really deserved it (cheers and laughter.)

At the conclusion of the proceedings several subscriptions were announced by his Excellency.

The proceedings terminated with the singing of the National Anthem.

The Begum of Bhopal's Telegram.

The Begum of Bhopal in a telegram which Her Highness sent to H. E. the Governor after expressing her regret stated that although she was not present there in body she was there in spirit. She was convinced that the womanhood of India would rise to the occasion and do all that lay in their power in response to the call of the Empire which was engaged in a vast stupendous conflict in the history of the world.

A Fancy Fair in Aid of War in Poona.

Hindu Ladies to Assist.

POONA, August 23.

Miss Newland, Principal of the Training College for women in Poona, is busy organising a fancy fair in aid of the War Relief Fund. She has already secured the hearty co-operation of prominent Hindu ladies in the city and it is understood that Mrs. Apte, Mrs. Paranjpye, Mrs. Anjaneekar and many others have consented to keep a stall each. No effort is spared to make the fair a success which will be held in the Council Hall on the 7th of September.

Mrs. Besant's Proposed Lectures in Bombay.

BOMBAY, August 23.

Mrs. Besant is coming to Bombay to deliver public lectures under the auspices of the Bombay Social Service League on the 13th September (Monday). It is likely that she may take advantage of her visit to Bombay to see Sir Pherozshah Mehta and other leading congressmen to discuss congress matters.

President of Congress.

The Final Selection Meeting.

BOMBAY, August 23.

The Reception Committee of the Indian National Congress will meet at the end of this month to make the final selection of the President for the ensuing congress.

Subscription for Italian Relief Funds.

BOMBAY, August 23.

Subscriptions amounting to Rs. 6501-12-0 have been received by the Italian Counsel in Bombay towards the Italian Red Cross and War Relief Fund.

A GERMAN'S PROPERTY IN BOMBAY.

Entrusted to a Naturalised Subject.

Police Investigations.

BOMBAY, August 23.

A local newspaper writes:—"It has been brought to our notice from reliable sources that an alien trader prior to his deportation to Ahmednagar invested or deposited in one of the local banks large and varied collection of jewellery and other valuables and having done so entrusted the receipt to another foreigner who claimed to be and is passed of as a naturalised British subject. The Police having received some clue regarding this suspicious transaction have, we hear, been able to pursue the matter successfully with the result that they have now unearthed property worth lakhs of rupees. There is little doubt that the whole matter will be vigorously pursued and all parties brought to book."

TELEGRAMS.

The B. P. S. R. Association.

Arrangements to Hold the Social Conference.

BOMBAY, August 22.

A meeting of the Bombay Presidency Social Reform Association was held to-day in the Servants of India Society's Home to constitute the Reception Committee for the ensuing Indian National Social Conference to be held in Christmas week. Sir Narayan Chandravarkar was elected Chairman of the Reception Committee and Messrs. Natrajan, Bhaskar, Deivi, Lalroi, Madhadas Kulkarni and Joshi as Secretaries. The Committee will make special efforts this year to enlist the sympathy of ladies in the work of the conference.

Locusts in Belgaum.

BOMBAY, August 21.

Locusts have appeared in the Belgaum district and are doing some damage to the crops. The Agricultural Association at Belgaum is devising means to kill them.

The Rajput Sabha

A Resolution on War and Loyalty.

BOMBAY, August 23.

The following resolution was passed by the Rajputs of Central India at a meeting of the Central India Rajputa Hitkarini Sabha recently held at Indore. It was proposed by His Highness Raja Saheb of Sailana. "The terrible war which is going on in Europe at present may fitly be called Mahabharat. It is unique in the annals of modern history as its name sake was in the ancient world. In this war the Government of His Majesty the King Emperor George V is taking the most important and prominent part to protect the human race and its liberty from the iniquities of the so called German culture which is bent on destroying the very basis of international morality and the independence of all countries. At this critical time it is the bounden duty of all Indians and especially of all the thirty-six Royal races of Rajputs to serve Government right loyally and faithfully in the true sense of the words i. e., by their all in alibody, mind and pecuniary resources."

The Haj Pilgrims & Return Tickets.

A Meeting of Protest in Bombay.

BOMBAY, August 23.

A public meeting of the Mahomedans of Bombay convened by the Anjuman-I-Islam was held in the hall of the Anjuman to protest against the action of Messrs. Turner Morrison & Co. in selling only return tickets to Mecca pilgrims. Mr. Haji Ismail president of the Anjuman, presided. The Chairman in explaining object of meeting said:—Messrs. Turner, Morrison & Co. Company two years ago wanted the monopoly of the pilgrim traffic. The Mussalman community of India having disapproved of the proposal the Local and Imperial Governments very kindly withheld their sanction thereof. Amongst the proposals made by Messrs. Turner-Morrison & Co. compulsory purchase of return tickets was one of the chief points. Within two years the company have secured the agency of the Arab Company and got rid of that company. Partly for that and partly for scarcity of other steamers on account of the war they have practically no rival in competition and are in a position to have their own way in the matter. They have notified their intention of running several steamers and issuing only return tickets at the rate of Rs. 125. Now it is for us to see whether their compulsory return ticket is beneficial to Hajis. So far as we can see it is far from being at all beneficial to them. Of course, the company have given assurance that return tickets will be available for two years and pilgrims not returning by sea will be entitled to a refund of the difference between the return fare and the equivalent single fare less 10 per cent on application and in the event of death of the Haji after reaching Jeddah money due to the deceased Haji for the unused return half of his ticket will be refunded on fact of his death being attested by the Company's agents at Jeddah and forwarded in the usual manner to the Commissioner of Police who will take the necessary steps to recover the amount on production of the unused half. Both these ways are full of difficulties. The meeting resolved that Mahomedans of Bombay strongly disapprove the action of Messrs. Turner Morrison & Co. in selling only return tickets to Hajis going to Mecca this year and not giving Hajis option of having single tickets as many pilgrims do not return to India and others are seriously inconvenienced by compulsory return tickets. This meeting begs Government of India in the interest of pilgrims to kindly intervene and give relief to pilgrims as prayed for. A committee was appointed to take further steps in the matter. It was pointed out that the action of the company in dispensing with the services of licensed brothers was fraught with greatest injury to Hajis.

CENTRAL PROVINCES

The C. P. Council.

List of Important Interpellations.

BOMBAY, August 21.

At the meeting of the Legislative Council on the 25th instant the Hon'ble Bishundutt Shukil will ask what steps Government have taken to improve rural matter supply and constitute village for circle unions and also village Panchayats in accordance with the Government of India Resolutions of 23rd May, 1914 and 28th April, 1915. He will also ask whether any scheme has been prepared for the education of girls on popular lines and for a tabular statement to be laid on the Council table showing the percentage of provincial income exclusive of Imperial grants spent on various administrative departments. The Hon'ble Sathnathmal and Raja Jawahir Singh will both ask whether Government will introduce legislation to declare the impartiality and inalienability of Zemindari estates. The Hon'ble Raja Jawahir Singh will also ask a number of questions relating to forest grievances. Hon'ble Rajabhadur Raghojira,

TELEGRAMS.

Bhonsle will ask whether the time has not arrived for extending the duration of settlements in selected areas to thirty years in accordance with the Government of India's intentions and whether Government will issue the instructions to Settlement Officers to confine themselves to the consideration of the real assets in fixing rents and rental values. Both Hon'ble Rajabhadur and Hon'ble Mr. Dixit will ask a series of questions about the insufficiency of accommodation in colleges and what Government's intentions are to remedy this defect. Mr. Dixit will also ask about the desirability of nominating a representative of independent medical profession to the Council when the Medical Registration Bill comes up for consideration and if that be impracticable at present as there is already an expert on the Council to postpone the consideration of the Bill until it is practicable.

Mr. Sastriar's Engagements in Nagpur.

NAGPUR, August 23.

The Hon'ble Mr. Srinivasa Sastry will arrive in Nagpur by the Bombay Mail on Monday. He will deliver a public address on the 24th at the Town Hall on "organisation in public life." Hon'ble Sir Gangadhar Chitnavis will preside.

A Jemadar's Death.

LAHORE, August 21.

The Punjab C. I. D., is now investigating a case of murder of a Railway Jemadar at Adampur station near Hoshiarpur. This jemadar recently detected some persons in the act of placing material on the line with intent to derail a train. On the day on which the Jemadar was to have given evidence he was found murdered.

SOUTH INDIA.

Charge of Assault.

Against A Ticket Collector.

MADURA, August 23.

Mr. Monteen a Eurasian Head Ticket Examiner S. I. Railway, Madura stands charged before the Town Magistrate with offences, under Sections 504 and 352 of the Indian Penal Code. The prosecution case is that Subba Naidu a labour agent at Tirumangalam was a third class passenger travelling in a shuttle train which reached Madura at 9-45 A. M. on the 9th June last. On arrival at the station he wanted to go out by the third class gate way where the accused was posted and was talking to somebody obstructing the passage. When Subba Naidu asked him to make way for third class passengers the accused insulted him in an abusive language and assaulted him by pushing by the neck. The accused in his statement denies the allegation and contends that on the day in question he was at the second class entrance preventing the third class passengers from passing through the gate. The case stands adjourned to the 29th September.

Madura Ladies War Relief Work.

MADURA, August 23.

The Ladies War Depot at Madura which was started only last month has been doing some excellent work on which Mrs. A. Barret and Mrs. W. L. Venkataramayya, the prime movers, should be congratulated. The Depot collects subscriptions and donations which now amount to Rs. 200 and prepares a variety of things useful and necessary to the Indian soldiers at the front. The working committee of the depot which consists of about twenty influential ladies of the place meet every Tuesday in a member's house in rotation and take stock of their week's work and arrange for the work of the coming week. The following extract taken from a letter received by Mrs. Barret from the Government House, Madras speaks for the work that has been done and remains to be done by the Madura Ladies War depot. "Your box received this morning contains a splendid assortment of things everyone most useful and we should be glad of any number of handkerchiefs, dusters and towels. We have to collect 1000, dusters, 760 towels and 1000 handkerchiefs for each month so anything you can send is of real value."

Weather Report.

SIMLA, August 22.

To-day's all India weather message indicates that showers have been more numerous in the south Peninsula and rainfall has increased in the central parts of the country, the United Provinces, North-east India and Burma. Some local rain fall in Bengal, west of United Provinces, Mysore and Southeast Madras and a few falls have also occurred in North Punjab, Bombay Deccan and Malabar. The Principal amounts are:—Darjeeling, Saur, and Cuddalore 3 inches each; Agra, Jubbulpore, Pachmarhi, Negapatam and Kodaikanal one each.

An extension of rainfall in Northwest India is forecasted.

LAHORE, August 23.

LONDON, August 21st.—The "Daily Telegraph's" Rome correspondent says:—"I have reason to believe that the recall of the Italian Ambassador at Constantinople is imminent."

The correspondent of the "Echo de Paris" at Roux says:—"There is good reason to believe that Prince Von Below will shortly displace Dr. Von Bethmann-Holloweg as Imperial Chancellor. The Kaiser realising that the Powers will never negotiate with the man who described treaties as scraps of paper."

Reuter's correspondent at Athens mentions as official report by Djemal Pasha that assistance cannot be expected from the Arabs many of whom are openly hostile to the Government to the Government and are seeking independence.

THE GREAT WAR.

Naval Battle in Gulf of Riga.

THE 'ARABIC' OUTRAGE: GREAT INDIGNATION.

The Disaster to E 13: Further Details.

A GERMAN CRUISER TORPEDOED.

GERMAN ADVANCE ON PETROGRAD DISCUSSED.

ITALY DECLARES WAR ON TURKEY.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The "Arabic" Outrage. Magnificent Rescue Work.

LONDON, August 20. The magnificent bravery shown on the "Arabic" constitutes another glorious record in the history of the sea. That such an enormous number should have been saved in a few minutes is little short of miraculous. The vessel was steaming serenely at sixteen knots over a flat blue sea when Captain Finch saw the wake of a torpedo a few hundred yards from his own ship. Fortunately the boat had been already swung out and everyone had a lifebelt as this was the danger zone.

Captain's Remark.

The Captain drily remarks. "It is well that every thing was in readiness otherwise the consequences would have been lamentable. There was absolutely no warning."

The explosion shattered one lifeboat, but twelve boats got safely away though the other two capsized as the liner foundered. No panic existed. There was some excitement in getting women and children into the boats first. There were numberless cases of people giving up their seats to others older or more frail. An amazing sight was presented by the "Arabic" when she stood straight on end before taking the final plunge stern first. The Captain was sucked under as in a maelstrom but soon came to the surface and was eventually picked up. Every man of the engine room staff was a hero. The Captain says that engineer room was worth twenty Victoria Crosses. The third engineer, Lugon, perished in the engine room fulfilling his duties till the last.

American Officials and the Outrage.

WASHINGTON.—The tension throughout America has been increased on the receipt of affidavits from American survivors that the "Arabic" was sunk without warning and some Americans were drowned. Officials are raising only one point, namely, as to whether possibly the "Arabic" attempted to ram the submarine or after changing her course to assist the "Dunsee" was mistaken by the commander of a submarine for a hostile vessel. The general opinion is that the Government has reached a point at which America must decide whether or not to sever diplomatic relations with Germany.

Mail Bags Lost.

There were 2313 mail bags on board the "Arabic," of which some hundreds were from neutral countries.

Captain's Story of the Disaster.

The London correspondent of the "Pioneer" wires on the 20th August:—Capt. Finch, who was in command of the "Arabic" was injured. Interviewed by the Press Association Capt. Finch said that the lifeboats were swung out, rafts were in readiness and lifebelts were in prominent places on the deck. Otherwise the consequences would have been lamentable. He was on the bridge, and he first noticed the torpedo's track when it was 3,000 feet away, coming at right angles to the vessel's course. It struck the ship on the starboard side 100 feet from the stern. He was amazed at the way the ship remained erect until the final plunge. He was carried down in the maelstrom and when he reascended he saw a few women and children in the water assisted by two firemen. He kept them afloat until they were picked up. The third Engineer named London went down in the ship standing by the engines. Others were equally brave. Indications of the official American attitude are awaited with the greatest interest.

Press and American Attitude.

The "Times" points out that it is impossible to pretend the "Arabic" was carrying ammunition as she was bound for New York. That fact wipes out the whole web of falsehood and sophistry whereby the Wilhelmstrasse sought to darken counsel in the impudent and mendacious reply to America's protest regarding the "Lusitania." The "Daily Telegraph" says that month's ago America announced that Germany would be held to the strictest accountability for injuries to American subjects and Germany has treated the words with contempt.

The "Manchester Guardian" regards Germany's action as evidence of how little she is abashed by America's moral censures or awed by any possibility of her acting. This is not strength, but insolence that, by a just law of nature, always brought retribution.

American Opinion on the Outrage.

WASHINGTON.—President Wilson has instructed the American representatives in England to take the affidavits of the American passengers on the "Arabic."

Strong Measures Contemplated.

It is stated in New York that in the event of a diplomatic rupture over the "Arabic" two immediate steps are contemplated the internment of tens of thousands who

are not naturalised, and the attachment of all German ships in American ports. Steps were recently taken to secure census of alien Germans, and arrangements for concentration camps made. Another contemplated measure is the arrest of German-Americans continuing to preach sedition and a rigorous censorship of German newspapers.

Vehement Press Comments.

NEW YORK.—The sinking of the "Arabic" has shocked the entire American Nation. The Officials hoped that after the last American Note there would be no further aggravation of an already tense situation. President Wilson is greatly worried and is anxiously awaiting official details.

The comments of American papers are extremely vehement. They ask whether the "Arabic" is Germany's reply to the American Note and recall the terms thereof. They express the opinion that the Government cannot endure the humiliation of further flouting. The Attorney-General has promised to investigate the charges made by the "New York World" against German agents. President Wilson and Mr. Lansing will probably shortly discuss the situation arising from the mention of the names of the members of the German Embassy Staff in connection with these matters.

Official Figures of Ministry.

Official figures issued to-night in connection with the sinking of the "Arabic" show that five passengers and twenty-five of the crew are missing.

The Dominions are filled with anger, at the outrage which is characterised as another foul blot which can never be removed from the German escutcheon.

American Action.

The American ambassador in Berlin is asking explanations of the "Arabic" incident. Meanwhile the Government is ascertaining facts fully. Some days are likely to elapse before the decision of the United States is taken. Undoubtedly the matter is viewed with extreme gravity. Officials frankly do not desire to break with Germany if it can be avoided with honour. It is understood that the Government is willing to consider any explanation or apology Germany is disposed to give although the diplomatists are not hopeful that such will be submitted.

The Disaster to E 13.

Germans Fire on Escaping Crew.

LONDON, August 21. The Admiralty says that German destroyers attacked E 13 at Saltholm. The submarine was unable to reply being aground and on fire. The Germans fired machine guns and shrapnel at the men in the water. Danish torpedo boats steamed between the submarine and the Germans and this forced the latter to cease fire and withdraw.

Further Details.

COPENHAGEN:—Lieutenant Commander Layton and acting Lieut. Garriock, and twelve men have been saved from E 13. Fourteen dead have been landed and one is missing. Two men were wounded and were brought by a Danish cruiser to Copenhagen, where they were taken to hospital. Both had lost their clothes and were wrapped in blankets.

A Berlin official statement says that E 13 was destroyed in the Southern outlet.

The Official Account.

The Admiralty says that E 13 grounded at dawn on August 19th and efforts to refloat her were unavailing. A Danish torpedo boat arrived on the scene and gave the submarine 24 hours to get off. A German destroyer arrived close to the submarine, but withdrew on the arrival of two more Danish torpedo boats, which anchored close to E 13. Two German destroyers approached from the south at nine in the morning and fired a torpedo at a distance of three hundred yards. The torpedo missed. At the same moment a German destroyer opened fire with all guns and the submarine was abandoned.

ATTACK ON E. 13.

Scandinavian Opinion.

The Danes who witnessed the attack on E 13 say the crew behaved with unexampled bravery. Every man was calm, regarded German shooting with contempt, and refused to leave the submarine. The whole Scandinavian people accuse the German destroyer of manslaughter and of the violation of neutrality by firing in the presence of the Danish warships. The newspapers demand that a protest be made to Germany who must apologise. Opinion is unanimously expressed that the Germans must know what they were doing. Sweden's leading journal "Dagens Nyheter" declares that it was wilful murder and was prompted by an uncontrollable desire to kill. It is reported that the wireless apparatus of the Danish torpedo boat was damaged and one man wounded by a German shot.

TELEGRAMS.

British and Neutral Vessels Sunk.

LONDON August 20. The British steamer "New York City" Bristol for New York and the Norwegian steamer "Sveresborg" have been sunk.

A Week's Total.

According to the British Admiralty's weekly return out of a total of 1,480 sailings and arrivals, two British steamers were mined and eleven submarines of a gross tonnage of 22,910 besides ten small fishing vessels.

"Bovic" Arrives Safe.

LONDON, August 21. It was reported last night that the White Star freight steamer "Bovic" has been sunk, but she has now arrived safely at Liverpool.

Progress of Munitions Campaign.

LONDON, August 19. Mr. Lloyd George announces that there are now 535 controlled munition establishments.

Prince Louis and Mr. Churchill.

LONDON, August 21. The Press Bureau has published a letter from Prince Louis of Battenberg to Mr. Churchill in which he says:—I have noticed in newspapers an unauthorised publication of a private note of mine concerning my action when in charge of the Admiralty on July 26th 1914. It has been made the basis for strictures on you.

I greatly regret this since you and I acted during the critical time in perfect harmony and absolute mutual trust. Prince Battenberg refers to the telephone conversation with Mr. Churchill who was at Cromer on the morning on July 26th regarding disquieting news from abroad in which Mr. Churchill told Prince Battenberg to act without waiting to consult himself. Prince Battenberg after that cancelled by telegraph the demobilisation of the fleet at Portland. He says that Mr. Churchill fully approved when he returned and we then in perfect accord decided on further orders as they became necessary daily.

"The Hoarded Wealth of India."

Required for Next War Loan.

LONDON, August 21. The "Times" publishes an article expressing the hope that when the Chancellor of the Exchequer has to raise fresh funds, he will make efforts to tap the hoarded wealth of India. This could be done if the conditions of the loan were sufficiently attractive, if full and easy facilities were given to the smallest investors, and if red tape was eliminated. India, the paper says, is waiting to be asked.

Imperial Defence Committee.

The Secretaryship.

LONDON, August 21. The appointment of Lieut. Colonel Swinton as Secretary of the Imperial Defence Committee is only a temporary one. He will act during the absence of Colonel Hankey.

Cotton Declared Contraband.

LONDON, August 21. The Government has declared cotton absolute contraband.

A Fire at Bootle.

Cotton Warehouse Destroyed.

LONDON, August 21. The cotton warehouse of the Liverpool Warehousing Company at Bootle has been gutted by fire. The damage amounts to several thousand pounds in value.

Obituary.

LONDON, August 21. Ehrlich, the inventor of Salvarsan has died suddenly in his laboratory at Hamburg.

A Zeppelin over Holland.

Dutch Opinion on the Intrusion.

LONDON, August 21. The "Civil and Military Gazette" Cable.—London 19th August:—A Zeppelin remained for an hour over the Zuder Zee on the 18th August, the Dutch guns and rifles firing vainly at it.

The "Daily Telegraph's" Rotterdam correspondent states that the intrusion is regarded seriously, the Zeppelin appearing to be under perfect control. An object resembling a ship's buoy containing a hermetically sealed tube filled with dynamite was afterwards found on the shore.

Austria's Foolish and Inhuman Conduct.

Soldiers Buried in Trenches.

LABORE, August 21. LONDON, August 20.—The "Daily Telegraph's" Rome correspondent states that Austria has suffered colossal casualties through the foolish and inhuman practice of so constructing trenches that soldiers are unable either to escape or to surrender. Entire units on the Carso have been buried under the ruins of trenches.

More British Steamers Sunk.

LONDON, August 21. Two British three thousand ton cargo steamers, the "Ben Vrackie" and the "Gladiator," and the steamers "Bittern" and "Samara" have been sunk. The crews were saved.

బందరు హిందూ హైస్కూలు.

ఈ పట్టణమునకు హిందూ హైస్కూలు ఒక కు
మొదటి, జంబూవల గౌరవాధికారిగా, పరిపాలనా
సంస్థలు కేటర్ గారు, కడు సామర్థ్యముతో, బహుకాలము
పనిచేయుచున్నారు. ముగ్గురారీ, వెంపటి లక్ష్మీకృష్ణసహం
పంతులు గారు సదరు పాఠశాలకు, సుమారు రెండు
తీర్థములనుండి ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నున్నారు. శ్రీకటేరి
గారిని శ్రీశాస్త్రి గారు హుజూరాబాద్ గారిని ఖుటనా
బుటు సామర్థ్యముతో న్యాయవాదిని నెరపుచున్న
సంస్కృతిభావ పరిచయము గల్గిన పూర్వచార పరాయణు
లగు వైదికవిభాగములలో నొక్కరిని యాపురవాసుల యభి
ప్రాయము. హెడ్ మాస్టరు గారగు శ్రీలక్ష్మీ నృసింహం
పంతులు గారు కూడ వైదికముల సంభవులే. వీరు లోగడ సహ
యోపాధ్యాయులుగ నుండినపుడు, వీరి నెరిగిన వారెవరు,
వీరు బోధనా సామర్థ్యమున దసామర్థ్యులనియును; అత్తి
యన సోదరులముగ, కొన్ని నిబంధనలు గలవారనియును,
అత్తిగౌరవము, స్వతంత్రాభిలాష, గల న్యాయశీలరనియును,
నమ్మియున్నాడు. వీరు శ్రేష్ఠులుగా గాని, యువన్యాసములుగ
గాని, యోధాశక్తి నలంకరించకపోయినప్పటికినీ మంచితో
గలసి మెదిలి తిరుగి పోయి పట్టికిని వీరియందీపురవాసుల
కుండు గౌరవ ముపొందు. కాని వీరు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ
మాటచాది వీరియం దీపురవాసుల కుండు గౌరవము నానా
భిజ్ఞులైనప్పటికిని తెలుపుటకు చింతిల్లుచున్నారు. వీరికి
కారణముండకపోలేదు. వీ గాక మించినదనియుండుదు
కాకట్టారమే, దీనికి ముఖ్య కారణము. శ్రీశాస్త్రి గారు చాల
కాలమునుండి, సదరు పాఠశాలకు, కార్యదర్శిగ నున్నారు
గాన వారి కావలసినంత విధమున "ఆవ్యవస్థిరైలు"
యేర్పడినది చెప్పవచ్చును. ఎంతచేత నన పరిపాలనా సంఘ
ములోని మెంబర్లు, వ్రేసి డెంటు గారును, నేపూర్వ మిటింగు
నకు వచ్చినప్పుడు తప్ప త దీ తర స య ము లం దు
హుక్కులు కాంక్షాంకు త్రొక్కిచాడను. స్కూలు యొక్క
పరిపాలనా నిధానమును, అభివృద్ధి పాటించు కాపున సర్వ
విషయములందును కమిటీవారికి, శ్రీశాస్త్రిగారును, హెడ్
మాస్టరు గారును, నేకభవిచి తెలిసెడి విషయములే మిటింగు
కాలమున, తెలియ వచ్చెడివి గాని తదితరములు తెలియరావు.
అందుచే శ్రీ శాస్త్రి గారు కార్యమునైనను, తమ యిష్టము
సారముగా స్వతంత్రించి చేయవచ్చునని యభిప్రాయ పడు
చున్నట్లు తెలియవచ్చును. శ్రీ హెడ్ మాస్టరుగారు వారికి
తాజేదార్లగా తమ నకులకి ధర్మము కాపాడుకొన నెంచి
లోగడ తమకున్న ప్రస్థానమున వదలి స్వల్పలాభిమానము
తోడుగా, నొక విధమున "పాలిటీ చేట్టి, శ్రీ శాస్త్రిగారి
యొద్దకువలసి అతి విశేషములై కార్యములు నెఱవ వలసి
యున్నాడు. ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన, సర్వవిషయ
ముల యందును స్కూలు యొక్క "యెక్స్ కెనెడిచర్" విష
యములను తమ యభిప్రాయమునకు వారు శ్రీకటేరిగారి
యభిప్రాయమును బట్టి నిర్ణయించునది, శ్రీకటేరిగారి స్వల్పలా
భిమానము మెండు. అది గదరు పాఠశాలకుం దన్ని దిశలను,
ప్రవరించి మూర్తిభవించ వలసివచ్చె. శ్రీకటేరిగారు లోగడ,
యత్తెరువుల నెఱపుటలో శ్రీ హెడ్ మాస్టరుగారికి దక్షిణ
హస్తము, వాడహస్తమువలె, సామవదు సదరు పాఠశాల
లో కట్టె మహానియులగు వైదిక విభాగములు కలయు
చుండె. వారికి తెలియరానివిషయ ముండదు. వీరు సర్వవా
శ్రీ హెడ్ మాస్టరు గారియొక్కయు శ్రీకటేరిగారియొక్కయు
దయను గోరి, యచ్చకపుటులతో నున్నది, రెండు తెలివి
రెండు అవ్యయమును దోహదంబు చేయ వారికి దెలుపవై
చారిమెప్పు వడదు జూరును. అంతాక మహానియుడు శ్రీ హెడ్
మాస్టరుగారి యెదురు కెన్య సాధనములు రెండితో
మెలగవలసినవారు మఱియొకరు శ్రీ హెడ్ మాస్టరు గారికి
లోగడ సహాధ్యాయు. ఇట్టి సంబంధ బాధ్యముల ఫలిత
మేమునగా, వీరి సాయముతో ప్రతియేడు వార్షికోత్సవము గా
స్కూలుకు వచ్చు గవర్న మెంటు గ్రాంటు నున్న చుట్టికి.
స్కూలు మొదలవచ్చు వాదాయమును, తగుతీరుమిచ్చి తగినంత
మంది సమర్థులగు సహాధ్యాయులను, కులభేదమున గమనిం
పక, వేర్వేరుచేయుటలోను, స్కూలు యొక్క పుస్తక
భాండాగారమున, మంచిపుస్తకములకేర్పి, యభివృద్ధిచెప్పుట
లోను, పిల్లల గోరొగ్గును విషయమై, తెన్నునుకొట్టుట
లోను మొదలగునవి.

పరుమటకుమాత్రము ఆటలు నిరుత్సాహముగ, లోర్లులను క్రమ
మయినట్టియందుంచక; స్కూలుకు సంబంధించిన ఆవసరము
లగు తక్కిన ఖర్చులను కల్గించుచు, వచ్చు ఆదాయమునందు
ప్రతియేడుమూలకొంతమిగిల్చి మూలభవము క్రిందజేర్చి మెప్పుడయ
గోరుట కేవలము విపరీతము గానన్నది. ఒకానొకప్పుడు కొన్ని
తరగతు లుపాధ్యాయులు లేక యల్లాడుటయు, నీ పుర
మందలి వివిధపాఠశాలలలోని బాలురకు, లోగడ జరుగుచుండు
"సోల్వ్స్ కాంపేషన్" రూపుమాముటయును, వై మహా
నీయుల, యువారస్వభావముయొక్క ఫలితములే, విద్యార్థులు
ఇచ్చు, జీతములు నిర్వలకు పాలవుట, అందుచేత వారు
బాలురకు "అన్యాయతో ఎక్స్ మినేషన్" వేరొడవత్రముల
నచ్చువేసుంచుటకు గా, వేరేరక్షణమును, వమాయిచేసెదరు.
అంతెయిగాక స్కూలర్ షిప్ ను, గోరు వీధివిద్యార్థులు, ప్రతి
సంవత్సరము తమకు స్కూలర్ షిప్ వచ్చినా, రాకపోయినా,
ముందుగా లోకల్ క్లాసులలో పాఠశాచొప్పునకు, హైయర్
క్లాసులలో అధ్యపాఠాయా చొప్పుననూ, స్కూలర్ షిప్
ఎక్స్ మినేషన్ కు, యగుచు చెల్లించి ధాన్యాస్తు చేసికొన
వలయును. ఇట్టిపను లొప్పుటవలన యువారు తిసంవత్సరముల
క్రిందట, స్కూలుకువచ్చిన ఆ వాతములో, వ్యయముపొను
కొంత మూలభవముతో తేరుటకు మిగిల్చుడె. ఆ గవర్న
మెంటు విద్యార్థాభివృద్ధి చిత్తగించి, "స్కూలు సెల్లు సర్వీ
స్" గానున్న దనియును సర్కారు గ్రాంటుచున్న ఆవసర
మనియును, మిగిలినవైకమును, వెంటనేగవర్న మెంటు ప్రైవేట్
జమకట్టవలసినదనియును, నుత్తరపుచేసిరి. వెంటనే మిగిలిన,
వైకము ప్రైవేట్ లోకట్టబడెను. పాఠశాల పరిపాలనా నిధానమున
మండులోపము లగడింప నది యదనగాదని, యంతటతో విర
మించుచు, నిక వీధిలగు గృహస్థులకు, కష్టనిష్ఠులకులను,
వానికుండు కారణములను, నీక్రింద బొందుపరచుచున్నాము.
ఈపురమున "కాంజీఆండ్ కో" అని పిలువబడు పుస్తకాల
సాపాకటికెదు ఆకంజీని స్థాపించినవారు వైదికమును,
గౌరవనీయ మగుకుటుంబములోనివారునై, యున్నాడు. వీరి
సోదరులు, హుజూరాబాద్ నుండి డిప్యూటీ కలెక్టరుగను
కాశీలో ప్రాధాన్యముగ, నుండి యెక్కువకాలమునుబడియును
గౌరవమును గలిగియున్నారు. అందుచే రాంజీకంజీని వారిని
కట్టెములతో వెదవలయును కొందరికి, పరిచయము కలదు.
వారి కుండుపలములపై వాధారముగ జేసికొని, రాంజీకంజీని
వాక, హిందూస్కూలు శ్రీకటేరిగారి యొక్కయు, హెడ్
మాస్టరు గారి యొక్కయు, దయను పొతులయి. అప్పటి
నుండియు, రాంజీకంజీని వారే హిందూస్కూలులో చదు
వువిద్యార్థులకు, గాలినిన "టెన్ట్ నున్న" మున్నగు
వివిధవిషయముల గ్రంథముల విక్రయమునకు యజానాపాడినా
రని చెప్పవచ్చును. సదరు స్కూలుకును వివిధతరగతులలో
ప్రతియేడుమూలకు, టెన్ట్ నున్నకుల మెండు రాంజీ
కంజీనివారికిని, హెడ్ మాస్టరు గారికిని తప్ప తదితరులకు తెలి
యవు అంతెయిగాక రాంజీకంజీని వారు యెద్ద నాయాపుస్తక
ము లయ్యకమునకు నీధయ గానంబునే తప్ప నవి క్లాసులలో
వేర్వేరు బడవు రాంజీకంజీని వారియెద్ద సిద్ధము గానన్నది
తెలిసినపుడు శ్రీ హెడ్ మాస్టరు గారు టెన్ట్ నున్నకుల లిని యని
యును, రాంజీవారి కంజీనిలో దొరకుననియును, ప్రతితరగతిలో
నీకి, నోటీసు నొక నానిని, సాదరు చేయుచున్నాడు. ఉపాధ్యాయ
లలోనోటీసును, బాలురకు, విడిచి, వారు రాంజీ గాకంజీ
నిలోనే, పుస్తకముల కొనుగట్టు ప్రోత్సాహపర్చవలయును.
రాంజీ కంజీనివారిగర్వ పుస్తకముల కొనుగారు ఇతర
పాఠశాలలో, పుస్తకముల కెప్పుడొకప్పుడు, కొంచెము యెక్కు
వగానే ఖరీదు చెల్లించవలసి యుండును. ఖరీదులో కొద్దికేదా
యన్నప్పటికి, ఈ టెన్ట్ నున్నకులలో చాలాభాగము,
రాంజీకంజీనివారియెద్ద మాత్రమే, దొరకును గా, పిల్లలక్క
డనే, కొనవలసియుండును. విశేషమేమన, శ్రీ శ్రీకటేరిగారు
ను, హెడ్ మాస్టరు గారును, రాంజీకంజీనివారికి, తాము చేయ
గలిగిన, నీమాత్రము సాయముతో, కృత్యంబునక, తమ ప్రభావ
మును, స్వల్పఖరీదల నోటుబుట్టును, ఎక్కువ నై జ
బుట్టులపొడ పొడ కనెరచుచున్నాడు. ఎక్కువసంఖ్య
బుట్టులు, నోటుబుట్టులు, డ్రాయింగుబుట్టులు వగైరా
లు, బాలురు రాంజీకంజీనివారియెద్దనే, కొనవలయునుగాని,
యితర స్థలములందు, కొనరాదు. రాంజీకంజీనివారి, ముద్ర
లేనిదే యేపుస్తకమును, బాలురు క్లాసులోనికి, తీసుకొని
రాకుండదు. ఇతరపాఠశాలలోని ఎక్కువనై జ బుట్టులు
వగైరాలు, తిప్పిజేయబడుట, లేదా చింపిజేయబడుట.
నిషేధించబడిన పుస్తకములను, క్లాసులకు వెచ్చు విద్యార్థులు
దండనార్థు లగుచురట. ఇప్పుడు సాధారణముగా బాలు
లలో దొంక ఎక్కువనై జ బుట్టులన్నీయు, నొకటేనై జ
గలిగియుండును. ఒకటే విధముగ, నే రకమున, కా
రకము రూపువేయబడి యుండును. ప్రతిదాని అట్లవైనను
"యెక్కువ నై జబుట్టు" అని వ్రాయబడి యుండును. ప్రతి

పుస్తకముమీదకు వేరేవిషయములు వ్రాసిపించబడి యుండును.
వలయున్న యొకటే విధముగ రంగుల అట్టలను, కూడగలిగి
యుండును. ఇకనీపుస్తకములలో "సిమిటీ" లేదని చెప్పగల
మా? అని యేలపనికొరావు? రాంజీగారి పాపులంకరించి కచ్చి
గాని, ఎక్కువనై జ పుస్తకములకు "సిమిటీ" ఏర్పడదా ఏమి
ఇక హిందూ హైస్కూలు అని అచ్చువేయబడినచే కావల
యునందురా? బాలురు, నున్నవి. వెంకటస్వామి నాయుడు
అందు కంజీనివారుకూడ, తమసాపులలో ఎక్కువనై జబు
ట్టులు వగైరాలమీద "హిందూ హైస్కూలు, మచిలీపట్టణ
ము" అని వేరువేయుటయేగాక, హిందూ హైస్కూలు బిల్డి
ంగ్ యొక్క చిత్రపటమును, కూడ ముద్రిపించుచుండిరే? అది
నీలపనికొరావు? వానినేల క్లాసులో సహాధ్యాయులు తిప్పి
జేయవలయును? ఏది ఎట్లున్నను, రాంజీకంజీనివారు, హై
స్కూలు విద్యార్థులందరికి, గావలసిన పుస్తకములను, కలు
మాత్రమైన కొరతలేక, యేకకాలమున గట్టు చేయగలరా?
ఈమధ్య కొందరు పిల్లలు పుస్తకములకొరకు, ఖరీదునెక్కు
వైనను, రాంజీకంజీని వారివద్దకు వెళ్లి విఫలమనోధులయి
వెనుకకు మరలిరి. ఉపాధ్యాయుల పొటు పడలేక, యితర
పాఠశాలలో పుస్తకముల కొనిరి అవి క్లాసులోనికి వెళ్ళ
గనే ఉపాధ్యాయులు తిప్పిజేసిరి పిల్లలు గల్గుచునిరి. ఈ
సంగతి హెడ్ మాస్టరు గారికి తెలిసెను. అంతట వారు ఇతర
పాఠశాలలో ఖరీదు చేయబడిన పుస్తకములలో బాలురందరైన
లోగడ ఎక్కువనై జబుట్టు వ్రాసి తీసికొని వచ్చినయెడల వాని
సహాధ్యాయులు తిప్పిజేయవలసినదనియును, రాంజీకంజీని
వారివద్దకు పుస్తకములు వచ్చేనటకు, ఉపాధ్యాయులు క్లాసు
లలో ఎక్కువ నై జ లి జ్యుగద్దనియు లేదా విడికాగితములమీద
వ్రాయించి, రాంజీవారి పుస్తకములు వచ్చినవెంటనే విద్యార్థు
లచేత వానిమీద, విడికాగితముల వ్రాయబడిన యెక్కువ
నై జ లెక్కించుచున్నట్లు చేయవలసినదనియు సెలవిచ్చిరట
అయితే! నోరులేని విద్యార్థుల కేయదిట్ట! వారెమిచేయ
గల్గుదురు? స్కూల్ ఫ్రెండ్ సిస్టం వచ్చిన తరువాత విద్యార్థు
లబ్రతుకు ఉపాధ్యాయుల చేతులలో నున్నది. ప్రయత్నము
ట్యూషనుల కాబాలరను బాధించవచ్చును. బాలు యువనా
ధ్యాయుల యెదుట న్యాయముగ విషయములైనను నోరెత్తి
పలుకరాదు. ఉపాధ్యాయులకు కొంచెమువచ్చినయెడల ప్రతి
దినము క్లాసులో పడవలసిన మార్కు లెక్కడ నున్న చుట్టు
దురాయని, బాలురకు భయము. కాండ్రు వాడే అని యెక్క
డ వ్రాయుదురో యువ భయమెకటి. విద్య నేర్పించుచు బా
లరయందు నేర్పు, కట్టడల, అత్యగౌరవము, స్వయంశక్తి
అభివృద్ధి గాంచుటకు మారు, ఇక్కాలమున తీసికొని
చున్నది విద్యార్థులకు ఎక్కువనై జ మున్నగు పుస్తకములకా,
ఖర్చు ఎక్కువగుచున్నది టీచర్లు, తెచ్చిన యెక్కువ
నై జ పుస్తకములు పనికి రానిరి రిటర్న్ చేసినపుడు
బాలు రెమిచేయ గల్గుదురు? వెదవలగదగు బోయ నూక
నముగ రాంజీగారిపాపులలో పుస్తకముల తిరిగి కొని యిం
డవి వేధించెదరు? ఇట్లు లోగడకొనిన పుస్తకముల భారవేసి,
ప్రతిపిల్లవానికి, బోలెడు ఖరీదునెట్టి మూతన పుస్తకములను,
రాంజీకంజీనివారి ప్రసాదముగ స్వీకరించవలసి యున్నయెడల
నల్లునపిల్లలకుల బీదసంసారి తనపిల్లల కెట్లు చువు చెప్పించ
గలదు? మతసంబంధములగు కొన్ని కారణములచేతగాని,
మరి యేకారణములచేతగాని హిందూ హైస్కూలులో నేతమ
బాలురకు విద్య చెప్పించనెంచు బీదవారగు తల్లిదండ్రుల
కింకే యుపాయము? స్కూలుజీతములే భరింపబాలని బాలు
రంద రిష్టముల నెట్లు భరింపబాలరు? హైస్కూలుకుంటి
పాఠశాల లింక నీయుర లేవా? వానికి సంబంధించిన
బుట్టుడిపోలు లేవా? అట్టి పాఠశాలాధికారు తమకు సంబం
ధించిన బుట్టుడిపోలలోని పుస్తకములను కొనవలయునని,
తమ పాఠశాలలలో జరుపు విద్యార్థులను నిర్బంధించుచుండిరా?
నిర్బంధించినను, ఇతరపాపులలో కొన పుస్తకములు, క్లాసు
లోకి బాలురు తెచ్చివును పనికిరాదు రిటర్న్ చేయుచుండి
రా? ఎచ్చటను లేదే? ఇది ఏటివంత? ఇట్టియువనా హై
స్కూలును పాలించు విధికారుల కెట్లు కలెస్సే మే మూహించ
లేక న్నాము. శ్రీకటేరిగారియొక్కయు హెడ్ మాస్టరు గారి
క్కయు స్వల్పలాభిమానమే కారణమా? ఉపాధ్యాయులయెడ
లకు, నిరుపేదలగు బాలురయెడలను, ఈస్వల్పలాభిమానమే తన
ప్రభావమును జూపవలయునా? వస్తువు మంచిది కావలయును
గాని, యెచ్చటనైన నేమి? పాఠశాలాధికారు స్వల్పలాభి
మానముతోడనే పనిచేసినయెడల తక్కువగల ప్రపంచ మెచ్చట
తలదాచుకొనవలయునో తెలియరావచ్చును. బుధువులయందలి
ప్రేమ, స్వల్పలాభిమాన ము రెండిమీదనే, పాఠశాలయొక్క
పరిపాలన మధారపడియున్నయెడల, సాపాఠశాల యెట్టి
వృద్ధికి రాగలదు అట్టి పాఠశాలయందు జరుపు నోరుతేనిపిల్ల
కింకెవరు దిట్ట! కాబట్టి హిందూ హైస్కూలుకుసంబంధిమాన
ముగల ప్రతివారు సదరు పాఠశాల హిందూ సంఘమున
కంతకు యుద్దేశించబడినదిగాని కేవల మొక కాఖ నిమిత్త
ముద్దేశించబడినదిగాదని మది నెంచి దానిని క్రమముగ మార్చును
వెట్టి యత్నింపవలయును. స్కూలు యొక్క పరిపాలనా సంఘ
మునారును, నూతనముగ వ్రేసి డెంటు పదవి నలంకరించిన
ఉదార స్వభావులగు శ్రీ ధీమార రాజు గారును పయి విష
యముల యధాధ్యమును బాగుగా విచారించి, వలయుమాట్లు
నొనర్చి, పాఠశాల కృత్య తమ పాఠశాలగుదురుగాక యని ప్రా
రించుచున్నాము.

దేశమాత

క్రిడా వార్తలు

ఎమ్. సి. ఏ. అసోసియేషన్ క్రికెటు.

రాజధానికళాశాల - వ్యాఘ్రకళాశాల.

(1) కడపజిల్లా వ్యాఘ్రకళాశాల క్రీడాభూమియందు, వైజేష్విక రెండునెలలకు ఒక స్వాగత్యమైన మ్యాచ్ జరిగెను. మొదట వ్యాఘ్రకళాశాలవారు కొట్టుటకు పూనుటయందు రాజధానివారుకోర, వారిలో రామచంద్రుడును, అనంతరాముడును ప్రవేశించి తృప్తికరముగ నాడుదుండిరి. అయితే రామచంద్రుడు 16 పరుగులు చేసేప్పుడు అతనిని పంపిణీసరి. ఈసమయమున రాజధాని అనంతరామునితో కూడెను. పరుగులు తృప్తికరముగ నెక్కువగాను. మిగిలినవారు పెక్కుపరుగులు చేయలేకపోయినను అదంతయు బొటుటయనప్పుడు వారికి 168 పరుగులయి యుండెను. వీటిలో అనంతరాముడు 56 ను రాజధాని 24 పరుగు 22 చేసిరి. రామచంద్రుని బోలింగు బాధించుండెను. 88 పరుగులకు 5 వికెట్లు అతని తీసెను. వీరి ఆట యిగియుటకు 4 ఘంటలాయెను. పెక్కుపరుగులు చేసి యుండిరి. రాజధానివారు ప్రవేశించిరి. 16 పరుగులకు 2 వికెట్లు పడెను. ఇట్లుండ రాజధానివారు మిగుల ఆధురపడుచుండిరి. కాని రామచంద్రుని ప్రవేశించి అతిశ్రమముగ పరుగులుచేసి వారివ్యాఘ్రలకు మాన్యెను. శ్రీమములో 171 పరుగులయెను. ఇట్లు రాజధానివారు జయము నొందిరి.

వాస్తుకళాశాల - వైజ్ఞికళాశాల.

(2) ఈరెండు కళాశాలలకు, వాస్తుకళాశాల క్రీడాభూమియందు ఆడుటకుచేరి. ఆట చాలవరకు సమానముగనుండెను. కాని కడపకు వాస్తుకళాశాలవారే జయమునొందిరి. మొదట వాస్తుకళాశాలవారే కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. వారు మొత్తముగా 74 పరుగులే చేయవారిరి. వాటిలో ఓబ్బవార గారు 18 చేసిరి. బాలయ్యయొక్కయు, జీవప్రసాదయొక్కయు బోలింగు సార్థకముగ నుండెను. వారు 5, 3 వికెట్లు 41, 31 క్రయముగా 41, 31 పరుగులను తీసిరి.

తదనంతరము వైజ్ఞికళాశాలవారు ప్రవేశించిరి. నందగోపాలుడు బంతిని మిక్కిలి సామర్థ్యముతో చేయుచుండ వారేమియు చేయజాలకపోయిరి. ఇట్లు వారందఱును బొటుటయిపోగా 61 పరుగులే ఆయుయుండెను. కావున వాస్తుకళాశాల వారే జయము నొందిరి.

పచ్చయప్ప కళాశాల - వైద్యకళాశాల.

(3) శనివారమునాడే ఈకళాశాలలవారుకూడ వైద్యకళాశాల క్రీడాభూమియందు ఒక మ్యాచ్ జరిగెను. ప్రారంభమున వైద్యకళాశాలవారే 252 పరుగులు చేసిరి. వీరిలో విలియమ్స్ బాగుగానాడుచు 74 పరుగులను చేసెను. రాఘవుడు 30 పరుగులు చేసెను. పచ్చయప్పవారి బోలింగు ఏమాత్రము తృప్తికరముగ నుండలేదు. వారు పెక్కు పరుగుల నిచ్చిరి.

వీరప పచ్చయప్పవారు ఆడుటకు పూనిరి. మొదటి ఆట కొంచెము తృప్తికరముగ నుండినను శ్రీమముగా వారందఱును బొటుటయిపోయిరి. 95 పరుగులు మాత్రమే చేసియుండినందున వైద్యకళాశాలవారే జయము నొందిరి.

ఎమ్. యు. సి. క్రికెటు ఆటలు.

ఎమ్. యు. సి. నుంగంబాకం క్లబ్.

(4) ఈరెండు క్లబులకు శనివారము ఎమ్. యు. సి. క్రీడాభూమియందు ఒక మ్యాచ్ జరిగెను. ఎమ్. యు. సి. వారు మొదట ప్రవేశించి మొత్తముగా 101 పరుగులుచేసిరి. వీరి ఆగ్రగణ్యుడగు రాజారామ్ 34 పరుగులు చేసెను. నుంగంబాకం వారిలో మత్తుశెట్టి బాగుగ బంతిని చేయుచు 41 పరుగులకు 6 వికెట్లుతీసెను. పడవడి నుంగంబాకమువారు కొట్టుటకుదిరిరి. ఈ ఎమ్. యు. సి. బోలింగు ముదల ఆగతేక శ్రీమములో మరలిరి. పరుగులు 38 మాత్రమే చేయవారిరి. కావున ఎమ్. యు. సి. వారు ఆటవారిరి.

ఎమ్. యు. సి. - మలమూలం ఎల్ వెన్.

(5) నిన్నటిదినము వైజేష్విక క్లబులు ఎమ్. యు. సి. క్రీడాభూమియందు ఆడుటకు చేరి. మలమూలమువారు మొదట కొట్టుటకు పూని మొత్తముగా 159 పరుగులు చేసిరి. ఆగ్రగణ్యుడు రాఘవుడు 42 పరుగులు చేసెను. ఎమ్. యు. సి. వారిలో మలమూలం శెట్టి బాగుగ బోలింగుచేయుచుండెను. 37 పరుగులకు 4 వికెట్లు తీసెను. మూడు 4 ఘంటలకు ఎమ్. యు. సి. వారు ప్రవేశించిరి. వారిలో రంగనాథుడు, కలశ్రీధరులు బాగుగానాడుచు 55, 62 పరుగులు చేసిరి. కాని శ్రీమములో ఆటయిగిసెను. కావున ఇరకక్షులకు సమానముగనే ఇంటికి మరలిరి.

క్రాంతి రీతిని అనుసరించి చేయబడినది, కామినియా ఆయిర్.

రిజిస్టరు

ఏ స్త్రీలకు తమ పెండ్లుకలు సుందరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట నవలెనని, బజారులో దొరకకు నూనెలనువాడనూడదు. ఎరుకువిన పెండ్లుకలు యేకాకణము కల్లు రానిపోవుచున్నవో అది తెలియజూపి తయారుచేయుచున్నాను. ఈ రంగుగి స్త్రీలు అతిపించుటకును. ఈ కామినియా నె మూలకలనుండి నూతన సంగోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె పెండ్లుకలకురాబు పురుగులను నశింపజేయును. దాని కలకు పెండ్లుకలు రాలక తిరిగి పెరుగుచుండును. ఈనూనె పెండ్లుకలకు పట్టుకలెక్కువగా చేసి మెదకుడు చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యాధులకు ఒక వరపాపమేయున్నది. టురుపేక తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరువానికైనా కామినియా తెలుసు తెలిసియున్నది. దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునుండలేదు. అది పెండ్లుకలకు నిరంగులనుకట్టి సూర్యమున కల్లుని మెండును కలిపించి శిరస్సునకు చూపవలెనని మొదటికి క్రాంతిసామ్రాజ్య మిక్కిలి యింపయి నువాదన మిక్కిలియుగా గలిగి యుండును. ఇది అన్నిటికంటె ఎక్కువను గట్టుబట్టి మెండునుగల ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు నక్షత్రప్రకరమును ఒక యోగ్యతా పుస్తకమును సొంతగియున్నాను. మతము మేముకోరకయే పేరకొని యోగ్యతా సామ్రాజ్యము నూనె నమ్ముచున్నది. కామినియా తెలుసు మొక్క గుణములు పరిక్షించుటకు ఆరగింపవలెను.

చూసినయెడల ఒకసారికి ఈ నూనెనుగొరవడికంతమాత్రముగ ఒక బట్టి తెలుసు ఇలా ఉగా మరలదు. టెల సీసా 1-కి గూ 1-0-0 మానుసీసాలకు 2-1-0 గి. సి. ఖర్చు. కేస (ప్రతి బిల్లరకు కాగితముగో మరలదు.) సోల్ టిబెట్టు:- అగ్లో ఇండియా క్రాన్ అగ్లో తెలుగులో కూపెరి, నెం. 153 జూమారుపురు, బొంబాయి, ఇ. నాను ఏంకో:- మేనా పురహోమ్ మార్కెట్, నెం. 21, వై. గంగానోక్ లాల్ బాగ్ కిరూండు, మద్రాస్.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

కాటోర్ పాదరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమటలు యొక్క క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టికె 1-కి ఆ. 0-5-0

కాటోర్లు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును.

240 కట్టుబుగల పెట్టె 1-కి ఆ. 12

విూ ఆ నశింపజేయులను చీమలను పడకటి, డ్డమును కట్టుబును, దోమలను, పుస్తక చేటికలను చిమటలనుండి కాపాడును. పేరు, ప్రెఫెరెన్సు మేరకు గోగములు గావించ కాటోర్లు నిప్పు కాపాడును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అనేక నిమిషముల నుండే నేరను. అనేక వస్తుప్రకరములయందు అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బంగారు ములకు పొందినవి. అజుమి అందు కంపెనీ, ఒకసారి, జవాబ్ వారిచే తయారు చేయబడినది. పాదరు పాట్లములు మారియమటగునా కోరవో పంపగును.

పల్లెటూళ్లకుండి వాగ్గియు గాన తమ దిరగానూ, పోపు, జిల్లా, విడి విడిగా వాగ్గియించవలయును.

సోలు ఎజెంటు:- టి. హర్ అంకు కో, 16/236 వై. రాజవారు రోడ్డు, మద్రాసు.

మనుష్యులకు నరప్రసాదము దోమలు, నల్లులు, చిమటలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి తొలగింపబడుదురు. ప్రపంచ ప్రసిద్ధిపడిన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

సాకుంథాల హైరాయిల్

38 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1-కి గూ 1-0-0 తపాల ఖర్చులు 0-3-0

రిజిస్టరు చేయబడిన 'శకుంతలా'

తంబూలము 22, కొండచిరుకలు 6, కోర్ నేడన్ బ్రూచి 1, పురుగుడల్లి 1, అత్తరబిల్లి 1, కెకె 38 బహుమతులు

త్వరచుము! కొన్ని ప్రతులే గలవు! మంచిసమయము!

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

(మొదటి భాగము సిగ్గయ్యెడి.) ధృ 6 ఆణాలు మాత్రమే. సోల్దేజీ సహా 0.10-0. ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు వలెయగునని ప్రాముఖ్యమున్నది. మా ప్రకటన కలెనే భేదములేక ప్రకటించుకొనుచు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినియమాసముగ యుద్ధచరిత్ర పుస్తకమిదిగాను. ఇతరులు ప్రపంచమొగారును లోకమునకు గూనర్తు యుద్ధముని విక్రయించు అద్దకంధుకారు "రిజిస్టరు గా విరోపాఖండమున" జర్మిని మొదలకు వాకి గుండు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకాండములకు అందరకుకాగా తెలియజేయునట్లుగా రాబట్టి మొదటిపుటికొకవ జరిగినదిను ముదిరుచున్నది. విరోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుగుగోరుకాను ఈ మొదటి భాగమునందు దెలుపబడి యీ ప్రకరణముల క్రమబద్ధవివరణలెను. జర్మిని, ప్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా మాంగోల విద్యాధులు గతకాలమున విరోపాఖండ గలిగిన మార్పులు. జర్మిని యే కాఫిపర్యమును స్థాపించుట, ఇటలీ యొకవత్సరమున వింత ఆస్ట్రీయా వికాసకార్యములకు మామూలుగా జర్మిని యే కాఫిపర్యము చేర్చుటకును అధికారి విద్యార్థులు, రాజనయముగ్రేయ విద్య జర్మినియేనేక పోహువాటియై వాలక్ టర్కియములకు ఫలితములు విరోపా సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రవృత్తియు ఆస్ట్రీయా యురగాజులను వింతవలె వెనుక సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రవృత్తియు సామ్రాజ్యములంబందిన మహా యుద్ధవిద్యను గలవు. విరోపా చరిత్రము వింతవిపులుగా వివరణ సహితముగా నెరగును వివరము వ్రాడులేని నొక్క చెప్పగలము పుస్తకమున దీని చరిత్రకారి కీ విషయము సహజపర్యమును తెలియును ఇందులో 30 పాపెటో విశ్రవములును, 6 భూగోళములును, 120 పుటల విషయములున్నది. ఈ పుస్తకమున గోపనానికి వి. పి. మూలకమునందును, ఇవ్వబడును. చిరునామా:- సుపీరియర్ నావ్ కంపెనీ, పోపు బాపు నెం 167, మద్రాసు. ఇ.

